

ଆଲ ହିନ୍ଦୁ

ସ୍ମରଣିକା
୧୦୨୦

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ଆଲ-ହିନ୍ଦୁ ଇସଲାମିଯା

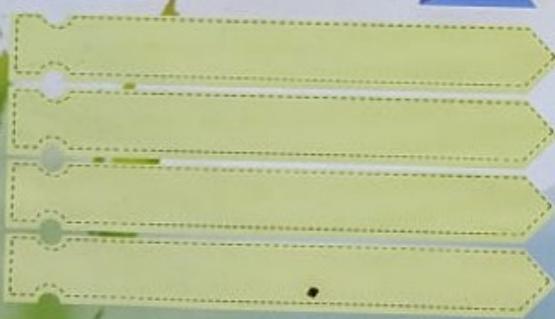
ଆଲ-ଜାମିୟାତୁଲ ଆରାବିୟାତୁଲ ଇସଲାମିଯା ଜିରି, ଚଟ୍ଟମ୍ଭାମ

আল
হাজার

আমার শ্রদ্ধেয়/স্নেহের

الشَّيْخُ الْعَزِيزُ الْمُبِرْحُ

আল-জামিয়াতুল আরাবিয়াতুল ইসলামিয়া জিরি, চট্টগ্রাম

আল-ফিরাকু
 মোহাম্মদ জাহেদুল ইসলাম
 ফিরাকু বেলার কাঞ্চিলগু তারাকান্ত গন
 কোন তামাতে জানাব ফিরাকু তাৰাহি ক্ষম ক্ষম
 তোমা হতো প্রহৃষ্টি মোৱা জানেৰ পান্দুলিপি
 সেই তোমাকে কেৱলে জানাই ফিরাকু তদুপি।
 তবুও আজি ফিরাকু ঘঞ্চ দাঁড়াতে হলো মোদেৱ
 দু'আ দ্বিতীয়, দু'আ দ্বিতীয়, তাৰ হস্তলা খেকৰ।
 ফিরাকু কালে কৱো প্রহৃষ্ট আপন তালোবাদা
 তোমার বুকে প্ৰেহৃষ্টি মোৱা জীবন গড়াৰ তাৰা।

শিক্ষান্তরুৰ কদমতলে ঝদ্বা কৱি আপন
 খাদেৱ দ্বিকায় লভ্য হিন্দ্যাৰ আমোজন।
 বিদ্যান্তুৰ কৱো মোদেৱ তুল-প্রাঙ্গি ক্ষমা
 জীবন মোদেৱ ষল্য হৰে, আদ্ব হৰে জৰা।
 শ্ৰেষ্ঠেৱ কালে সবাৱ নিৰ্বট দেম্যা তিঙ্গি যাজি
 জীবন পৰ্যু চলতো গিয়ে সফল হস্তমাৰ লাগি।

তুবীৰে উমাত পীৱে কামেল আল্লামা শাহ মোহাম্মদ তৈয়াব (দা.বা.আ.)

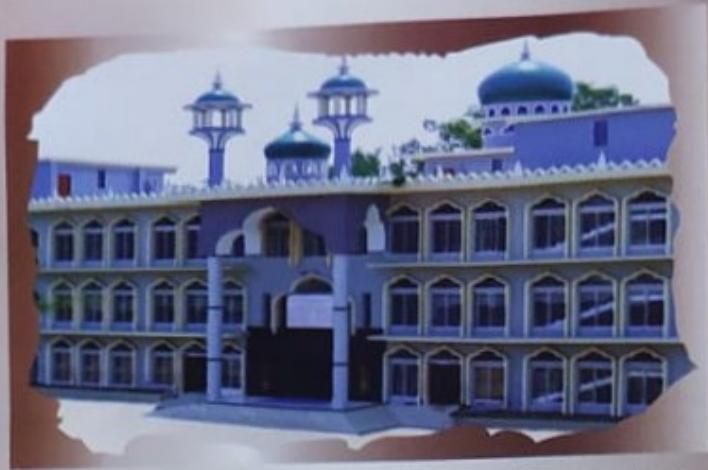
মুহতামিম : আল-জামিয়াতুল আরবিয়াতুল ইসলামিয়া জিৱি, পটিয়া, চট্টগ্রাম।

স্মরণে

মুজাহিদে মিল্লাত হাদিয়ে জামান শাহ আহমদ হাছান (রহ.)
 প্রতিষ্ঠাতা : আল-জামিয়াতুল আরবিয়াতুল ইসলামিয়া জিৱি, পটিয়া, চট্টগ্রাম।

১৪৪০-'৪১ হিজুৰি মোতাবেক
 ২০১৯-২০ ইসায়ি শিক্ষাবৰ্ষেৱ দাওৱায়ে হাদিস [মাস্টাৰ্স]
 সমাপনী ছাত্ৰবৃন্দেৱ উদ্যোগে প্ৰকাশিত।

জামিয়ার দৃষ্টিনন্দন জামে মসজিদ 'মসজিদে তোবা'

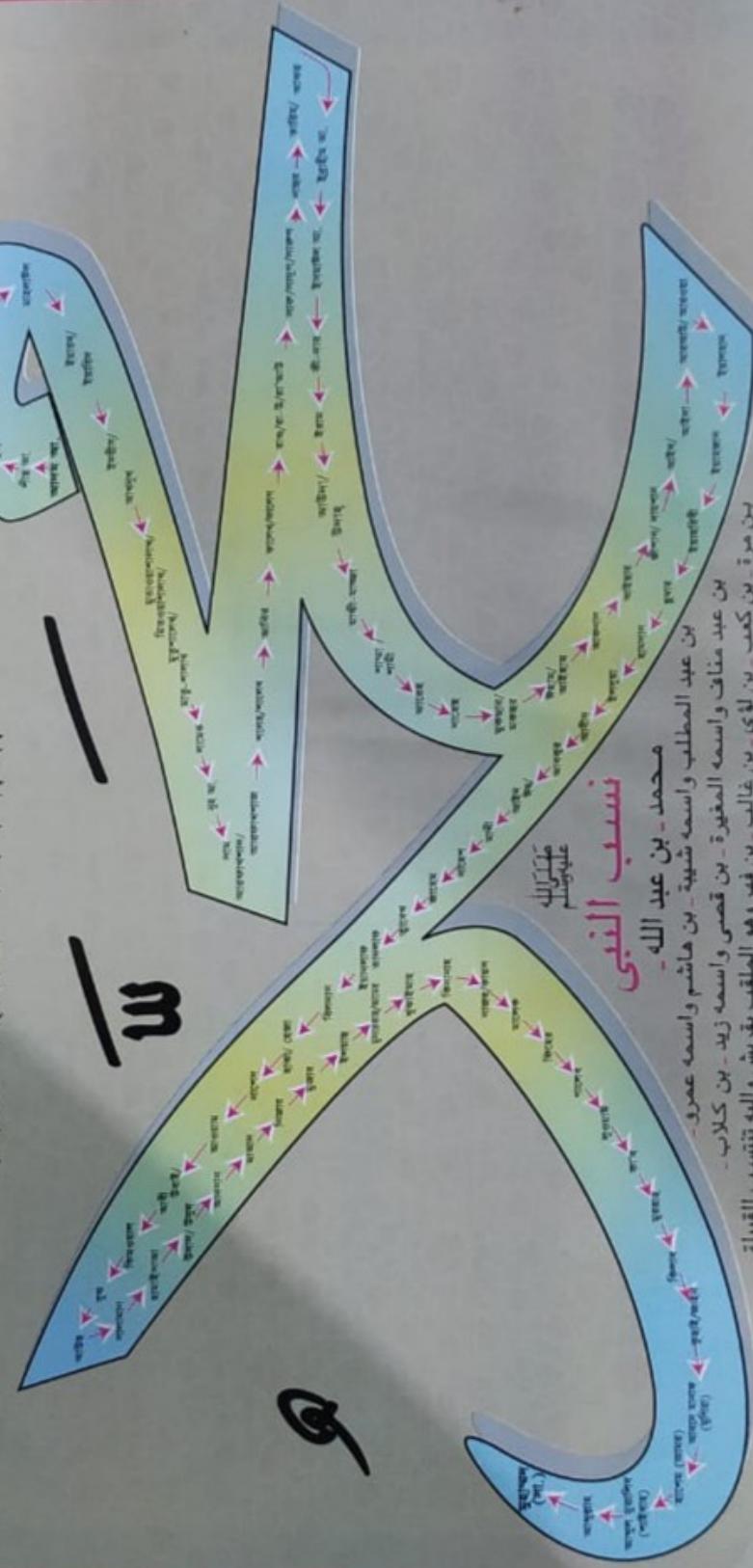

দীর্ঘ প্রতীক্ষার ফসল জামিয়ার দারুল হাদিস 'এন আমুল বারি দারুল হাদিস'

জামিয়ার শিক্ষাভবন 'কুতুবখান হাসান'

ବାସୁନ୍ଦୋହ (ସ.) ଥେବେ ହୃଦରତ ଆଦମ (ଆ.)
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଂଶୀୟ ନସବନାମା

الشّاهد المُخْذل لِلْهَوْلِي

عنِي بِنْهَادِي

مُسَبِّب

عَنِي بِنْهَادِي

أحمد بن يحيى بن عبد الله

ابن عبد الله

الاسم:

ابن:

أحمد:

شرح مختار الأحاديث

أحمد بن يحيى بن عبد الله

ابن عبد الله

الاسم:

ابن:

أحمد:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

أسانيد أحاديث الرسول عليه السلام من كتب الشععة لطلاب الجامعة العربية الإسلامية جلدى سنة ٢٠٢٠ ميلادى
قال عبد الله بن المبارك "الإسناد من الدين، لولا الإسناد للدال من شاء ما شاء".

وأصلت الأسانيد ما فوق طلاه المؤذلين بالنس ملى الله عليه وسلم برواية مذكور في كتبهم وعدهم ما بين الإلاد والعشرة.

বি-ইচমিহি তা'আলা

উচ্চতর শিক্ষা কোর্স

ইফতা, আরবি সাহিত্য, ক্রেতাত বিভাগে ভর্তি চলছে

দক্ষিণ এশিয়ার অন্যতম প্রাচীন দীনি শিক্ষাপ্রতিষ্ঠান

চট্টগ্রাম

জামেয়া জিরি-তে

দারুল উলুম দেওবন্দের নমুনায় একই পাঠ্যসূচী ও পাঠদান পদ্ধতিতে ১ বছরের উচ্চতর শিক্ষা কোর্স
ইফতা, আরবি সাহিত্য, ক্রেতাত বিভাগে আগামী ৭ ইং শাওয়াল হতে ১৪৪১-'৪২
হিজরি শিক্ষাবর্ষের ভর্তি কার্যক্রম শুরু হবে ইনশা-আল্লাহ।

ভর্তির নিয়মাবলী

ভর্তিচুক্ত ছাত্রকে অবশ্যই দাওরায়ে হাদিস পাশ হতে হবে।

ভর্তি পরীক্ষায় উত্তীর্ণদের মেধা তালিকার ভিত্তিতে ভর্তি করানো হবে।

ভর্তিকৃত ছাত্র মাদরাসার যাবতীয় আইন-কানুন ও সুন্নতের অনুসরণে বাধ্য থাকবে।

ছাত্রদের মান-সম্মত থাকা-খাওয়ার ফ্রি ব্যবস্থা রয়েছে।

মেধাবী ছাত্রদের জন্য বিশেষ শিক্ষাবৃত্তির ব্যবস্থা রয়েছে।

১৭ই শাওয়াল হতে ইনশা-আল্লাহ যথারীতি পাঠদান শুরু হবে।

যাতায়াত

চট্টগ্রাম শহরের যে কোন স্থান হতে কর্ণফুলী সেতু হয়ে শান্তিরহাট
বাজার, সেখান হতে দক্ষিণ দিকে সি.এন.জি যোগে মাদরাসা।

ভর্তি সংক্রান্ত সার্বিক সহযোগিতার জন্য যোগাযোগ করুন

মোবাইল

০১৮১৯-৬২২৮১৩ (ইফতা), ০১৮৩১-৫৪৬১৩১ (আরবি সাহিত্য)
০১৮৩৮-৯৩১২৭৬ (ক্রেতাত), ০১৮১৯-৩১৬৬৫৬ (দপ্তর)

ভর্তি সংবাদ

আগামী শিক্ষাবর্ষে জামেয়া খোলার তারিখ

০৭ শাওয়াল ১৪৪১ হিজরি মোতাবেক ৩১ মে ২০২০ ইংরেজি

প্রতি বছরের ন্যায় আগামী বছরও তাওয়াকুলান আলাল্লাহ বাদে রমজান জামেয়ার সকল বিভাগ- হাদিস, তাফসীর, ফিকৃহ, তাজভিদ, মানতেক, দর্শন, নাহ, ছরফ, হিফজে কুরআন ও নূরানী বিভাগে ভর্তি করা হবে।
এতিম, গরীব, মেধাবী ও পরিশ্রমী ছাত্রদের জন্য ফ্রি থাকা খাওয়া ও চিকিৎসাসহ বিশেষ বৃত্তির সু-ব্যবস্থা রয়েছে।

যোগাযোগ ঠিকানা

আল-জামিয়াতুল আরবিয়াতুল ইসলামিয়া জিরি
গ্রাম ও ডাকঘর: জিরি, উপজেলা: পটিয়া, জেলা: চট্টগ্রাম।
মোবাইল: ০১৮১৯-৩১৬৬৫৬

ব্যাংক একাউন্ট

ব্যাংক একাউন্ট, আল-জামিয়াতুল আরবিয়াতুল ইসলামিয়া জিরি হিসাব নং- ১৪৯৯
জিরি ইসলামিয়া এতিমখানা, হিসাব নং- ৪৩১৮ ইসলামি ব্যাংক বাংলাদেশ লিঃ, খাতুনগঞ্জ শাখা, চট্টগ্রাম।
জিরি ইসলামিয়া এতিমখানা, হিসাব নং- ০০৮১২১০০০০০৩৫, ইউনিয়ন ব্যাংক, শান্তিরহাট শাখা, পটিয়া।

১১৪ তম বার্ষিক সভার তারিখ

১০ ও ১১ ডিসেম্বর ২০২০ ইং, রোজ: বৃহস্পতি ও জুমাবার

১১৫ তম বার্ষিক সভার তারিখ

০৯ ও ১০ ডিসেম্বর ২০২১ ইং, রোজ: বৃহস্পতি ও জুমাবার

সকলের প্রতি দ্বিনি দাওয়াত রাখিল।

এ'তেকাফে আগ্রহী ভাইদের জন্য সু-সংবাদ

সকল এ'তেকাফ থাকার ইচ্ছুক মোমেন ভাইদের অবগতির জন্য জানানো যাচ্ছে যে, যারা পবিত্র মাহে রমজানের শেষ দশদিন জিরি মাদ্রাসার মসজিদে খানকায়ে আবরারিয়ার তত্ত্ববধানে এ'তেকাফ থাকতে আগ্রহী হয়ে তুলে মুহারিম সাহেব হজুরের সহানুভূতির আদেশক্রমে তাদের দশ দিনের খাওয়া-দাওয়া, সেহরি-ইফতারির ব্যবস্থা করা হবে। কোন টাকা-পয়সা দিতে হবে না। উক্ত দশ দিন জিকির এবং এছলাহি বয়ান চলবে। আল্লাহ পাক আমাদেরকে ওলামায়ে কেরামের সঙ্গে এ'তেকাফ থাকার তোফিক ও আমলের জোবা দান করুন। আমিন॥

থচারে : জামাতে ছালেক্টীন জামেয়া জিরি

মোবাইল : ০১৮১৯-৩১৬৬৫৬

فرقی سلام

(جامعہ جیری کو خطاب کر کے) بخدمت اسلامہ کرام و مشارک عظام و طالبان جامعہ جیری، چانگام۔
بزمیں فاضلان جامعہ جیری - ۱۴۲۱ھ

فرقی اے دار طبیب الوداع دار الحسن؟ ☆ اے ودودی باعث سبب الوداع دار الحسن؟
حرقوں سے دیکھتے ہیں یہ درود یوار ہم ☆ کون جانتے کہ کریمگہ پھر ترا دیدار ہم؟
کسرخ بھولیگے اپنے مشغقوں کا پیار ہم ☆ اور خصوصاً شاہ طبیب کا کرم ایشہ ہم
راہ فرقت لے رہے ہم الفرقی دار الحسن ☆ الفرقی اے دار الحسن
یہ ہیں بزم پدایت یہ پیارا درسگاہ ☆ کب نظر آئیجہ: ہمکو یہ مزین سجدہ گاہ
رات و دن اسماق پڑھنا تھا ہمارا مشغل ☆ اب کہاں پائیجہ نورانی فضا سکھار گاہ؟
جاربے سب چاربے ہم الفرقی دار الحسن ☆ الفرقی اے دار الحسن
ہانی تیرا حضرت احمد رضی محدث معلوم ہے ☆ ساقی تیرا شاہ طبیب مرحوم ہے
ان کا نائب یہ خبیب باشور و دھوکہ ہے ☆ ان کا حامی مالیقیں مخلوق یہ معلوم ہے
صدہ لکردار میں اب ہم جاربے دار الحسن ☆ الفرقی اے دار الحسن
شاہ طبیب ہیجناء شارح قال الریبول ☆ بادی راہ طریقت تیربرج عقول
حضرت مولیٰ ہے شیخ فی الحدیث بالاصول ☆ پھر محقق اور مدقق ہے مجیب ہرسول
دارشیں اتحبیا کا یاد آئیجہ چیز ☆ الفرقی اے دار الحسن
حضرت ارماء شہادت منبع علم و شن ☆ واعظ شیریں بیان عقده کشا اور شوگلن
حضرت ارشاد اللہ سے متور یہ چیز ☆ حضرت استاد اول ہے خلیق و خندہ زن
یہ سب ہی سب چاربے ہیں الفرقی دار الحسن ☆ اے ودودی باعث سبب الفرقی دار الحسن
احمد اللہ تعالیٰ ہے علم کامہ میمین ☆ ان کا ہانی کیا ملیکا اس جہاں میں اب کہیں
لفڑھان و رشی کی ترتیب بہتر ہیں ☆ معدن صدق و صنا قول و مل میں ڈلشیں
کاؤشوں سے انکے جیری بن گیا بہتر چیز ☆ الفرقی اے دار الحسن
شیخ اسمائیل ماہر علم و فن میں ہے نظیر ☆ محترم مقتنی شہید اک ذات ہے روشن نظر
محترم اوریں والقاب بھی امانت میں شہید ☆ محترم سیدائیں شیریں شر اک بے کیفر
یہ مشاہق فاضلین ہیں بن گے رجھک زمان ☆ الفرقی اے دار الحسن
شرک و بدعت کو مناکر دین کو پھیلا سکتے ☆ پر چم تو حجید اپنا ہر جگہ لہرا سکتے
بے زیادت کے پھاری ہر طرح پستا سکتے ☆ اپنے بھٹ کے بھائیوں کو پیارے سمجھا سکتے
اب چدا سب ہوربے ہیں الفرقی دار الحسن ☆ الفرقی اے دار الحسن
دوستواچے تبی کا سامنے فرماس ہو ☆ اور زیاد پر ہر گھری بس آیت قرآن ہو
صالح طبیب کے بیچے علم کے سلطان ہو ☆ الفرقی اے دار الحسن
باعث کو سب چھوڑ کر اب چاربے دار الحسن ☆ کاشن و گلزار جیری تجھ پ ہو میرا سلام
اے در دردیوار جیری تجھ پ ہو میرا سلام ☆ مسجد و مینار جیری تجھ پ ہو میرا سلام
مسجد و مینار جیری تجھ پ ہو میرا سلام ☆ ہے دعا کو یہ ایں ہم فاضلوں کو اے بجن
تجھ میں ہیں ہیں موجود کیسے حامل خلق حسن ☆ تجھ میں ہیں ہیں موجود کئٹے ماہر ہر علم و فن
فرقی اے دار طبیب الفرقی دار الحسن ☆ الفرقی اے دار الحسن

از مناسخ فکر اسٹاد محترم سید امین مدظلہ محدث جامعہ جیری، چانگام۔

ଆମ |
ପ୍ରଦିତ୍ୟ ।
ହାଜାଗ

ସ୍ଵକ୍ଷିପଣ ତଥ୍ୟାବଲୀ

ନାମ :	
ପିତାର ନାମ :	
ବର୍ତ୍ତମାନ ଠିକାନା :	
ହୃଦୟ ଠିକାନା :	
ପେଶା :	
ଜନ୍ମ ତାରିଖ :	ରଙ୍କେର ଗ୍ରହପ :
ଫୋନ୍/ମୋବାଇଲ୍ :	
ଇ-ମେଲ୍ :	
ଫେସ୍‌ବୁକ୍ :	
ଜାତୀୟ ପରିଚୟପତ୍ର :	ପାସପୋର୍ଟ :
ବ୍ୟାଙ୍କରେ ନାମ :	ଶାଖା :
ଏକାઉନ୍ଟ ନଂ :	ଗାଡ଼ୀ ନଂ :
ଡ୍ରାଇଭିଂ ଲାଇସେନ୍ସ :	ନବୀଯନ ତାର୍କା :
ଡ୍ରେଡିଟ କାର୍ଡ :	

ଜରୁରୀ ଅବସ୍ଥା ଯୋଗାଯୋଗ

ନାମ :	
ଠିକାନା :	
ମୋବାଇଲ୍ :	

ଜରୁରୀ ଅବସ୍ଥା ଯୋଗାଯୋଗ

ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଥାନା :	ଫାଯାର ସାର୍କିସ :
ହାସପାତାଳ :	ଡାକ୍ତାର :
ବିଦ୍ୟୁତ୍ :	ଗ୍ୟାସ :

দারুল হাদিসের শাহী মসনদ

ঘাঁদের পরশে ধন্য মোরা

হযরতুল আল্লামা শাহ মোহাম্মদ তৈয়ব সাহেব দা. বা.

শাইখুল হাদিছ আল্লামা মুহাম্মদ মুছা সক্রীপী ছাহেব দা. বা.

উস্তাযুল হাদিছ হযরতুল আল্লামা জালাল আহমদ ছাহেব রহ.

উস্তাযুল হাদিছ হযরতুল আল্লামা মুহাম্মদ আব্দুল আওয়াল ছাহেব দা. বা.

উস্তাযুল হাদিছ হযরতুল আল্লামা মুফতি মুহাম্মদ এরশাদুল্লাহ ছাহেব দা. বা.

উস্তাযুল হাদিছ হযরতুল আল্লামা মুহাম্মদ শাহাদাত হোসাইন আরমান ছাহেব দা. বা.

উস্তাযুল হাদিছ হযরতুল আল্লামা মুফতি মুহাম্মদ শহিদুল্লাহ ছাহেব দা. বা.

উস্তাযুল হাদিছ হযরতুল আল্লামা মুহাম্মদ ইসমাইল নজীব ছাহেব দা. বা.

উস্তাযুল হাদিছ হযরতুল আল্লামা মুহাম্মদ লুৎফুর রহমান ছাহেব দা. বা.

উস্তাযুল হাদিছ হযরতুল আল্লামা কৃষ্ণী মুহাম্মদ লোকমান ছাহেব দা. বা.

উস্তাযুল হাদিছ হযরতুল আল্লামা মুহাম্মদ রজিউল্লাহ ছাহেব দা. বা.

উস্তাযুল হাদিছ হযরতুল আল্লামা মুফতি মুহাম্মদ ইদ্রিছ ছাহেব দা. বা.

উস্তাযুল হাদিছ হযরতুল আল্লামা মুহাম্মদ সৈয়দ আমিন ছাহেব দা. বা.

উস্তাযুল কেত্রাআহ হযরত মাওলানা কৃষ্ণী মুহাম্মদ মুনিরুল ইসলাম ছাহেব দা. বা.

বররে ছগিরের কালজয়ী সাধক পুরুষ ইসলামি রেনেসাঁর অগ্রদৃত ছেরতাজে
ওলামা ওয়া ফুকুহা মুছলেহে উম্মাত হ্যরত
আল্লামা শাহ্ মোহাম্মদ তৈয়ব ছাহেব (দা.বা.আ.)
মুহতামিম- জামিয়া আরবিয়া ইসলামিয়া জিরি'র

দোয়া ও নচিংহত

نحمدہ و نصلی علی رسوئے الکریم اما بعد:

জামেয়ার সমাপনী বর্ষের ফারেগিনের উদ্যোগে ‘আল-হাসান স্মরণিকা-২০২০’ প্রকাশিত হচ্ছে জেনে
আমি অত্যন্ত আনন্দিত। আমি মনে করি এই স্মরণিকা ফারেগিনের দায়িত্বকে স্মরণ করিয়ে দিবে।
মহান আল্লাহ ফারেগিনের এই চেষ্টাকে পূর্ণতা দান করুন। ফারেগিনের উদ্দেশ্যে বলতে হয়- দাওয়ায়ে
হাদিছ পাশ করা পড়া-লেখার শেষ স্তর নয়। এটি কেবল মূল ধারার পড়া লেখা ও গবেষণার সূচনা।
কবি বলেন- سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ كَمَا مَنَعَكَ مَا شَاءَ لِيَعْلَمَ كُلُّ أَيَّامٍ

“শরিয়াত, ছদ্মবৃত্ত ও আদালতের পাঠ পুনরায় পড়। তোমার দ্বারা জগতের নেতৃত্বের কাজ নেয়া হবে।”
পড়ার কোনো শেষ নেই। ইলম অর্জন করার কোনো সীমাবেধ নেই। হ্যাঁ, প্রকৃত আলেম হওয়ার স্বীকৃতি
পাওয়ার পূর্বশর্ত হলো খোদাভীতি। মহান আল্লাহর এরশাদ- إِنَّمَا يَخْشِيُ اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ

“নিশ্চয় আল্লাহকে তাঁর বান্দাদের মধ্য থেকে আলেমগণই ভয় করেন।”

আল্লামা রুমি র. বলেন; “অন্তরে আল্লাহ ভূতিই হচ্ছে প্রকৃত ইলমের নির্দর্শন।”

ইমাম হাছান বসরি র. বলেন; الْعَالَمُ هُوَ الزَّاهِدُ فِي الدِّينِيَا الرَّاغِبُ بِالْآخِرَةِ

“প্রকৃত আলেম হলেন যিনি পার্থিব জগতের প্রতি অনাস্তত ও পরকালের জীবনমুখী হয়।”

আল্লাহভীতি এমনিতে অর্জন হয় না। এর জন্য প্রয়োজন একজন আল্লাহ ভীরু আল্লাহর অলির সাহচর্য,
নিরবিচ্ছিন্ন ছোহবত, দিকনির্দেশনা, রিয়াজাত-মোজাহাদাহ ও ব্যক্তির অন্তরের অদম্য স্পৃহা। যদি কষ্ট
সাধনা ত্যাগ স্বীকার করে আল্লাহর মোহাক্বাত আর ভয় অর্জিত হয় তবেই ইলম ও ইবাদতের প্রকৃত
স্বাদ বুঝে আসবে। এ জন্যে একজন ব্যক্তির উচিত তার ইবাদাত ও জ্ঞান গরিমায় পরিপন্থতা লাভের
উদ্দেশ্যে আহলুস্লাহর ছোহবতকে তথা তাজকিয়ায়ে নফসকে নিজের উপর লায়েম করে নেয়া। আল্লাহ
পাক আমাদের সকলকে তাঁর নেক বান্দাগণের কাতারে শামিল করুন। আমিন॥

১/১৬/৬৩.

(আল্লামা) শাহ্ মোহাম্মদ তৈয়ব (ছাহেব)

মহাপরিচালক

জামেয়া আরবিয়া ইসলামিয়া জিরি, চট্টগ্রাম, বাংলাদেশ।

ଶାଇଖୁଲ ହାଦିଛ ହସରତୁଳ ଆଲ୍‌ମା ମୋହମ୍ମଦ ମୁଛା ସଙ୍କୀପୀ ଛାହେବ (ଦା.ବା.ଆ.)'ର

ଦୋଯା ଓ ନିର୍ଦ୍ଦିତ

نَحْمَدُهُ وَنُصَلِّى عَلَى رَسُولِهِ الْكَرِيمِ أَمَّا بَعْدُ:

ଜାମେୟାର ସମାପନୀ ବର୍ଷର ଛାତ୍ରଦେର ଉଦ୍ୟୋଗେ 'ଆଲ-ହାସାନ ଶ୍ମରଣିକା-୨୦୨୦' ପ୍ରକାଶିତ ହାଚେ ଜେନେ ଆମି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦିତ । ଆମି ମନେ କରି ଏହି ଶ୍ମରଣିକା ସଦ୍ୟ ଫାରେଗ ହେଁଯା ମୌଳିଭିଦେର ନିଜେଦେର ଦୟିତ୍ୱ ପାଲନେଓ ଶ୍ମାରକ ହିସେବେ କାଜ ଦିବେ ।

ଆଜିଜ ତୁଳାବା,

ତୋମରା ତୋମାଦେର ଜୀବନେର ଅତି ମୂଳ୍ୟବାନ ସୁନ୍ଦର ଏକଟି ସମୟ ଶ୍ରଦ୍ଧାଭାଜନ ଆସାନିଜାୟେ କେରାମେର ଶ୍ରେଷ୍ଠମୂଳ୍ୟ ତତ୍ତ୍ଵବିଧାନେ ଏଲମେ ଦ୍ୱାରା ହାତେଲ କରତ ଆଜ ବିଦାୟେର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ଏବେ ଉପନୀତ ହେଁଯେ । ଏହି ଚୌଚିର କରା ବିଦାୟେର ତାତ୍ତ୍ଵିଳଗ୍ନ ତୋମାଦେରକେ ଯେଭାବେ କରେଛେ ବିମୂର୍ତ୍ତ ଓ ବେଦନାତୂର, ତେମନିଭାବେ ତା'ଆଲା ଯେନ ନିଜ ଅପାର କରୁଣାୟ ତୋମାଦେରକେ ଆମାଦେର ଆଖିରାତେର ନାଜାତେର ଉଛିଲା ହିସେବେ କବୁଲ କରେନ । ତବେ ଶର୍ତ୍ତ ଥାକେ ଯେ, ଯଦି ତୋମରା କୁରାଅନ ଓ ସୁନ୍ନାହର ଆଲୋକେ ଆହଲେ ସୁନ୍ନାତ ଓଯାଳ କରେନ । ତବେ ଶର୍ତ୍ତ ଥାକେ ଯେ, ଯଦି ତୋମରା କୁରାଅନ ଓ ସୁନ୍ନାହର ଆଲୋକେ ଆହଲେ ସୁନ୍ନାତ ଓଯାଳ କରେନ ।

ଆମାର ପୁନ୍ରତ୍ତଳ୍ୟ ବରସରା,

ଏତଦିନ ତୋ ତୋମରା ଏକଟି ସୀମାବନ୍ଧ ସୁନ୍ଦର ପରିବେଶେ ଛିଲେ । ଆଜ ତୋମରା ପା ବାଡ଼ାଛେ ତୋମାଦେର କର୍ମ ଜୀବନେର ରୂପରେଖା ପ୍ରଗମ୍ଯନେ । ତାଇ ତୋମାଦେର ସାମାନ୍ୟତମ ବିଚ୍ଛିନ୍ନିତି ଓ ତୋମାଦେର ଆଦର୍ଶେ କୁଠାର ଆଘାତ ହେଁଯାର କାରଣ ହତେ ପାରେ । ତାଇ ଆଶା କରବ ଶିକ୍ଷା ନିବେଶକାଲୀନ ସମୟେର ନ୍ୟାୟ ଶିକ୍ଷା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟେର କୋନ ଏକଜନ ହଙ୍କାନୀ ମୋରଶେଦେର ନିକଟ ନିଜକେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ସର୍ଗ କରତ ସୁନ୍ନାତେର ଆମଲେର ଉପର ଅଟଳ ଥାକବେ । ମୁସଲିମ ଉମାର ଏ ଦୂର୍ଦିନେ ଜାତିକେ ଦିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନ ଦାନେ ଅଗ୍ରଣୀ ଭୂମିକା ପାଲନ କରବେ । ତବେଇ ଆମାଦେର ଓ ତୋମାଦେର ଏହି ଅକ୍ରମ ପରିଶ୍ରମ ହବେ ସ୍ଵାର୍ଥକ । ଆଲ୍‌ମାହପାକ ଆମାଦେର ସବାଇକେ ତୌଫିକ ଦିନ ଓ ତାଁର ରେଜାମନ୍ଦୀ ଦାସ କରୁନ । ଆମିନ ॥

الحمد لله رب العالمين
୧୯୯୧/୧/୯୭

ମାଓଲାନା ମୋହମ୍ମଦ ମୁଛା ସଙ୍କୀପୀ

ଶାଇଖୁଲ ହାଦିଛ

ଜାମେୟା ଆରବିଯା ଇସଲାମିଯା ଜିରି, ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ, ବାଂଲାଦେଶ ।

আগ্রহ
সমিক্ষা
২০২০

জিরি মহিলা মাদরাসার প্রতিষ্ঠাতা পরিচালক ও জিরি হযরতের দ্বিতীয় ছাহেব যাদাহ
মাওলানা হাফেজ খোবাইব ছাহেব
 সহকারী পরিচালক জামিয়া আরবিয়া ইসলামিয়া জিরি'র

শুভেচ্ছা বাণী

نحمدہ و نصلی علی رسوئے الکریم اما بعد:

জামেয়ার সমাপনী বর্ষের ছাত্রদের উদ্যোগে 'আল-হাসান স্মরণিকা-২০২০' প্রকাশিত হচ্ছে জেনে আমি অত্যন্ত আনন্দিত। এটি তাদের ছাত্রজীবনের স্মৃতি দর্পন হিসেবে সাঙ্গ হবে এবং ভবিষ্যৎ কর্ম পরিকল্পনায় সহায়ক ভূমিকা রাখবে বলে আশা রাখি। মহান আল্লাহ নবীন আলেমদের এই প্রচেষ্টাকে পূর্ণতা দান করুন।

বিদায় বলতে আমরা মনে করব- দায়িত্ব পালন ও জীবনের ক্যারিয়ার গঠনের তাগিদে সাময়িক সংশ্রে ত্যাগ, চির বিচ্ছিন্নতা নয়। এটি যেন চির বিদায় না হয়। একজন ছাত্র ছাত্রই থাকে, সে যত উন্নতি লাভ করুক না কেন। ছাত্র কোন দিন তার শিক্ষাগুরু ও শিক্ষালয়কে ভুলতে পারে না। একজন ছাত্রের ছাত্র থাকা অবস্থায় যতটুকু শিক্ষকের সহায়তার প্রয়োজন হয়, এর চেয়ে বেশি প্রয়োজন হয় শিক্ষকতার জীবনে পা বাঢ়ালে। কারণ নতুন পদক্ষেপ তাও আবার শত প্রতিকূলতায় ভরা পথ। তা পাড়ি দিতে প্রবীণ অভিজ্ঞ সেই পিতৃত্বল্য শিক্ষকের পরামর্শ ও দিকনির্দেশনা অনেকটা বেশি প্রয়োজন হয়। তাই অন্তত একজন শিক্ষককে সারা জীবনের জন্য মুশির হিসেবে গ্রহণ করা প্রয়োজন।

এছাড়া তায়কিয়ায়ে নফস'র জন্য একজন মুরব্বি অবশ্যই রাখতে হবে। যিনি রুহানি রোগের চিকিৎসক। মাদরাসার বাইরে পা বাঢ়ালে মুখামুখী হতে হবে হাজারো সমস্যার। তাই রুহানি মুরব্বি না থাকলে সমূহ বিপদ থেকে মুক্তি পাওয়া বড় কঠিন হবে। দোয়া করি- মহান আল্লাহ পাক আমাদের সকলকে তাঁর নেক বান্দাগণের কাতারে শামিল করুন। আমিন॥

২৫/০২/২০

মাওলানা হাফেজ খোবাইব
 সহকারী পরিচালক- জামিয়া জিরি ও
 প্রতিষ্ঠাতা পরিচালক-
 জিরি মহিলা মাদরাসা

ଶେଷେର ସଂଲାପ

“ଯେତେ ଚାଯ ନା ହନ୍ଦୟ ମୋର ତବୁଓ ଯେତେ ହୟ
ନିୟତିର ଏ ଖେଳା ସାଙ୍ଗ ହବାର ନୟ ତୋ ନୟ ।”

ଇଲମେ ନବଭିର ନହର ଓହେ ଜାମିଆ,
ଯଥନ ଏଇ ପୃଥିବୀର ଚାରଦିକେ ଅକ୍ଷକାରେ ଛେଯେ ଗିଯେଛିଲ । ତଥନ ଏ ଜାମିଆ ତାର ଶିକ୍ଷ ଆଲୋର ଡାନା ଛଡ଼ିଯେ ଦିଲ
ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ୟରେ ଲୀଲାଭୂମି ସବୁଜେ ଘେରା ଇସଲାମ ଆଗମନେର ତୋରଣ ଦ୍ୱାରା ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ ଜେଲାର ପଟିଯା ଜିରି ଏଲାକାଯ
ନରମ ଘାସେର ଉପର । ସେଇ ଆଲୋର କିଯଦାଂଶ ଲୁପେ ନିତେ ନା ନିତେଇ ଆମାଦେର କାନେ ଭେସେ ଏଲ ଆଲ ଫିରାକ୍
ନାମେର ବିଚିନ୍ତାର ନିଷ୍ଠିର ଆଓୟାଜ । ହାୟରେ ଫିରାକ୍ । ଯଦିଓ ତୁମି ତିକ୍, ତବୁଓ ଧ୍ରୁବ ସତ୍ୟ । ତୋମାକେ ପାଶ କାଟାର
କୋନ କିଛୁଇ ହୁଯାଇ ନୟ । କିନ୍ତୁ ଫିରାକ୍ରେର ଏ କରୁଣ ବୀଣା ଯେ ଏତ ତାଡ଼ାତାଡ଼ି ବୌଜବେ ତା କଥନୋ ବୁଝେ ଉଠିତେ
ପାରିନି । ବୁଝିତେ ପାରିନି କିଭାବେ କେଟେ ଗେଲ ଛାତ୍ର ଜୀବନେର ୧୨ଟି ବହର । ମନେ ହୟ ଏଇ ତୋ ସେଇ ଦିନ ମଜ୍ଜବେର
ବାରାନ୍ଦାୟ ହାଟିଛି । ଆର ଆଜ ଦୀନେର ମଶାଲ ପ୍ରଜ୍ଞଲିତ କରାର ଦାୟିତ୍ୱ ଅର୍ପନ କରେ ଶୁଭୁଭାବର ତୁଳେ ଦିଯେଛୋ ଆମାଦେର
କୌଣ୍ଡି ।

“ଯେତେ ଚାଯ ନା ହନ୍ଦୟ ମୋର ତବୁଓ ଯେତେ ହୟ
ନିୟତିର ଏ ଖେଳା ସାଙ୍ଗ ହବାର ନୟ ତୋ ନୟ ।”

ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ମାଦରେ ଇଲମି,

କାଳେର ଏକ କ୍ରାନ୍ତିଲାଗ୍ନେ ତୋମାର ବିଶାଳ ବକ୍ଷେ ଆମରା ପେଯେଛିଲାମ ଠୀଇ, ଶହଣ କରେଛିଲେ ତୁମି ମୋଦେର ଅତି ନିବିଡ଼
ମମତା ଭରେ । ଧରଣୀ ଯଥନ ନିରଂକୁଶ ଅମାନିଶାୟ ସମାଧି ପ୍ରାୟ, ଅସତ୍ୟେର ନାଙ୍ଗା ପଦଚାରଣାୟ ଅମୋଘ ସତ୍ୟ ଯଥନ
କିଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟବିମୃତ, ଭେବେଛିଲାମ ଏ ଅକ୍ରମ ଶ୍ଵେତ ମମତାୟ କଥନୋ ଚିଢ଼ ଧରବେ ନା । କିନ୍ତୁ କିଇ? କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଯେ ଡାକଛେ । ଏ
ଡାକେ ସାଡ଼ା ନା ଦେଓୟାର ଉପାୟଟାଓ ନେଇ । ଏଇ ତୋ ତୋମାରି ଦେଓୟା ଶିକ୍ଷା । ଏତଦିନ ତୋମାର ମାୟାବୀ ଆପ୍ରିନାୟ
ଆଶ୍ୟ ପେଯେଛିଲାମ ଆମରା କ'ଜନ ପଥିକ । ଆଜ ଫିରାକ୍ରେର ଅନତିକ୍ରମ୍ୟ ନିୟତିର ବ୍ୟଥାତ୍ମର ଲାଗ୍ନେ ତୋମାକେ ହାରାତେ
ଚାଚେ ନା ମନ । ହନ୍ଦୟେ ଜେଗେ ଉଠେଛେ କାନ୍ଦାର ହାହାକାର ରୋଲ । ତୋମାର କରୁଣ ଚାହନି ଦେଖେ ବୌଧ ଭେଙେ ଯାଚେ ଆଶ
ଜୋଯାର । ଅବଦାନ ତୋମାର ନିଯେଛି ଶୁଦ୍ଧି, ଦିତେ ପାରିନି କିଛୁ । ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନେ ଆମାଦେର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପ୍ରୋଜ୍ଞଲ ବିକାଶ
ସକଳଇ ତୋମାର ଅବଦାନେର ଫଳନ ମାତ୍ର । ଏକ କଥାଯ ବଲା ଯାଯ- ସେଥାନେ ସେଭାବେଇ ଥାକିନା କେନ ମୋରା ଶ୍ମରଣ କରିବ
ତୋମାର ଏହି କୃତି । ଭୁଲବୋ ନା କୋନ ଦିନ ଭୁଲବୋ ନା ।

“ଭୁଲବୋ ନା ଭୁଲା ଯାଇ ନା କି
ଏହି ଜାମିଆର ଶୃତି ।”

ଶ୍ରଦ୍ଧାଭାଜନ ଆସାତିଥୟେ କେରାମ,

ସୁ-ଦୀର୍ଘ ଏକବୁଗ ଅତିକ୍ରମ କରେ ଆଜ ଜାମିଆର ଶିକ୍ଷାକ୍ରମର ସମାନ୍ତିଲାଗ୍ନେ ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ ହନ୍ଦୟେ ଆମରା ଆପନାଦେର ପଦ
ପାନେ ଏସେ ଦାଁଡ଼ିଯେଛି । କ୍ଷତ ବିକ୍ଷତ ହନ୍ଦୟ ନିଯେଓ ଫିରାକ୍ତ ନାମେର ଶକ୍ତି ଆଜ ଆମାଦେର ଉଚ୍ଚାରଣ କରତେ ହଚେ ।
ଆପନାଦେର ଅକ୍ରମ ଓ ହନ୍ଦୟ ନିଂଢାନୋ ଭାଲୋବାସା, ବିଶାଳ ବଟ୍ଟକ୍ରେର ନ୍ୟାୟ ଛାଯାଦରନୀ ପିତାର ମତ ମମତା ଏବଂ
ନିଃସ୍ଵାର୍ଥ ଶିକ୍ଷାଦାନେ ଆମରା ପେଯେଛି ସଜୀବ ପ୍ରାଣ । ଆମାଦେର କୁର୍ଯ୍ୟାଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ହନ୍ଦୟେ ଜୁଲିଯେ ଦିଯେଛେନ ଏଲମୀ ପ୍ରଦୀପ ।
ସେଇ ପ୍ରଦୀପେଇ ଆମରା ଆଜ ଆଲୋହର ବାନ୍ଦା ଓ ନବି ସ. ଏର ନଗନ୍ୟ ସୈନିକେର ତାଲିକାଯ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ । ଏର ପ୍ରତିଦାନ ଦିତେ
ଆମରା ଅପାରଗ । ଚିର ଝଣୀ ଆମରା ଆପନାଦେର କାହେ । ମହାନ ରାକ୍ଷସ ଆଲାମିନେର ଦେଓୟା ମୂଲ୍ୟବାନ ରତ୍ନ ଐଶ୍ଵର ଜାନ
କରାର ମତ ନୟ । ଏହି ଫିରାକ୍ଲାଗ୍ନେ ଆପନାଦେର ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ଥେକେ ପୃଥକ ହବାର ବେଦନାୟ ଆମରା ଦିଶାହିନ ଓ ଭାଷାହିନ ।

ଏই କ୍ଷଣେ କତ ନା ଶୂତି ହୁଦଯେର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣେ ଉକି ଦିଛେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଫିରାକୁ ଆମାଦେରକେ ଛିନିଯେ ନିଛେ ଆପନାଦେର ବୁକ ଥେକେ । ବଡ଼ ନିର୍ମମ ଏହି ବୀତି । ଫେଲେ ଆସା ଦିନଗୁଲୋତେ ଆମରା କାରଣେ ଅକାରଣେ ଝାନ ବୁଦ୍ଧି ସଲ୍ଲତାର ଦରକଣ କତ ଶତ ଅପରାଧ କରେଛି, ନା ଚାଇତେ କତ ବ୍ୟଥା ଦିଯେ ଫେଲେଛି ଆପନାଦେର ମନେ, କତବାର ନା କ୍ଷମା କରେ ଦିଯେଛେନ । ଆପନାଦେର ଏହି ବିଶାଳ ଉଦାରତାର ଉପର ଭରସା କରେ ଆଜ ଆବାର କରଜୋଡ଼ ମିନତି ଭରା କଟେ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରଛି । ଆଶା କରି ଆମାଦେର ଜ୍ଞାନଟି ବିଚ୍ୟତି କ୍ଷମା ସୁନ୍ଦର ଦୃଷ୍ଟି ଦିଯେ ଚିର କୃତଜ୍ଞ କରବେନ । ଆର ଦୋଯା କରବେନ ଯେନ ଜୀବନେର ଶେଷ ମୁହଁତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୀନେର ନିଃସାର୍ଥ ଖାଦେମ ହିସେବେ ନିଜେକେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରତେ ପାରି । ଆପନାଦେର ନେକ ଦୋଯାଇ ହବେ ଆମାଦେର ଜନ୍ୟ ଦୁଃଖାହସିକ ପଥୟାତ୍ରାୟ ଶକ୍ତି ଓ ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ ।

ମେହେର ଛୋଟ ଭାଇୟେରା,

ସୁନ୍ଦରୀକାଳ ସହାବହ୍ଵାନେର ଫୁଲେ ଆମାଦେର ପରମ୍ପରେର ମଧ୍ୟେ ଗଡ଼େ ଉଠେଛିଲ ସୌହାର୍ଦ୍ଦୟେର ସୁଦୃଢ଼ ଭିତ । ଆମରା ଛିଲାମ ମାଯା ମମତାର ବକ୍ଷନେ ଆବନ୍ଦନ । ସେଇ ବକ୍ଷନକେ ଛିନ୍ନ କରେ ଆଜ ଆମରା ଚଲାଇ ନତୁନ ଠିକାନାୟ । ମେହେ ମମତାଯ ବିଜାତିତ ଆମରା-ଛିଲାମ ଏକଇ ବୃକ୍ଷର ଶାଖା ପ୍ରଶାଖାର ମତ । ଭାବିନି କୋନଦିନ ଛେଡ଼େ ଯେତେ ହବେ ତୋମାଦେର । କିନ୍ତୁ ସତ୍ୟ ବଡ଼ି ଅପ୍ରିୟ । ପୃଥିବୀ ବଡ଼ି ନିଷ୍ଠିର । କର୍ତ୍ତବ୍ୟେର ଟାନେ ଆଜ ତୋମାଦେରକେ ଛେଡ଼େ ଚଲେ ଯେତେ ହଚେ । ତୋମାଦେର ପ୍ରତି ଆମାଦେର ଯେ ଦାଯିତ୍ବ ଛିଲ ତା ଆମରା କଥନେ ପୁରୋପୁରି ଆଦାୟ କରତେ ପାରିନି । କିନ୍ତୁ ଆମାଦେର ଆନ୍ତରିକତାର କୋନ କମତି ଛିଲୋ ନା । ଚଲାର ପଥେ ଆମାଦେର ପ୍ରାଣ ଖୁଲେ ଦୋଯା କରବେ, ଯେନ ଜାମିଯାର ଅର୍ପିତ ଦାୟିତ୍ବଗୁଲେ ସଥାଯଥ ଆଦାୟ କରତେ ପାରି ।

ପରିଶେଷେ ସକଳ ଆସାତିଯାଯେ କେରାମ ଓ ସକଳ କର୍ମକର୍ତ୍ତା କର୍ମଚାରୀର ସୁ-ସାଙ୍ଘ୍ୟ ଓ ଦୀର୍ଘାୟ କାମନା କରେ ସମାପ୍ତ କରଲାମ । ଆଲ-ଫିରାକୁ ହେ ପ୍ରାଣପିଯ ମାଦରେ ଇଲମି, ଫିରାକୁ ହେ ଶ୍ରଦ୍ଧାଭାଜନ ଆସାତିଯାଯେ କେରାମ ଓ ସ୍ନେହାଳ୍ପଦ ଛୋଟ ଭାଇୟେରା । ମହାନ ଆଲ୍ଲାହ ଆମାଦେର ସକଳକେ ତା'ର ବାନ୍ଦା ଓ ଆଖେରି ନବିର ଉମ୍ମତ ହିସେବେ କୁବୁଲ କରନ୍ତି, ଆମିନ

ମୋହାମ୍ମଦ ବୋରହାନ ଉଦ୍ଦିନ ବାଂଶଖାଲୀ

ରାସୁଲ (ସ.) ସାତଟି ବସ୍ତୁ ଥେକେ ବିରତ ଥାକତେ ବଲେଛେନ

1. ତୋମରା କୁଧାରଣା ଥେକେ ବିରତ ଥାକ; କାରଣ କୁଧାରଣା କରା ସବଚେଯେ ବଡ଼ ମିଥ୍ୟା । 2. ତୋମରା ଏକେ ଅନ୍ୟେର ଦୋଷ-କ୍ରତି ତାଲାଶ କରୋ ନା । 3. ଗୋଯେନ୍ଦାଗିରି କରୋ ନା । 4. ଏକେ ଅନ୍ୟେର ଉପର ଦାମ ବେଶି ବଲୋ ନା ଓ ଦାଲାଲୀ କରୋ ନା । 5. ପରମ୍ପର ହିସା କରୋ ନା । 6. ଏକେ ଅପରକେ ଘୃଣା କରୋ ନା । 7. ଏକେ ଅପରକେ ପଞ୍ଚାତ ଦେଖାବେ ନା ବା ସମ୍ପର୍କ ଛିନ୍ନ କରବେ ନା ।

--[ସହିହ ବୁଖାରି, ହାଦିଛ ନ୍ୟ- ୬୦୬୬]

ସାତଟି ବଦ ଅଭ୍ୟାସ ଯା ମାନୁଷକେ ଲାଞ୍ଛିତ କରେ ଥାକେ:

1. ବିନା ଦାଓୟାତେ କୋଥାଓ ଗିଯେ ହାଜିର ହୋଇ । 2. ମଜଲିସେ ନିଜେର ପଦ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ଚେଯେ ବଡ଼ ଆସନେ ଗିଯେ ବସା । 3. ମେହମାନ ହେଁ ମେଜବାନେର ଉପର କଥା ବା ହକ୍କମ ଚାଲାନୋ । 4. ଅନ୍ୟଦେର କଥା-ବାର୍ତ୍ତାର ମଧ୍ୟେ ଅନାହତଭାବେ କିନ୍ତୁ ବଲାର ଚେଷ୍ଟା କରା । 5. ଶ୍ରୋତାଦେର ବିରକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କରେବେ ବଲାର ଚେଷ୍ଟା କରା । 6. ଇତର ଲୋକେର ସଙ୍ଗେ ବନ୍ଧୁତ୍ୱ କରା । 7. କଠିନ ଦୁଦୟ ଲୋଭୀ ପ୍ରକୃତିର ଧନୀର ନିକଟ ସାହାଯ୍ୟ ପ୍ରାର୍ଥନା କରା ।

--- [ଆଦର୍ଶ ନାରୀ, ଫେବ୍ରୁ'୧୩]

ବିଦୟାୟୀ ଗାନ

ହାଫେଜ ଓମର ଫାରୁକ ବିନ ଶାହ ଆଲମ

ବିଦୟାୟ ତୋମାର ଏମନ ବ୍ୟଥା ସଇତେ ପାରି ନା ।
କେମନ କରେ ଭୁଲବୋ ଆମି ଭୁଲତେ ପାରି ନା ।-ଏ

ଛୋଟ ଥେକେ ବଡ଼ ହତେ ଛିଲାମ ଏକି ସାଥେ
କୋନ ସୁନ୍ଦରେ ଯାବେ ଚଲେ ଏକଳା ଏକା ହୟେ
କେମନ କରେ ଭୁଲବୋ ଓରେ-୨ ଭୁଲା ତୋ ଯାଯ ନା ।-ଏ

ଯେ ଯେଥାନେ ଯେମନ ଥାକୋ ହଦୟେ ଶ୍ମରଣ ରେଖୋ
ଭୁଲଗୁଲୋ ସବ କ୍ଷମା କରେ ଆପନ ହୟେ ଥେକୋ
ଶୂନ୍ତିର ମାଝେ ରବୋ ବେଚେ-୨ ଭୁଲେ ଯାବୋ ନା ।-ଏ

ପିରେ କାମେଲ ଶାୟଖୁଲ ଇସଲାମ ଆଲ୍ଲାମା ଶାହ ତୈୟବ
ବୁଝାରି ଛାନି ମଧୁର ତାକରୀର ପ୍ରାଣ ଜୁଡ଼ାନୋ ସବକ
ଏମନ ମୁଦିର ଏଇ ଜାମିଯାୟ-୨ ପାଓୟା ଯାବେ ନା ।-ଏ

ଶାଇଥେ ହାଦିଛ ବୁଝାରି ଆଓୟାଲ ହୟରତ ମୁହା ସାହେବ
ଯାର ଦରଛେ ତୃଣ ଜାଗେ ହୁବେ ରାସ୍ତ ଆବେଗ ।

ଇବନେ ମାଜାହ-ର ଏମନ ଦରଛ-୨ ପାଓୟା ଯାବେ ନା ।-ଏ

ଅମିଯ ଦରଛ ମୁସଲିମ ଆଓୟାଲ ଜାଲାଲୁନ୍ଦିନ ରହ,
ପ୍ରଥିତ୍ୟଶା ଆଦୁଲ ଆଓୟାଲ ସାତକାନିଯା ସହ
ମୁସଲିମ ଛାନୀ ମୁଫତି ଏରଶାଦ-୨ ତୁଳନା ହୟ ନା ।-ଏ

ତିରମିଯ ଆଓୟାଲ ଦରଛେ ନବବୀ ଶାହାଦାତ ଆରମାନି
ମାଓଲାନା ମୁଫତି ଶହିଦୁଲ୍ଲାହ ତିରମିଯ ଛାନି
ଯାଦେର ହଦୟେ ଖୋଦାଭିତ୍-୨ ଦୀକ୍ଷା ଫୁରାୟ ନା ।-ଏ

ମାଓଲାନା ଇସମାଇଲ ନଜିବ ସୁନାନେ ଦାଉଦ ପ୍ରଥମ
ଲୁଣ୍ଠୁର ରହମାନ କୁମିଳାୟି ଛାନି କରେନ ଥତମ ।
କବୁଲ କରୋ ତାଁଦେର ମେହନତ-୨ ପ୍ରଭୁ ରାକାନା ।-ଏ

ନାସାରି ଶରିଫ ଶାମାଯୋଲେ ତିରମିଯ ମାଓଲାନା ହୈୟଦ ଅମିନ
ତ୍ରାହାବି ଶରିଫ, ମାଓଲାନା ମୁଫତି ମୁହାୟଦ ଇନରିଛ ।
ତାଁଦେର ପରଶେ ଧନ୍ୟ ଜୀବନ-୨ ମୂଲ୍ୟ ହବେ ନା ।-ଏ

ମୁଯାତ୍ତା ମୁହାୟଦ ମାଓଲାନା କ୍ଷାରୀ ଲୋକମାନ ଜିରି
ମୁଯାତ୍ତା ମାଲେକ ରଜିଉଲ୍ଲାହ ଯାର କୃପାୟ ରଇ ଝଣୀ ।
ବାବାର ପ୍ଲେଟେ ଆଗଲେ ରେଖେ-୨ କରଲେନ ବର୍ଧନା ।-ଏ

ହେ ନାରୀ

ସଂକଳିତ ସାଲାଉନ୍ଦିନ ଜିରି
କୋରାନାନ ପଡ଼ ଜୀବନ ଗଡ
ଓହେ ନାରୀ ଜାତ,
କୋରାନାନ ମତେ କରଲେ ଆମଲ
ପାବେ ଶାଫାୟାତ ।
ଉଚ୍ଚ ସମ୍ମାନ ଦିଯେଛେ ତୋମାୟ
ପରିତ୍ର କୋରାନାନ
ପର୍ଦା ପ୍ରଥାୟ ଆନତେ ତୋମାୟ
ଜାନାୟ ଆହ୍ଵାନ ।
କୋରାନେର ଆଇନ ମେନେ ଯଦି
ଚଲେ ନାରୀ ତୁମି,
ତୋମାର ଦ୍ୱାରା ଶାନ୍ତି ପାବେ ପୋଟା ଧରଣୀ ।
କରୋନା କୋରାନାନ ଅବମାନନା
ସମାନ ଅଧିକାରେର ନାମେ
ସବ କିଛୁ ତୁଚ୍ଛ କରେ
ଏସୋ ସତ୍ୟେର ପାନେ ।

ଲେଖାର ତାଗିଦ
ମୋଃ ମାସୁଦୁର ରହମାନ ଚୌଧୁରୀ

ଲେଖା ଜୋକା ବଡ଼ ଧନ
ସୁ- ମେହେକ ଚନ୍ଦନ
ଲେଖିଯେରେ ଚଲ ବଲ
ଯଶେ ଶୁଣେ ବର୍ଧନ ।
ହୋକ ଲେଖା ଭାବହିନ
ଅହେତୁକ କୌକଢା,
ମନେ ଯା ଆସେ ତା
କରେ ରୋଜ ଖସଡା ।
ହୋକ ଛେଡା କଟାକାଟି
କିବା ଶତ ଗଡ଼ମିଲ
ଲିକେ ଯାଓ ଥାତା ଥାତା
କିବା କମ ତଫସିଲ ।
ଅଲସତା ଝେଡ଼େ ଫେଲୋ
ଲେଖା କତ୍ତ ଛେଡା ନା
ଲେଖା ଜୋକା ପଥ ପାଦେୟ
ଏତେ ଜୟ ଅଧୁନା ।
କାଲିର ତୋପେ ଘୁମରୋ ପ୍ରତୀଭ
ଶାନ ଦାଓ ଶାନ ଦାଓ
ଖୁଲୋ କଲମ ନାଓ କାଗଜ
ଲିଖେ ଯାଓ ଲିଖେ ଯାଓ ।

ଜାମେୟା ପ୍ରଧାନେର ଆହ୍ଵାନ

ହାଫେଜ ଓମର ଫାରୁକ ବିନ ଶାହ ଆଲମ

ପଟିଯାତେ ଜାମିଯା ଜିରି ଦୀନ ଇସଲାମେର ଏକ ବାଗାନ
ହୟ ଯେନ ଖୋଦା ଚିର ଅମଲାନ ।
ତୋମାର ମଦଦ ଛାଡ଼ା ଖୋଦା ତୋମାର ଗଡ଼ା ଏଇ ଧରାୟ,
କାର ବା ଶକ୍ତି ଆହେ କେ ସେ ଏକଟା ବାଲି ଯେ ନଭାୟ ।
ରହମତେର ନଜର ଦାଓଗୋ ଯଦି ବାଗାନଟି ହୟ ଅନିର୍ବିନ୍ଦା ।

ବାଗାନଟିକେ ଉଞ୍ଜୁଲ କରତେ ବାଡ଼ାନ ଯାଦେର ହାତ
ପରକାଳେ ବୁଝବେନ ଆପନାର ଦାନେର କତୋ ସ୍ଵାଦ ।
ସୁ-ନଜର ଦିନ ମାଦରାସାଟା ଆଖିରାତେର ହବେ ସାମାନା ।

ଦୀନ ଇସଲାମକେ ବୌଚିଯେ ରାଖିତେ ମାଦରାସାର ଦରକାର,
ସେଇ ଦୀନ ଇସଲାମ ମୋଦେର ଗର୍ବ ମୋଦେର ଅହଂକାର ।
ଶୁଣଗୁଣ ଶୁଣେ ଆଓୟାଜ ଶୁଣୁଣ ପଡ଼ିଛେ ସବାଇ ପାକ କୁରାନା ।

ମାଦରାସାଟା ହୟ ଆହେ କତୋ ହାହାକାର,

ଏକଟୁ ଭାଲୋବାସାର ଛୌଯାଇ ହବେ ସର୍ଗେରଇ ନାହାର ।

ମୁହତମିମ ଶାହ ତୈୟବ ସାହେବ କରଛେ ବାରବାର ଏଇ ଆହ୍ଵାନ ।

ଜାମେୟା ଆରବିଯା ଇସଲାମିଯା ଜିରି

ସୁଦୂର ଆରବ ଥେକେ ଚାର ହାଜାର ମାଇଲ ପୂର୍ବେ ଅବଶିତ ବାଂଲାର ଜମିନେ ଦୀନେ ଇସଲାମେର ମଶାଲ ହାତେ ନିଯେ ଆଗମନ କରେଛିଲେନ ଶତ ଶତ ଓଲି-ଦରବେଶ, ଛୁଫି-ସାଧକ, ମୁଫତି, ମୁହାନ୍ଦିସ ଓ ମୁବାଞ୍ଗିନେ କେରାମ । ତୌରା ଉନ୍ନତ ଶିକ୍ଷା, ନିର୍ମିଳ ଚରିତ୍ର ଏବଂ ଗଭୀର ଭାଲବାସା ଦ୍ୱାରା ଜୟ କରେ ନିଯେଛିଲେନ ଉପମହାଦେଶେର ମାନୁଷେର ମନ । ଯାର ବଦୌଲତେ ପେଯେଛେ ପଥ ହାରା ମାନୁଷ ପଥେର ଦିଶା । ଏକ ଆଲ୍ଲାହ ପ୍ରଦତ୍ତ ତାଓହିଦେର ଆଲୋ । ତାଇ ବାଂଲାର ଜମିନ ଓ ମାନୁଷ ଦେଇ ପୁଣ୍ୟ ଆତ୍ମାର ଅଧିକାରୀ ମହାପୁରୁଷଗଣେର କାହେ ଚିର ଝଣୀ । ଦୀନେର ତାବଲିଗ ଓ ତା'ଲିମେର ଦେଇ ଝର୍ଣ୍ଣାଧାରା ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରେ ପ୍ରବାହମାନ ହେଁ ଆସଛେ । ବୃତ୍ତିଶ ଆମଲେର ଶୁରୁତେ ତାତେ କିଛୁଟା ଭାଟା ପଡ଼ିଲେ ଓ ଶେଷେର ଦିକେ ଏର ଧାରାବାହିକତା ପୂର୍ଣ୍ଣ-ବେଗେ ଆବାର ଜାରି ହେଁ । ହ୍ୟରତ ଶାହ୍ ଓ ଯାଲି ଉଲ୍ଲାହ ମୁହାନ୍ଦିସେ ଦେହଲଭି (ରହ.) ଏର ବିପୁଲୀ ଉତ୍ତରସୁରୀଗଣ ଭାରତେର ବୁକେ ବିଶେର ବୃତ୍ତମ ଇସଲାମି ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର 'ଦାରକୁଳ ଉଲୁମ ଦେଓବନ୍' ଏର ଭିତ୍ତି ହ୍ୟାପନ କରେନ । ସେଥାନ ଥେକେ ଶୁରୁ ହେଁ ନନ୍ଦୀ ଥେକେ ନନ୍ଦୀ, ମଶାଲ ଥେକେ ମଶାଲ ଏତାବେ ହାଜାର ହାଜାର କୃତ୍ୟମ ମାଦରାସାର ସିଲସିଲା ଅବ୍ୟାହତ । ଏସବ କୃତ୍ୟମ ମାଦରାସାର ଏକମାତ୍ର ଲଙ୍ଘ ହାରିଯେ ଯାଓଯା ଇଲମେ ନବଭିର ପୁନରଜ୍ଞୀବନ, ବିଲୁଷ୍ଠାୟ ଇସଲାମି ତାହିୟ ତାମାଦ୍ଦୁନେର ବିକାଶ ଓ ବିଜାତୀୟ ସଭ୍ୟତା ସଂକ୍ଷତିର ନାଗପାଶ ଛିନ୍ନ କରେ ମୁସଲିମ ସମାଜେ ଦୀନେର ନବ ଚେତନା ସଞ୍ଚାଲନ କରା ।

ଏ ଲଙ୍ଘେ ବାଂଲାର ଜମିନେ ଦାରକୁଳ ଉଲୁମ ଦେଓବନ୍ଦେର ଶାଖା ହିସେବେ ସର୍ବପ୍ରଥମ ୧୯୦୧୩େ ସାଲେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଁ ଯାଇଲେ ଆହଲିୟା ଦାରକୁଳ ଉଲୁମ ମୁଦ୍ଦନ୍ତ ଇସଲାମ ହାଟହାଜାରୀ । ଅତପର ୧୯୧୦୩େ ସାଲେ ପଟିଯା ଥାନାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଜିରି ଗ୍ରାମ ହ୍ୟାପିତ ହେଁ ଯାଇଲେ ଆହଲିୟା ଆରବିଯା ଇସଲାମିଯା ଜିରି (ଜିରି ଇସଲାମିଯା ମାଦରାସା) । ଯାର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ହଲେନ ଦାରକୁଳ ଉଲୁମ ହାଟହାଜାରୀ'ର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ହ୍ୟରତ ମାଓଲାନା ହାବିବୁଲ୍‌ହାଜାର ଛାହେବ (ରହ.)'ର ସୁଯୋଗ୍ୟ ଶାଗରିଦ ମହାନ ଛୁଫି ସାଧକ ମୁଜାହିଦେ ମିଳାତ ହ୍ୟରତ ମାଓଲାନା ଶାହ ଆହମଦ ହାସାନ (ରହ.) ।

ଏ ଯାଇଲେ ତାର ସୁଦୀର୍ଘ ୧୧୩ ବର୍ଷରେ ସୃଷ୍ଟି କରେଛେ ହାଜାର ହାଜାର ଆଲେମ, ଫାଯେଲ, ମୁଫତି, ମୁହାନ୍ଦିସ, ଖତିବ ଓ ମୁବାଞ୍ଗିଗ । ଏଥାନେ ପଦାର୍ପନ କରେଛେ ତ୍ରୈକାଲୀନ ଭାରତେର ଯୁଗଶ୍ରେଷ୍ଠ ଛୁଫି ହୈୟଦ ଯିମ୍ବା ଆଛଗର ହୋସାଇନ ଦେଓବନ୍ଦି ପ୍ରକାଶ ଯିମ୍ବା ଛାହେବ (ରହ.), ଆଲ୍ଲାମା ହୁସାଇନ ଆହମଦ ମାଦାନି (ରହ.), ହ୍ୟରତ ମାଓଲାନା କ୍ଵାରି ମୁହାମଦ ତୈୟବ ଛାହେବ (ରହ.), ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଖ୍ୟାତିସମ୍ପନ୍ନ ଇସଲାମି ଚିନ୍ତାବିଦ ଆଲ୍ଲାମା ସୈୟଦ ଆବୁଲ ହାସାନ ଆଲି ଆଲ-ହୁସନି ଆନ-ନଦିଭି (ରହ.) ଏବଂ ଏ ଯୁଗେର ସୁବିଦ୍ୟାତ ଆଲେମଗଣେର ମଧ୍ୟେ ପାକିନ୍ତାନେର ଜାସ୍ଟିସ ମାଓଲାନା ମୁହାମଦ ତାକ୍ତି ଓ ସମାନି, ଆଓଲାଦେ ରାସ୍ତେ ରାସ୍ତେ ଆବୁଲ ମାଜିଦ ନାଦିମ ଛାହେବ (ରହ.) ଓ ହୈୟଦ ଆଛାଦ ମାଦାନି ପ୍ରମୁଖସହ ବହ ବୁଜୁଗାନେ ଦୀନ । ତୌରା ମାଦରାସାର ଖାଦେମଗଣେର ନିରଲସ ପରିଶ୍ରମେର ସାଥେ ଏଖାଲାଚ ଓ ଲିଙ୍ଗାହିୟାତ ଦେଖେ ମୁଖ୍ୟ ହେଁ ଅନ୍ତର ଭରେ ଦୁଆ କରେଛେ । ଧନ୍ୟ କରେଛେ ଏର ମାଟି ଓ ମାନୁଷକେ । ଏଇ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱଗଣ ମାଦରାସାର ଅବକାଠାମୋ, ଶିକ୍ଷକ-ଛାତ୍ର ଓ ଶିକ୍ଷା-ସଂକ୍ଷତିର ମାନ ପରିଦର୍ଶନ କରେ ପରିଦର୍ଶନ ବହିତେ ମନ୍ତବ୍ୟ କରେନ ଯେ, “ଆଲ୍ଲାହ ପାକ ଏ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଓ ସଂଖ୍ରିଷ୍ଟ ସକଳକେ କବୁଳ କବୁଳ । ଏଥାନେ ଛାହାବାୟେ କେରାମ ଓ ଆସଲାକେର ଏକ ଅକ୍ରତିମ ପ୍ରତିଚ୍ଛବି ବିଦ୍ୟମାନ ।” ବୁଜୁଗାନେ କେରାମେର ଦୋଯା ଓ କାମନା ଆଲ୍ଲାହର ଦୟାଯ ଆଜ ବାତରେ ପରିଣତ ।

ଯାଇଲେ ଆରବିଯା ଇସଲାମିଯା ଜିରି ଧର୍ମୀୟ ଶିକ୍ଷାନୀକାର କ୍ଷେତ୍ରେ ଯେ ଖିଦମତ ଆଜ୍ଞାମ ଦିଯେ ଆସଛେ ତାର ବିଷ୍ଟାରିତ ବର୍ଣନା ଏ କୁନ୍ଦ ପ୍ରବକେ ଆକା ସନ୍ତୋଷ ନଯ । ତଥାପି ସଂକ୍ଷିଙ୍କାରେ ନମ୍ବନା ପେଶ କରା ହଲୋ । ପ୍ରଥମେ ବଲତେ ହେଁ ଯାଇଲେ ଇସଲାମି ଦାରକୁଳ ଆଲି-ବୁଜୁଗାନେର କଥା, ଯାରା ଏ ଯାଇଲେର ମେଶକାତେ ନବଭି'ର ଭାନ୍ତର ହତେ ଜାମାତେ କରେଛେ । ତାତେଇ ପ୍ରମାଣ ପାଓଯା ଯାଏ ଏ ଯାଇଲେ ରାସ୍ତେ ଆଲାମିନେର ଦରବାରେ କତ ଉଚ୍ଚ ମର୍ଯ୍ୟାଦାଯ କବୁଳ ହେଁଛେ । ଆର ଏଥାନେ ହାନ୍ଦିଛେ ରାସ୍ତେ (ସ.)'ର ଦରସ ପ୍ରଦାନକାରୀ ହ୍ୟରତ ମୁହାନ୍ଦିସିନେ କେରାମ ଅନେକ ଉଚ୍ଚ ତବକାର ଅଲି ଓ

ଜାମେୟାର ପ୍ରଥମ ଦାଓରାୟେ ହାନିଛ ସନ୍ଦର୍ଭାଙ୍ଗ ଫାଯେଲଗଣ

- ୧। ହ୍ୟରତ ମାଓଲାନା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଆଧିକ୍ୟ ହକ୍ (ରହ.) ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା- ଜାମେୟା ଇସଲାମିଆ ପଟିଆ ।
- ୨। ହ୍ୟରତ ମାଓଲାନା ସୁଲତାନ ଆହମଦ (ରହ.) ଶରଫଭାଟ୍ଟା, ରାଷ୍ଟ୍ରନିଆ ।
- ୩। ହ୍ୟରତ ମାଓଲାନା ହାଫେଜ୍‌ଉର ରହମାନ (ରହ.) ସାତକାନିଆ, ଚଟ୍ଟଗାମ ।
- ୪। ହ୍ୟରତ ମାଓଲାନା ନୂର ଆହମଦ (ରହ.) ଆଶିଆ, ପଟିଆ, ଚଟ୍ଟଗାମ ।
- ୫। ହ୍ୟରତ ମାଓଲାନା ଶାହ୍ ମିଯା ଛାହେବ (ରହ.) ଜିରି, ପଟିଆ, ଚଟ୍ଟଗାମ ।

ଅତପର ବଲତେ ହ୍ୟ ଏଇ ସକଳ ଶିକ୍ଷାପ୍ରତିଷ୍ଠାନେର କଥା, ଯେତୋରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ହଲେନ ସ୍ଵୟଂ ଜାମେୟା ଜିରି'ର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ବା ଫାଯେଲ କିମ୍ବା ସରାସରି ଜାମେୟା ଜିରି'ର ତ୍ୱରବଧାନେ ପରିଚାଲିତ ଅଥବା ଜାମେୟା ଜିରି'ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ-ନିର୍ଦ୍ଦେଶନ ଓ ପରାମର୍ଶକ୍ରମେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବା ପରିଚାଲିତ । ଏକମ ଦୀନି ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ- ମାଦରାସା, ମସଜିଦ, ମନ୍ଦିର, ହେଫଜିଖାନା ଓ ନୂରାନୀଖାନା ଇତ୍ୟାଦି ଯାର ସଂଖ୍ୟା ହାଜାରକେ ଛାଡ଼ିଯେ ଗେଛେ । ଏଥାନେ ଆରେକଟି ବିଷୟ ପ୍ରଣିଧାନଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଜାମେୟା ନୃତ୍ୟାଧିକାରୀ ଅନ୍ୟଦିରେ ଦରଛି ବା ଶିକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସର୍ବମୟ ଖ୍ୟାତ ଓ ସର୍ବଜନ ସ୍ଥିରକ୍ରମ । ଜାମେୟା ଜିରି'ର ଫାଯେଲଦେର (ପାଶକାରୀ) ଅନ୍ୟଦିରେ ଦରଛି ବା ଶିକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସର୍ବମୟ ଖ୍ୟାତ ଓ ସର୍ବଜନ ସ୍ଥିରକ୍ରମ । ଯା ଏଇ ଜାମେୟା ପରମ କରଣାମୟ ଆଲ୍ଲାହର ଦରବାରେ ମକବୁଲ ହେଯାର ପ୍ରମାଣ ବହନ କରେ । ବର୍ତ୍ତମାନେ ଏଇ ଶୁଣଗତ ମାନ ଆରୋ ବହୁଞ୍ଗେ ବୃଦ୍ଧି ପେଯେଛେ । ଆର ଏଇ ପିଛନେ ଯାର ଅକ୍ରାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ ଓ ମେଧା ବ୍ୟାୟେର ଅବିରାମ ଚେଷ୍ଟା ଅବ୍ୟାହତ ରଯେଛେ ତୌର କୃତଜ୍ଞତା ଶ୍ରୀକାର ନା କରଲେ ତା ମୂଳତ ସତ୍ୟକେ ଧାରାଚାପା ଦେଉୟାର ଶାମିଲ ହବେ । ଆର ସେଇ ସାଧକପୂର୍ବ ହଲେନ ସର୍ବଜନ ଶକ୍ତ୍ୟେ ଛେରତାଜେ ଓଲାମା ହ୍ୟରତ ଆଲ୍ଲାମା ଶାହ୍ ମୋହାମ୍ମଦ ତୈୟବ ସାହେବ (ଦା.ବା.) । ୧୪୦୭ ହିଜରିତେ ହଜୁରେର ଦାୟିତ୍ୱର ଗ୍ରହଣ କରାର ପର ହତେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜାମେୟାର ସକଳ କ୍ଷେତ୍ରେ ଅସାଧରଣ ଉନ୍ନତି ସାଧିତ ହଯେଛେ । ଯା ସତ୍ୟକାର ଅର୍ଥେ ପ୍ରଶଂସାର ଦାବୀଦାର । ହଜୁରେର ପରିଚାଲନାକାଳେ ତାଲିମ ତାରବିଯାତ ଓ ଏମାରତେର କାଜେ ଯେ ଉନ୍ନତି ସାଧନ ହଯେଛେ ତାର ସଂକଷିପ୍ତ ବିବରଣ ନିତେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହଲୋ ।

ବ୍ୟାକିବିଦ୍ୟାକୁ ମୋହାମ୍ମଦ ତୈୟବ ସାହେବ (ଦା.ବା.)- ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିଚାଲକ ।
ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିଚାଲକେର ଅକ୍ରାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମେର ଫଳ ସ୍ଵରୂପ ଜାମେୟା ଜିରି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ତାଲିକାଯ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଜାମେୟା ଜିରି ତାଲିମ ତାରବିଯାତେର ବହୁମୂର୍ତ୍ତ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମେର ପାଶାପାଶି ସାମାଜିକ, ରାଜ୍ୟନୈତିକ, ପ୍ରାତିଷ୍ଠାନିକ ଏବଂ ସେବାମୂଳକ ବିଭିନ୍ନ ଦିକ ଦିଯେ ଅଗଣିତ ଖେଦମଦ ଏ ଦେଶ ଓ ଜାତିକେ ଉପହାର ଦିଯେ ଆସଛେ । ଜାମେୟାର ବର୍ତ୍ତମାନ ମହାପରିଚାଲକେର ସୁନ୍ଦର ପରିଚାଲନା ଓ ତୌରେ ଦୂରଦର୍ଶିତାୟ ସୃଷ୍ଟି ହଯେଛେ ଶିକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମେ ଏକ ଅଭ୍ୟାସକ୍ଷମ ସାଫଲ୍ୟ । ତେମନିଭାବେ ନତ୍ତନ ଏମାରତି (ନିର୍ମାଣ କାଜ) କାଜେଓ ଏକ ଅବିଶ୍ୱାସ୍ୟ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି ହଯେଛେ । ଚାଲୁ କରା ହଯେଛେ ଅଭୀତ ବର୍ତ୍ତମାନେର ସମସ୍ୟେ ଓ ଯୁଗେର ଚାହିନା ଏବଂ ତାଗିଦେ ବହୁ ଫ୍ୟାକାଲଟି । ଏର ଜନ୍ୟ ନିର୍ମାଣ କରା ହ୍ୟ ଆଧୁନିକ ଭବନମୟହ ।

ଶିକ୍ଷାକ୍ରମ ଓ ବିଭାଗମୟହ:

୧। ରାଜ୍ୟାତ୍ମକ ଆତ୍ମକାଳ ତଥା ଇସଲାମି କିଭାବଗାଟେନ (ନାଜେରୋ ଧାନା): ଏ ବିଭାଗେ ଶିଶୁ-କିଶୋରଦେରକେ ଆରବି ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ବିଶ୍ଵାସ ଉଚ୍ଚାରଣ ଅନୁଶୀଳନ, ଦେଖେ ଦେଖେ ତାଜଭିଦ ସହକାରେ କୁରାଅନ ପାଠ, ତାଓଇଦ-ରେସାଲତସହ ଇସଲାମ ଧର୍ମର ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା- ଅୟୁ ଗୋସଲ, ନାମାୟ ରୋଜ, କାଫନ ଦାଫନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଇବାଦତେର ବାନ୍ଦବ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣେର ପାଶାପାଶି ବାଂଲା, ଇଂରେଜି ଓ ଗଣିତ ଇତ୍ୟାଦିର ପାଠଦାନ କରା ହ୍ୟ ।

২। তাহফিজ্জুল কুরআন বিভাগ: এ বিভাগে তাজতিদ ও হাদর (বিশুদ্ধভাবে দ্রুত পঠন) সহকারে ছাত্রদেরকে মেধা ভিত্তিতে স্বল্পসময়ে কুরআনে কারিম হেফজ করানো হয়।

৩। কিতাব বিভাগ: এ বিভাগে প্রাথমিক স্তর থেকে নিম্ন মাধ্যমিক, মাধ্যমিক, উচ্চ মাধ্যমিক তথা দাওয়ায়ে হাদিস অর্থাৎ টাইটেল পর্যন্ত দরসে নেজামি এবং আরবি, বাংলা, উর্দু, ফার্সি ও ইংরেজি সাহিত্য, নাহ-চরফ ও বালাগাত, তাছিহে কুরআন, ইসলামি আইন শাস্ত্র, যুক্তি শাস্ত্র, দর্শন, ইসলামি অর্থনীতি, তাফসির ও হাদিসসহ যাবতীয় বিষয়ে সৃজনশীল ও বিশ্লেষণধর্মী পদ্ধতিতে সহজ ও সরল ভাষায় শিক্ষাদান করা হয়।

৪। শর্টকোর্স বিভাগ: এ বিভাগটি মূলত হিফজ সম্পন্নকারী ছাত্র ও স্কুল-কলেজ হতে আগত ছাত্রদের জন্য। এক বছরে প্রাথমিক স্তর পর্যন্ত শেষ করার জন্য শর্টকোর্স আকারে পড়ার ব্যবস্থা করা হয়।

৫। তাফসির বিভাগ: তাফসির বিভাগের মূল উদ্দেশ্য হলো ঐশী বিধান আল-কুরআনের রিচার্স, সঠিক ব্যাখ্যার উদ্দাটন, কুরআন ও হাদিসের সমন্বয় সাধনে কালের চাহিদা অনুযায়ী জাতিকে পথ প্রদর্শন করত ইহকালীন ও প্রকালীন সফলতার প্রতি দিক নির্দেশনা প্রদান করা।

৬। ফতওয়া বিভাগ: কুরআন হাদীসের আলোকে মুসলমানের ব্যক্তিগত, পারিবারিক, সামাজিক, রাজনৈতিক ও অর্থনৈতিক ইত্যাদি বিষয়ে সকল সমস্যার সমাধান দেয়ার লক্ষ্যে প্রতিষ্ঠা করা হয় এই বিভাগ। দেশ ও জাতির কল্যাণে এ বিভাগ হতে প্রতিনিয়ত অসংখ্য সমস্যার সমাধান দেয়া হয়। ফতওয়া ইসলামের একটি অবিচ্ছেদ্য অংশ। যার মূল রয়েছে ইসলামি আইন তথা ফেকাহ শাস্ত্র। কুরআন ও হাদিসের দেওয়া দিকনির্দেশনা ও সমাধান আলোকে যে শাস্ত্র বা বিধান রচনা করা হয়েছে তাকে ইসলামের পরিভাষায় ফেকাহ বা ইসলামি আইন শাস্ত্র বলা হয়। এরই আলোকে কোন বিষয়ে যে সমাধান দেওয়া হয় বা কুরআন-হাদিসের উদ্ধৃতি দিয়ে যে রায় পেশ করা হয় তাকে শরিয়তের ভাষায় ‘ফতওয়া’ বলা হয়। ফতওয়া শব্দটি আরবি, যার বাংলা অর্থ কিতাব ও সুন্নাহর আলোকে সমাধান বা রায়। যেহেতু ইসলাম একটি পূর্ণাঙ্গ জীবন বিধান। ইসলাম ব্যক্তি মানব জাতির কল্যাণ, সুখ, সমৃদ্ধি আদৌ সম্ভব নয়। তাই ইসলামে সকল জাতির হিতকর, যুগোপযোগী, যুক্তি সংগত, সর্বকালে, সর্বক্ষেত্রে কল্যাণময়ী আইন থাকা বাস্তুনীয়। এ জন্যই ইসলামি শিক্ষায় এ শাস্ত্রের গুরুত্ব তুলনামূলক অনেকটা বেশি। তাই যে কোন জামেয়ায় (বিশ্ববিদ্যালয় পর্যায়ের প্রতিষ্ঠান) ইসলামি আইন ও গবেষণা বিভাগ (ফতওয়া) চালু থাকে। বরং গুরুত্বের সাথে এর উন্নত পাঠদানের ব্যবস্থা করা হয়। এরই আলোকে উপমহাদেশের ১১৩ বর্ষী প্রাচীনতম দ্বিনি শিক্ষাপ্রতিষ্ঠান বাংলাদেশের মুসলমানদের আহ্বার প্রতীক জামেয়া জিরিতে ফতওয়া বিভাগের গুরুত্ব ও এর তালিমের বৈশিষ্ট্য অন্যান্য শিক্ষাপ্রতিষ্ঠানের চেয়ে অনেকটা বেশি মানসম্পন্ন। যার দরুণ জামেয়া জিরি'র ফতওয়া বিভাগের সুনাম ও তালিমের মাপকাঠি সর্বমহলে স্বীকৃত ও নন্দিত। প্রতি বছর এ বিভাগ থেকে উল্লেখযোগ্য ছাত্র ফতওয়া বিষয়ে উচ্চতর ডিপ্রি মুফতি'র সনদ নিয়ে দেশ-বিদেশে মুসলিম উম্মাহর খেদমত আঞ্চাম দিয়ে আসছে। এ সুনাম ও খ্যাতি অর্জনের মূলে রয়েছে কুণ্ডাময় আল্লাহ তা'আলার অশেষ কৃপা ও বর্তমান জামেয়া'র মহাপরিচালক ইসলামি জানের ও আধ্যাত্মিকতার সার্থক সাধকপুরূষ পীরে কামেল আল্লামা শাহ মুহাম্মদ তৈয়ব সাহেব (দা.বা.)'র বিশেষ অবদান। তিনি ফতওয়া বিভাগ পরিচালনায় নিজেই বিশেষভাবে নজরদারি করে থাকেন। তিনি দক্ষ ও প্রবীন অভিজ্ঞতাসম্পন্ন মুফতিগণের নিয়োগ দেন। জিরি হয়রত এ বিভাগকে যুগোপযোগী ও যথাযথ ফলদায়ক করার লক্ষ্যে কয়েকটি বৈশিষ্ট্য অবধারিত করে দেন। যেমন ভর্তি যোগ্যতা হিসেবে (ক) আঘাতী ছাত্রকে দাওয়া হাদিসে মমতাজ বিভাগ নিয়ে পাশ করা। (খ) লিখিত ও মৌখিক ভর্তি পরীক্ষায় উত্তীর্ণ হওয়া। (গ) সুন্নাত ও আসলাফের অনুসরণে ত্রুটিমুক্ত পাঠ্যক্রম ও পাঠ্যসূচীকে দাবুল উলুম দেওবন্দের অনুরূপ রাখা। সার্বক্ষণিক মুশ্রিফ ও মুরাকিবের তত্ত্বাবধানে ফিতনায়ে আদর্যানে বাতেলা ও সমসাময়িক ইসলামবিজ্ঞপ্তি কার্যক্রমের প্রতিরোধে দক্ষ দায়ী গড়ে তোলার লক্ষ্যে

ବିଷୟ ଭିତ୍ତିକ ମୋହାଜାରା ଓ ସେମିନାର ଏବଂ ଆଇନ ଶାସ୍ତ୍ରେ ବିଭିନ୍ନ ମୌଳିକ ବିଷୟର ଉପର ମାସିକ ବିତର୍କ ଅନୁଷ୍ଠାନେର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରା। ଏହି ବିଷୟରେ ଆଧୁନିକ ବିଭାଗ ହତେ ବାବହା କରା। ଏହି ବିଭାଗଟି ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ । ଆଲହାମଦୁଲିଲ୍ଲାହ, ଏ ବହୁ ଫତ୍‌ଓୟା ବିଭାଗ ହତେ ବାହାଇକ୍ତ ୧୯ (ଉନିଶ) ଜନ ଆଲେମ ଦଶ ମୁଫତ ହିସେବେ ଉଚ୍ଚତର ଡିଗ୍ରିର ସନ୍ଦ ନିତେ ଯାଚେ । ଯାଦେର ନାମ ଓ ବାହାଇକ୍ତ ୧୯ (ଉନିଶ) ଜନ ଆଲେମ ଦଶ ମୁଫତ ହିସେବେ ଉଚ୍ଚତର ଡିଗ୍ରିର ସନ୍ଦ ନିତେ ଯାଚେ ।

ଠିକାନା ଏହି ସ୍ମରଣିକାର ଶେଷେର ଦିକେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛେ ।

୭ । ତାଜଭିଦ ଓ କ୍ଷେତ୍ରାତ ବିଭାଗ: ଆଗ୍ରହୀ ଆଲେମକେ ତାହାରେ କୁରାଆନ ଓ ତେଲାଓୟାତେ ବିଭିନ୍ନ କିରାଆତେ ପାରଦର୍ଶି କରାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏକ ବହୁରେ ବିଶେଷ କୋର୍ସ ହିସେବେ ବିଭାଗଟି ଚାଲୁ କରା ହୁଏ । ଏ ବିଭାଗେ ସୁଦର୍ଶକ, ଅଭିଜ୍ଞ ଓ ପ୍ରବୀଣ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ତିନି ଜନ କୃତି ରଖେଛେ । ପ୍ରତି ବହୁ ଏଥାରେ ଉପରେଥିଯୋଗ୍ୟ ହାତ କୃତି ହିସେବେ ଉଚ୍ଚତର ଡିଗ୍ରିର ସନ୍ଦ ନିଯେ ବିଭିନ୍ନ ମାଦରାସାଯ ତାହାରେ କୁରାଆନେର ସେମନ୍ତ ଆଞ୍ଜାମ ଦିଚେଛେ ।

୮ । ଦାଓୟାତ ଓ ଏରଶାଦ: ଇସଲାମି ତାହିସି-ତାମାଦ୍ଦୁନ, ଆଚାର-ଆଚରଣ ଓ ବିଲୁଣ୍ଡପାଯ ନବିଜୀ (ସ.) ଏର ସୁନ୍ନାତ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଏବଂ ଆଲାହ ଭୋଲା ମାନୁଷକେ ଆଜ୍ଞାର ସାଥେ ସମ୍ପର୍କ କରେ ଦେୟାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ପଢାଯ ଦାଓୟାତ ଓ ଏରଶାଦ ବିଭାଗଟିକେ ଗୁରୁତ୍ୱ ସହକାରେ ଚାଲିଯେ ଯାଚେଛେ ।

୯ । ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଂକ୍ଷିତି ଚର୍ଚା ବିଭାଗ: ଏ ବିଭାଗେ ରଖେଛେ (କ) ଇସଲାମି ସାଂକୃତିକ ପ୍ରତିଯୋଗିତା । (ଖ) ବିତର୍କ ପ୍ରତିଯୋଗିତା । (ଗ) ତାଜଭିଦ ଓ କ୍ଷେତ୍ରାତ ପ୍ରତିଯୋଗିତା । (ଘ) ଆରବି, ଫାର୍ସି, ଉର୍ଦୁ ଓ ବାଂଲା କାବ୍ୟଚର୍ଚା । (ଙ) ବକ୍ତ୍ଵା ଓ ରଚନା ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଓ (ଚ) ସାହିତ୍ୟ ଚର୍ଚା ଇତ୍ୟାଦି ।

୧୦ । ଗ୍ରହାଗାର: ଦେଶ-ବିଦେଶେର ଖ୍ୟାତିସମ୍ପନ୍ନ ମନୀଷିଦେର ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟର ଉପର ଲିଖିତ ହାଜାର ହାଜାର ଧର୍ମୀୟ ଏହି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଂକଳନ ଓ ପ୍ରାତିଲିପିର ସ୍ଵରିଶାଲ ସଂରକ୍ଷଣଗାର । ଜାମେୟାର ଏ ଗ୍ରହାଗାର ଥେକେ ପାଠ ପ୍ରତ୍ରତି ଓ ଗବେଷଣା କରାର ଜନ୍ୟ ଶିକ୍ଷକ-ଛାତ୍ରକେ ଫ୍ରିଟେ ପାଠ୍ୟ କିତାବାଦି ଓ ଏର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସଂକ୍ରାନ୍ତ ସହାୟକହାତ୍ସ୍ଵ ପ୍ରଦାନ କରା ହୁଏ ।

୧୧ । ପତ୍ର-ପତ୍ରିକା ଓ ସାମ୍ପନ୍ନିକୀ ପ୍ରାଚାରଣା ବିଭାଗ: ବର୍ତ୍ତମାନେ ଜାମେୟା ଜିରି ହତେ ପ୍ରକାଶିତ ହାତ୍ସ୍ଵ (କ) ମାସିକ 'ଆଲ-ହାତାନ' (ଇସଲାମି ସାହିତ୍ୟ ବାଂଲା ପତ୍ରିକା) । (ଖ) ଆନ-ନୁର (ଆରବି ଦେୟାଲିକା) । (ଗ) ଆଲ-ଆବାରା (ବାଂଲା ଦେୟାଲିକା) । (ଘ) ଧର୍ମ ଓ ସାହିତ୍ୟ ବିଷୟକ ଆରବି ପତ୍ରିକା 'ଆର-ରଶାଦ' ।

୧୨ । କାରିଗରୀ ଶିକ୍ଷାର କୋର୍ସମ୍ମହିତ: (କ) ସେଲାଇ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କୋର୍ସ । (ଖ) ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କୋର୍ସ । (ଗ) ପୁନ୍ତ୍ରକ ବାଧ୍ୟି ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କୋର୍ସ । (ଘ) ହସ୍ତଲିପି ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କୋର୍ସ । (ଙ) କମ୍ପ୍ୟୁଟାର ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କୋର୍ସ ଓ (ଚ) ମଂସ ଚାଷ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କୋର୍ସ ଇତ୍ୟାଦି ।

୧୩ । ଚିକିତ୍ସା: ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଦେର ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଦାନ କରା ନବି କାରିମ (ସ.) ଏର ଏକଟି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁନ୍ନାତ । ଏହି ଜନହିତେସୀ ସୁନ୍ନାତଟି ପାଲନେର ଜନ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଲୟରେ ପ୍ରଯୋଜନ । ଏ ପ୍ରଯୋଜନିୟତାକେ ସାମନେ ରେଖେ ଜାମେୟା ଜିରିର ପ୍ରଧାନ ପରିଚାଳକ ଅଙ୍ଗ୍ରାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମେର ମାଧ୍ୟମେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଶାରଜାହ ଚ୍ୟାରିଟି ହାସପାତାଲ ନିର୍ମାଣ କରେନ । ଏତେ ଦୁ'ଜନ ଅଭିଜ୍ଞ ଏମ.ବି.ବି.ଏସ ଡାକ୍ତାରେର ମାଧ୍ୟମେ ଫ୍ରି ଔଷଧପତ୍ରସହ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଦାନ କରା ହୁଏ । ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସାର ପ୍ରଶିକ୍ଷଣେର ଜନ୍ୟ ଏକଟି ଆଧୁନିକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କୋର୍ସ ଚାଲୁ କରାର ପରିକଳନା ହାତେ ନିଯୋଜନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜାମେୟା ପ୍ରଧାନ ।

୧୪ । ସମାଜ୍ସେବା ବିଭାଗ: ଏ ବିଭାଗେ ମାଧ୍ୟମେ ବିଭିନ୍ନ ଜେଲା-ଉପଜେଲାଯ ମସଜିଦ, ମାଦରାସା ପ୍ରତିଷ୍ଠାସହ ନଳକୃପ, ପୁକୁର, ଅୟୁଧାନା ଏବଂ ଗରୀବ ଅସହାୟ ଜନଗଣକେ ପୁନର୍ବାସନ କରାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରିକ୍ରୋ, ଭ୍ୟାନ, ସେଲାଇ ମେଶିନ ଓ ଗବାଦି ପଣ ଇତ୍ୟାଦି ଦ୍ୱାରା ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରା ହୁଏ । ଜିରି ହଯରତ ଅକ୍ରାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମେର ମାଧ୍ୟମେ ଶାରଜାହ ଚ୍ୟାରିଟି ହାସପାତାଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରେନ । ଏଥାନେ ପ୍ରତିଦିନ ନିୟମିତ ଅନେକ ଗରୀବ ଅସହାୟ ମାନୁଷକେ ଦୁ'ଜନ ପାଶ କରା ଏମ.ବି.ବି.ଏସ ଡାକ୍ତାର ଦ୍ୱାରା ଔଷଧସହ ଫ୍ରି ଚିକିତ୍ସା ଦେଓଯା ହୁଏ । ତିନି ଆରା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରେନ ଜିରି ଓଯେଲଫେର୍ୟାର ଏସୋସିୟେଶନ । ଯାର ମାଧ୍ୟମେ ବହୁରେ ପ୍ରାୟ ସମୟ ଗରୀବ ଅସହାୟ ମାନୁଷକେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସାହାୟ ସହସ୍ରାଗିତା ଓ ପୁନର୍ବାସନେର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରା ହୁଏ ।

୧୫ । ଆମଲି ମୟଦାନ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସାଧନା: ତା'ଲିମେର ସାଥେ ସାଥେ ଅଧ୍ୟାନନରତ ଛାତ୍ରଦେର ଆଖଲାକ ଚରିତ୍ରେ ଉନ୍ନତି ସାଧନ ଓ ଆତ୍ମଶକ୍ତିର ବ୍ୟାପାରେ ହଯରତେ ସଦା ସଜାଗ ଦୃଷ୍ଟି ରଖେଛେ । ତାଇତୋ ତିନି ଛାତ୍ରଦେର ନାମାୟ, ତେଲାଓୟାତ,

ତାହାଜ୍ଞୁଦ ଓ ସିକିର ଇତ୍ୟାଦିର ବ୍ୟାପାରେ ନିଜେଇ ତଦାରକି କରେନ । ପିତୃମୈହ ଦାନେ ତିନି ନିରଲସ ଭୂମିକା ପାଲନ କରେ ଯାଚେନ । ଆମଲି ମୟଦାନେ ଯାତେ ସକଳ ତାଲେବେ ଇଲମ ଆଶ୍ରାହ ମୁଖୀ ହୟେ ତୀର କାଛ ହତେ ନିଜେର ସକଳ ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ମିଟାତେ ପାରେ । ଏଜନ୍ୟ ଜାମେୟାର ମସଜିଦେ ୧ ମିନିଟେର ମାଦରାସା ନାମକ କିତାବଟିର ତାଲିମ, ଫଜରେର ପର ସୁରା ଇଯାଛିନ ଓ ଆଦିଯାଯେ ମାଛନୁନାହୁ ଆଦାୟ, ବାଦେ ମାଗରିବ ସୁରା ଓୟାକ୍ତିଯାହ ଓ ବାଦେ ଏଶା ସୁରା ମୂଳୁକ ତେଲାଓୟାତ, ବୃହସ୍ପତିବାର ବାଦେ ଆଛର ଦରକାନ ଶରୀଫେର ଆମଲ ଏବଂ ଜୁମାର ଦିନ ସୁରାଯେ କାହାଫେର ଆମଲ ଓ ବାଦେ ଆଛର ଥାଛ ଦରକାନେ ଆମଲ କରାର ଅନୁପମ ପରିବେଶ ତୈରି କରା ହୟେଛେ । ବିଶେଷତ ଦାଓରାୟେ ହାଦିହେର ଛାତ୍ରଦେର ଜନ୍ୟ ଚଲ୍ଲିଶ ଦିନେର ଚଲ୍ଲା'ର ମାଧ୍ୟମେ ଭୋର ରାତେ ତାହାଜ୍ଞୁଦ ଓ ଜିକିରେର ବିଶେଷ ଆମଲ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରା ହୟେଛେ । ଯାତେ ତାରା ଏଥାନ ଥେକେ ଚଲେ ଯାଓୟାର ପର ବିପଥେ ନିଜେକେ ହାରିଯେ ନା ଫେଲେ ଏବଂ ଆମଲେର ମାଧ୍ୟମେ ସମ୍ମତ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରତେ ପାରେ । ଆର ଯେ ସମ୍ମତ ଫାନେଗିନରା ସେଚ୍ଛାୟ ବାଇଆତ ଗ୍ରହଣ କରେ ଆତ୍ମତ୍ତନ୍ତି ଅର୍ଜନ କରତେ ଚାଯ ତାଦେରକେ ବାଇଆତେର ମାଧ୍ୟମେ ସବକ ପ୍ରଦାନ କରେ ଥାକେନ ଯା ଆମାଦେର ଆସଲାଫେର ଏକ ଅନ୍ୟ ନିର୍ଦର୍ଶନ ।

ଉପରୋକ୍ତିର ଶିକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମେର ଦରଛି ଧାରାବାହିକତା ବ୍ୟାତୀତ ବାକୀ ସକଳ ବିଭାଗ ଓ ସେବାମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବର୍ତମାନ ଜାମେୟା ପ୍ରଧାନେର ଆମଲେଇ ଚାଲୁ କରା ହୟେଛେ । ଆଶ୍ରାହ ତା'ଆଲା ହ୍ୟରତକେ ଉତ୍ସମ ପ୍ରତିଦାନ ଦାନ କରୁନ ।

୧୬ । ଏମାରତୀ କାଜ (ନିର୍ମାଣ କାଠାମୋତେ ଉତ୍ସତି) : ଏମାରତୀ କାଜେ ଯେ ଉତ୍ସତି ସାଧନ ହୟେଛେ ତଳ୍ବର୍ଦ୍ଦୟେ ଚାର ତଳା ବିଶିଷ୍ଟ ଶିକ୍ଷାଭବନ, ପୂର୍ବ ସାରିର ପୁରା ଦୁ'ତଳା ଓ ତିନ ତଳା ଭବନ, ଦ୍ୱିତିଲ ମେହମାନଥାନା, ନାଜେରାଥାନା, ଏତିମଥାନା ଭବନ, ଦାରୁତ ତାଫସିର ସାରିର ପୁରା ଦ୍ୱିତିଲ ଓ ଉତ୍ସରେର ତୃତିଲ ଆଧୁନିକ ଭବନ ବିଶେଷଭାବେ ଉତ୍ସେଖ୍ୟୋଗ୍ୟ । ଦୀର୍ଘ ଦିନେର କାଞ୍ଚିତ ଜାମେୟାର ବହୁତଳ ମସଜିଦ ଓ ଦାରୁଲ ହାଦିଛ ଆଲହାମଦୁଲ୍ଲାହ ସୁଚାରୁଙ୍କପେ ସମ୍ପନ୍ନ ହୟେଛେ । ଏ ବହୁ ଜିରି ହ୍ୟରତ ଜାମିଯାର ପଞ୍ଚମ ସାରିର ପୁରାତନ ବରାଜୀର୍ ଛାତ୍ରାବାସେର ପୁନଃନିର୍ମାଣେର ସିନ୍କାନ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରେଛେ । ଇତୋମଧ୍ୟେ ଏର ପ୍ରାନ ନିୟେ କାଜ ତୁରୁ ହୟେ ଗେଛେ ।

ଗୀବତ ପରିତ୍ୟାଗେର ସାତଟି ଉପକାରିତା

୧. ଗୀବତ କରା ମୁସଲମାନେର ଗୋଶତ ଖାଓୟାର ସମତ୍ତଳ୍ୟ । ଅତଏବ, ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ଗୀବତ ତ୍ୟାଗ କରେ ସେ ଏକ ଜୟନ୍ୟ ପାପ ଥେକେ ବେଚେ ଯାଯ ।
୨. ଗୀବତ କରା ଯେନାଯ ଲିଙ୍ଗ ହ୍ୟୋର ଚେଯେ ଓ ଜୟନ୍ୟ ଅପରାଧ । ଅତଏବ, ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ଗୀବତ ତ୍ୟାଗ କରିଲେ ଯେତେ ମତୋ ଏକଟି ଅତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ମର୍ଯ୍ୟାଦାପୂର୍ଣ୍ଣ ଇବାଦତ ନଷ୍ଟ ହୟେ ଯାବେ ।
୩. ଗୀବତେର ଫଳେ ରୋଯାର ମତୋ ଏକଟି ଅତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ମର୍ଯ୍ୟାଦାପୂର୍ଣ୍ଣ ଇବାଦତ ନଷ୍ଟ ହୟେ ଯାବେ ।
୪. ଗୀବତ ଦାରା ଅୟୁଓ କ୍ଷତିଗ୍ରହ୍ୟ ହୟେ ଏଜନ୍ୟ ହାନାଫି ମାୟହାବ ମତେ କୋନୋ ବ୍ୟକ୍ତି ଅୟୁ କରାର ପର ଗୀବତେ ଲିଙ୍ଗ ହଲେ ବା ମିଥ୍ୟା କଥା ବଲଲେ ତାର ପୁନରାୟ ଅୟୁ କରା ଉଚିତ ।
୫. ଗୀବତ କରିଲେ ଅୟୁକେ ରକ୍ଷା କରିଲେ । ଯେ ଅୟୁ ଛାଡ଼ା ନାମାୟ ଆଦାୟ କରା ଯାଯ ନା, କୋରାନା ସ୍ପର୍ଶ କରା ଯାଯ ନା ।
୬. ଗୀବତ ତ୍ୟାଗେର ମାଧ୍ୟମେ କୋନୋ ବ୍ୟକ୍ତି ହାରାମ କାଜେ ଲିଙ୍ଗ ହ୍ୟୋର ଥେକେ ଅର୍ଥାତ୍ କବିରା ଗୀବତକାରୀ ଅପର ବ୍ୟକ୍ତିକେ ଆହତ କରେ । ହ୍ୟରତ ସୁଫିଯାନ ସାଓରି (ରହ.) ବଲେନ ଆମି କୋନୋ ବ୍ୟକ୍ତିର ଗୀବତ କରାର ଚେଯେ ତାକେ ତୀର ଦିଯେ ଆହତ କରାଟା ସହଜତର ଅପରାଧ ମନେ କରି ।
୭. ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜେର ବାକଶକ୍ତିକେ ନିୟମ୍ବନ କରେ ନା ଏବଂ ମାନୁଷେର ଗୀବତ କରେ ବେଡ଼ାୟ ସେ ପରିଶୋଷେ ଅପମାଣିତ ହୟ ।
୮. ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ଗୀବତ କରେ ନିଜେକେ ଅପମାନେର ହାତ ଥେକେ ବାଁଚାନୋ ଯାଯ । [ଆଦର୍ଶ ନାରୀ, ଫେବ୍'୧୩]

খতিবে মিল্লাত মোছলেহে উম্মাত, রাহবারে তরিক্ত পীরে কামেল
আল্লামা শাহ মোহাম্মদ তৈয়ব সাহেব দা.বা. এর
সংক্ষিপ্ত জীবনী

সংক্ষিপ্ত জীবন। সূচনা: পৃথিবীর অবিরাম এই যাত্রা পথে অগণিত মানুষের আনাগোনা। অজস্র অসংখ্য মানুষকে ঐশ্বর্যমণ্ডিত সুশৃঙ্খল ও সুশোভিত করার মহান লক্ষ্য যে সকল মনীষী নিজেদের জীবন উৎসর্গ করেছেন তন্মধ্যে পৌরে

কামেল হ্যরতুল আল্লামা শাহ মোহাম্মদ তৈয়ব সাহেবের অন্যতম।
জন্ম ও বংশ পরিচয়: হ্যরত ১৯৪৩ইং সনে চট্টগ্রাম জেলা পটিয়া থানার অস্তর্গত জিরি ইউনিয়নের এক সম্মানসূচিত
 পরিবারে জন্মগ্রহণ করেন। তাঁর পিতা ছিলেন হ্যরত মাওলানা আব্দুল জাক্বার (রহ.)। যিনি একজন সু-দক্ষ,
 অভিজ্ঞ আলেম ও বাংলাদেশের প্রাচীনতম দীনি শিক্ষা প্রতিষ্ঠান আল-জামিয়াতুল আহলিয়া দারুল উলুম মুসলিম
 ইসলাম হাটাহাজারী'র সুযোগ্য শিক্ষক ছিলেন। হ্যরতের মাতার নাম মরহুমা সালমা খাতুন। হ্যরত মাত্র সাত
 বছর বয়সে পিতৃহারা হন। পিতার মৃত্যুর পর তাঁর চাচা হ্যরতুল আল্লামা আহমদ হাছান (রহ.) [প্রতিষ্ঠাতা-
 বছর বয়সে পিতৃহারা হন। পিতার মৃত্যুর পর তাঁর চাচা হ্যরতুল আল্লামা আহমদ হাছান (রহ.)] হ্যরতের লালন পালনের দায়িত্ব গ্রহণ করেন। আল্লামা আহমদ
 আল-জামিয়াতুল আরবিয়াতুল ইসলামিয়া জিরি] হ্যরতের লালন পালনের দায়িত্ব গ্রহণ করেন। আল্লামা আহমদ
 হাছান (রহ.) এর কোন পুত্র সন্তান না থাকায় তাঁর নিজ ছেলের মতো করে হ্যরতের শিক্ষা দীক্ষার বিশেষ
 তত্ত্ববর্ধায়ন করেন।

হ্যুমানিটের ছাত্রজীবন: হ্যুমানিটের পরিবেশ কুরআন শরিফ শিক্ষার মাধ্যমে ছাত্রজীবন আরম্ভ করেন। প্রাথমিক শিক্ষা শেষ করার পর হজুরের সুযোগ্য চাচা আল্লামা আহমদ হাজান (রহ.) তাঁকে দৈনি ইলম অর্জনের লক্ষ্যে ও সুচারিতা গঠনের প্রয়াসে বাংলাদেশের দ্বিতীয় মুহাদ্দিছ ও জামিয়া আরবিয়া ইসলামিয়া জিরিঁ'র প্রথম শাইখুল হাদিছ হ্যুমানিটের আল্লামা আব্দুল ওয়াদুদ সন্দীপি (রহ.) এর খেদমতে সোপার্দ করেন। হজুরের ছোহবতে চার বছর অবস্থান করে তিনি হাদিছ, তাফসির, ফিকাহ ও আক্তাইদ সম্পর্কে যথার্থ জ্ঞান অর্জন করতে সক্ষম হন এবং তিনি ১৯৬৮ ইংরেজি সনে জামিয়া আরবিয়া ইসলামিয়া জিরি হতে দাওরায়ে হাদিছ তথা মাস্টার্স ডিপি অর্জন করেন। তিনি শাইখুল হাদিছ আল্লামা আব্দুল ওয়াদুদ ছাহেব (রহ.) হতে বুখারি শরিফ ও তিরমিয়ি শরিফ পড়ার সৌভাগ্য লাভ করেন।

ତୌର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓତ୍ତାଦବୁନ୍ଦ: ତୌର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓତ୍ତାଦଗଣେର ମଧ୍ୟେ ରାଯେଛେ---

- ১। শাইখুল হাদিছ আল্লামা আব্দুল ওয়াদুদ সন্ধীপি ছাহেব (রহ.)। [শাইখুল হাদিছ- জামিয়া জিরি।]
 - ২। আল্লামা ছালেহ আহমদ ছাহেব (রহ.)। [২য় মুহান্দিষ- জামিয়া আরবিয়া ইসলামিয়া জিরি।]
 - ৩। আল্লামা আবুল খাইর ছাহেব (রহ.)। [সাবেক মুহান্দিষ- জামিয়া আরবিয়া ইসলামিয়া জিরি।]
 - ৪। আল্লামা মুফতি নূরুল হক ছাহেব (রহ.)। [সাবেক পরিচালক ও শাইখুল হাদিছ- জামিয়া জিরি।]
 - ৫। আল্লামা হাফেজ ফজল আহমদ ছাহেব (রহ.)। -দক্ষিণ জিরি।
 - ৬। আল্লামা আহমদুল্লাহ কাসেমি ছাহেব (বা. ফি. হা.)। -সিনিয়র মুহান্দিষ- জামিয়া জিরি।

কর্মজীবন: জামিয়া আরবিয়া ইসলামিয়া জিরি থেকে দাওরায়ে হাদিছ তথা মাস্টার্স ডিপ্রি শেষ করার পর তাঁর
শৈক্ষণ্য হজুর শাইখুল হাদিছ আল্লামা আব্দুল ওয়াদুদ (রহ.) এর পরামর্শে অত্র জামিয়ায় শিক্ষকতার মধ্য দিয়ে
হ্যারিটের কর্মজীবন শুরু হয়। তিনি অত্যন্ত সুন্দর ও সাবলীল ভাষায় পাঠদান করে থাকেন। হজুরের পাঠদানে
ছাত্ররা আনন্দ ও প্রফুল্লতা অনুভব করে থাকে। ছাত্ররা আগ্রহের সাথে হজুরের ক্লাসে উপস্থিত থাকে। তিনি
কিছুকাল জামিয়া জিরিতে শিক্ষকতা করার পর কর্ববাজার মাঝুয়াখালী মাদরাসায় বদলী হন। সেখানে তিনি

ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିଷ୍ଠା ଓ ସତତାର ସାଥେ ଦୁଇ ବହର ଯାବଂ ପ୍ରଧାନ ପରିଚାଳକେର ଦାୟିତ୍ୱ ପାଲନ କରେନ । ଅତପର ତିନି ପୁନରାୟ ହ୍ୟରତେର ପ୍ରାଣକେନ୍ଦ୍ର ଓ ହଦ୍ୟେର ସ୍ପଦନ ଆଲ-ଜାମିଆତୁଲ ଆରବିଆତୁଲ ଇସଲାମିଆ ଜିରି'ତେ ଶିକ୍ଷକତା ଜୀବନେର ଦିତ୍ତିୟ ଯାତ୍ରା ଶୁରୁ କରେନ । ହ୍ୟରତେର ଇଲମି ପ୍ରଚେଷ୍ଟାର ଫଳେ ଅସଂଖ୍ୟ ଆଲେମ, ମୁହାଦିଛ, ମୁଫତି ଓ ବକ୍ତା ତୈରି ହୁଏ ।

ତାଁର ନିଜ ହାତେ ଗଡ଼ା ଛାତ୍ରଦେର ମଧ୍ୟ ଥେକେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଆଲେମଦେର କଥେକଜନ... ।

- ୧ । ଆଲ୍ଲାମା ଆଶରାଫ ଆଲି ଛାହେବ (ରହ.) । [ସାବେକ ମୁହାଦିଛ ଓ ଶିକ୍ଷକ ପରିଚାଳକ- ଜାମିଆ ଜିରି ।]
- ୨ । ଆଲ୍ଲାମା କୃତ୍ତିମ ଲୋକମାନ ଛାହେବ (ବା.ଫି.ହ.) । [ମୁହାଦିଛ ଓ ପ୍ରଧାନ-କ୍ରେବାତ ଓ ତାଜଭିଦ ବିଭାଗ, ଜାମିଆ ଜିରି ।]
- ୩ । ମାଓଲାନା ଲୁଫ୍ତୁର ରହମାନ ଛାହେବ (ବା.ଫି.ହ.) [ମୁହାଦିଛ- ଜାମିଆ ଆରବିଆ ଇସଲାମିଆ ଜିରି ।]
- ୪ । ମାଓଲାନା ଆବୁଲ ଆଉୟାଲ ଛାହେବ (ବା.ଫି.ହ.) [ମୁହାଦିଛ- ଜାମିଆ ଆରବିଆ ଇସଲାମିଆ ଜିରି ।]
- ୫ । ମାଓଲାନା ହାଫେଜ ନୂରୁଲ ହାକିମ ଛାହେବ ।
- ୬ । ମାଓଲାନା ହାଫେଜ ମୁଫତି ଛଲିମ ଛାହେବ, ଢାକା ।

ଜାମିଆ ଜିରି ପରିଚାଳନାୟ ହ୍ୟରତେର ଅନୟୀକାର୍ୟ ଅବଦାନ: ୧୯୮୭ ଇଂରେଜି ସନେ ହ୍ୟରତୁଲ ଆଲ୍ଲାମା ମୁଫତି ନୂରୁଲ ହକ୍ ଛାହେବ (ରହ.) ଇନ୍ଟ୍ରୋକାଲ କରେନ । ତାଁର ଇନ୍ଟ୍ରୋକାଲେର ପର ମାଦରାସା ପରିଚାଳନା କମିଟିର ପକ୍ଷ ଥେକେ ହ୍ୟରତକେ ଜିରି ମାଦରାସାର ପରିଚାଳକ ହିସେବେ ନିର୍ବାଚନ କରା ହୁଏ । ତଥନ ଥେକେ ତିନି ଅତି ନିଷ୍ଠାର ସାଥେ ପ୍ରଧାନ ପରିଚାଳକେର ଦାୟିତ୍ୱ ପାଲନ କରେ ଆସନ୍ତେନ । ହ୍ୟରତେର ପ୍ରଚେଷ୍ଟାର ଫଳେ ଜାମିଆ ଜିରି ବାଂଲାଦେଶେର ପ୍ରତ୍ୟନ୍ତ ଅଞ୍ଚଳିତ ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶେ ପରିଚିତି ଲାଭ କରେ । ଜାମିଆ ଜିରି ଏକଟି ସ୍ଵନିର୍ଭର ପ୍ରତିଷ୍ଠାନେ ପରିଣତ ହୁଏ । ହ୍ୟରତେର ଅକ୍ରାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମେର ଫଳେ ଜାମିଆ ଜିରିତେ ତାଫ୍ସିର ବିଭାଗ, ଫତ୍ଵ୍ୟା ଓ ଗବେଷଣା ବିଭାଗ ଏବଂ କ୍ରେବାତ ବିଭାଗେର ସୂଚନା ହୁଏ । ବର୍ତ୍ତମାନେ ଫତ୍ଵ୍ୟା ଓ ଗବେଷଣା ବିଭାଗ ଅନେକ ଉନ୍ନତମାନେର । ତିନି କମ୍ପ୍ୟୁଟାର ଟ୍ରେନିଂ ସେଟୋରେର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେନ୍ତେବେ । ଛାତ୍ରରା ଏଥାନେ କମ୍ପ୍ୟୁଟାର ଶିଖିତେ ପାରେ । ଛାତ୍ରଦେର ସୁ-ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଚିକିତ୍ସାର ସୁବିଧାରେ ଏକଟି ହାସପାତାଲ ନିର୍ମାଣ କରେନ ଯାର ନାମ 'ଶାରଜାହ ଚେରିଟି ହାସପାତାଲ' । ଛାତ୍ରରା ଏଥାନେ ବିନାମୂଲ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା ନିତେ ପାରେ । ହ୍ୟରତେର ଏକଟି ଖାନକାହ ରହେଛେ । ଏଥାନେ ସର୍ବତ୍ରେର ଲୋକେରା ଆତ୍ମଶକ୍ତିର ଜନ୍ୟ ବାଂଲାଦେଶେର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳ ଥେକେ ଏସେ ଡିଡ୍ ଜମାଯ । ଏକଟି ଆକର୍ଷନୀୟ ଜାମେ ମସଜିଦର ନିର୍ମାଣ କରେନ । ଯାର ନାମ ମସଜିଦେ ତ୍ରୋବା । ଆରଓ ଅସଂଖ୍ୟ ଅବଦାନ ଯାର ଦ୍ୱାରା ଜାମିଆ ଜିରି ଆଜ ଧନ୍ୟ ଓ ଗର୍ବିତ ।

ବିଭିନ୍ନ ଦେଶେ ହ୍ୟରତେର ସଫର: ମାଦରାସାର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟରେ ଓ ଇସଲାମି ଦାଓୟାତ ପ୍ରଚାରର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୃଥିବୀର ଅସଂଖ୍ୟ ଦେଶେ ଭ୍ରମଣ କରେନ । ତିନି ସଂଯୁକ୍ତ ଆରବ ଆମିରାତ, ଓମାନ, ବାହରାଇନ, କୁଯେତ, ଆମେରିକା ଓ ଲନ୍ଡନ ଇତ୍ୟାଦି ଦେଶେ ସଫର କରେନ୍ତେବେ । ହଙ୍ଗା ଓ ଉମରାହ ସମ୍ପାଦନେର ତାଗିଦେ ବେଶ କରେକବାର ମଙ୍କା ଓ ମାଦିନାୟ ସଫର କରେନ । ଦ୍ୱିନେର ଦାଓୟାତ ନିଯେ ଭାରତ, ପାକିସ୍ତାନ, ଲନ୍ଡନ ଓ ଆମେରିକା ସଫର କରାତେ ସଫରମ ହନ । ଏହାଡା ବାଂଲାଦେଶେର ଅଧିକାଂଶ ଜାୟଗାୟ କୁରାଅନ ଓ ହାଦିଛେର ଆଲୋକେ ନସିହତ କରାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଭ୍ରମଣ କରେନ ଓ ଅସଂଖ୍ୟ ପଥଭିଟ ଲୋକ ହ୍ୟରତେର ସଂସ୍ପର୍ଶେ ଏସେ ହିଦାୟତେର ରାନ୍ତା ଥୁଜେ ପାନ ।

ଆତ୍ମଶକ୍ତି: ହ୍ୟରତ ଆତ୍ମଶକ୍ତିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାତ ପୀର ହ୍ୟରତୁଲ ଆଲ୍ଲାମା ଶାହ ଆବରାବୁଲ ହକ୍ ଛାହେବ (ରହ.) ଏର ଛୋହବତେ କିଛୁକାଲ ଅବଶ୍ଵାନ କରେନ । ଶାହ ଆବରାବୁଲ ହକ୍ (ରହ.) ଛିଲେନ ହ୍ୟରତୁଲ ଆଲ୍ଲାମା ଆଶରାଫ ଆଲି ଥାନଭି (ରହ.) ଏର ସୁଯୋଗ୍ୟ ଖଲିଫା । ଆମାଦେର ହ୍ୟରତ ଶାହ ଆବରାବୁଲ ହକ୍ (ରହ.) ଏର ସାଥେ ପବିତ୍ର ମାଦିନାୟ ସାକ୍ଷାତ କରେନ ଏବଂ ତାଁର ହାତେ ବାଇୟାତ ହନ । ସେଥାନେ ହ୍ୟରତ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଲାଇନେ ଅନେକ ଉପକୃତ ହନ । ଏବଂ କଥେକ ବହୁରୁକ୍ତ ପର ଶାହ ଆବରାବୁଲ ହକ୍ (ରହ.) ଆମାଦେର ହ୍ୟରତେର ଖୋଦାଭୀରୁତା ଦେଖେ ଖଲାଫତେର ଦାୟିତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରେନ । ଅନ୍ୟଦିକେ ତିନି ହ୍ୟରତୁଲ ଆଲ୍ଲାମା କୃମରୁଜ୍ଜାମାନ ଏଲାହାବାଦି ଛାହେବ (ବା.ଫି.ହ.)'ର କାଛ ଥେକେ ଚାର ଛିଲଛିଲାର ଖଲାଫତ ପ୍ରାଣ ହନ । ହ୍ୟରତ ସଭାବଗତ ଉତ୍ତମ ଚରିତ୍ରେର ଅଧିକାରୀ । ଯାରା ହ୍ୟରତ ଥେକେ ଖଲାଫତ ପ୍ରାଣ ହେବେଣ

- ତାଦେର ବେଶ କଥେକ ଜନେର ନାମ ଉଲ୍ଲେଖ କରା ହଲୋ-
- ୧ । ହସରତ ମାଓଲାନା ରଜିଉଲାହ ଛାହେବ ଦା.ବା । [ମୁହାଦିଛ- ଜାମିଆ ଆରବିଆ ଇସଲାମିଆ ଜିରି ।]
 - ୨ । ହସରତ ମାଓଲାନା ମୁଫତି ଶହିଦୁଲ୍ଲାହ ଛାହେବ ଦା.ବା । [ମୁହାଦିଛ- ଜାମିଆ ଆରବିଆ ଇସଲାମିଆ ଜିରି ।]
 - ୩ । ହସରତ ମାଓଲାନା ମରହମ ମୁଫତି ଗିୟାସ ଉଦ୍ଦିନ ଛାହେବ । [ସାବେକ ସିନିୟର ଶିକ୍ଷକ-ଜାମିଆ ଜିରି ।]
 - ୪ । ହସରତ ମାଓଲାନା ଆବୁ ନାହେର ଛାହେବ । [ମୁହାଦିଛ ଓ ସହକାରୀ ଶିକ୍ଷକ ପରିଚାଳକ- ଛାରିଆ ମାଦରାସା, ହାଟହାଜାରୀ ।]
 - ୫ । ହସରତ ମାଓଲାନା ଆବୁଲ ବଶର ଛାହେବ ରହ । [ସାବେକ ଛଦରେ ମୁହତାମିମ-ବହଦୁରକାଟା ମାଦରାସା, ଚକରିଆ ।]
 - ୬ । ହସରତ ମାଓଲାନା ରେଜାଉଲ କରିମ ଛାହେବ ର । [ଶାଇଖୁଲ ହାଦିଛ- ପୋରଶା ଦାବୁଲ ହିଦାୟା ମାଦରାସା, ରାଜଶାହୀ ।]
 - ୭ । ହସରତ ମାଓଲାନା ଆବୁଲ କାସେମ ଛାହେବ । [ପରିଚାଳକ- ଆଜିଜିଆ ଜାମିଉଲ ଉଲୁମ ମାଦରାସା, ପେକ୍ଯୁଆ ।]
 - ୮ । ହସରତ ମାଓଲାନା ଆବୁଲ ମୁହାସେନ ଛାହେବ । [ମୁହତାମିମ- ପେକ୍ଯୁଆ ମେହେରନାମା ମାଦରାସା ।]
 - ୯ । ହସରତ ମାଓଲାନା ଶିହାବ ଉଦ୍ଦିନ ଛାହେବ । [ମୁହତାମିମ- କାମାଲ ପାଥୁରିଆ ଜାମିଆ ଦାବୁର ରାଶାଦ, ନାଟୋର ।]
 - ୧୦ । ହସରତ ମାଓଲାନା ଇମଦାଦୁଲ୍ଲାହ ଛାହେବ । [ମୁହାଦିଛ-ତିନ୍ନାଚକ ମାଦରାସା, ନେଗାଂ ।]
 - ୧୧ । ହସରତ ମାଓଲାନା ହସାଇନ ଛାହେବ । [ମୁହତାମିମ- ଜାମିଆ କାଛିମିଆ ଫେଣୀ ।]
 - ୧୨ । ହସରତ ମାଓଲାନା ମୁଫତି କେଫାୟତ ଉଲ୍ଲାହ ଛାହେବ । [ପରିଚାଳକ- ଜାମିଆ ଟେକନାଫ ।]
 - ୧୩ । ହସରତ ମାଓଲାନା ଆଦ୍ଦୁଲ କୁନ୍ଦୁଛ ଛାହେବ । [ମୁହତାମିମ- ସମନଗର ମାଦରାସା, ନେଗାଂ ।]
 - ୧୪ । ହସରତ ମାଓଲାନା ଶରୀକ ଉଦ୍ଦିନ ଶାହ୍ ଚୌଧୁରୀ ଛାହେବ । [ପରିଚାଳକ-ଜାମିଆ ଦାବୁଲ ହେଦାୟା, ପୋରଶା, ନେଗାଂ ।]
 - ୧୫ । ହସରତ ମାଓଲାନା ହାଫେଜ ମୋହାମ୍ମଦ ହୋଛାଇନ ଛାହେବ । [ସିନିୟର ଶିକ୍ଷକ- ଜାମିଆ ଜିରି ।]
 - ୧୬ । ହସରତ ମାଓଲାନା ଇୟାଛିନ ଛାହେବ । [ଶିକ୍ଷକ- ଜାମିଆ ଆରବିଆ ଇସଲାମିଆ ଜିରି ।]
 - ୧୭ । ହସରତ ମାଓଲାନା ମାହବୁର ରହମାନ ଛାହେବ । [ମୁହତାମିମ- ନେୟାମତପୁର କୁନ୍ଦୁମୀ ମାଦରାସା, ନେଗାଂ ।]
 - ୧୮ । ହସରତ ମାଓଲାନା ହାଫେଜ ଆଦ୍ଦୁଲ ହକ ଛାହେବ । [ସଭାପତି- ସମନଗର ମାଦରାସା, ନେଗାଂ ।]
 - ୧୯ । ହସରତ ମାଓଲାନା ରବିଉଲ ଇସଲାମ ଛାହେବ । [ସିନିୟର ଶିକ୍ଷକ-ଜାମିଆ ଦାରକୁଲ ହେଦାୟା, ଓ
ଖତିବ- ମାରକାୟ ମସଜିଦ, ପୋରଶା, ନେଗାଂ ।]

ଏହାଡ଼ା ଆରୋ ଅନେକେ ହସରତେର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ତାଓୟାଜ୍ଞୁହ ନିୟେ ଧନ୍ୟ ହଚେନ । ଯାଁଦେର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଠିକାନା ନା ପାଓଯାଇ ଉଲ୍ଲେଖ କରତେ ବ୍ୟର୍ଥ ।

ପାରିବାରିକ ଜୀବନ: ହସରତେର ସହଧର୍ମୀନିର ନାମ ଲୁଝୁନ୍ନିସା ବିନତେ ଆଦୁସ ସାମଦ । ହସରତେର ତିନ ଛେଲେ ଏବଂ ପାଂଚ ମେଯେ ସତାନ ରଯେଛେ । ପ୍ରଥମ ଛେଲେ ହସରତ ମାଓଲାନା ମୁଫତି ଶୋଯାଇବ ଛାହେବ, ବିଶିଷ୍ଟ ଓୟାଯେଜ, ସିନିୟର ଶିକ୍ଷକ ଓ ଖତିବ ମସଜିଦେ ତୋବା, ଜାମିଆ ଆରବିଆ ଇସଲାମିଆ ଜିରି । ଦ୍ୱିତୀୟ ଛେଲେ ମାଓଲାନା ହାଫେଜ ଖୁବାଇବ ଛାହେବ, ସହକାରୀ ପରିଚାଳକ, ଜାମିଆ ଆରବିଆ ଇସଲାମିଆ ଜିରି ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ପରିଚାଳକ, ଦ୍ୱିସାନଗର ମାଦରାସା କର୍ଣ୍ଣଫୁଲୀ, ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ । ତୃତୀୟ ଛେଲେ ମାଓଲାନା ମୋହାମ୍ମଦ ଛୁହାଇବ ଛାହେବ ସହକାରୀ ପରିଚାଳକ, ଦ୍ୱିସାନଗର ମାଦରାସା କର୍ଣ୍ଣଫୁଲୀ, ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ । ପରିଶେଷ ପରମ କରୁଣାମୟ ଆଶ୍ରାହର ଦରବାରେ ମୁନାଜାତ ଏହି ଯେ, ତିନି ଯେନ ହସରତକେ ଦ୍ୱିର୍ଘୀୟ କରେନ । ତାଙ୍କ ସୁଶୀତଳ ଛାଯାର ମାଧ୍ୟମେ ମୁସଲିମ ଜାତିକେ ଉପକୃତ କରେନ । ଆମୀନ ॥

কতিপয় দাউ ছাহাবি

যাঁৰা দীনেৰ দাওয়াত দিতে গিয়ে পৃথিবীৰ বিভিন্ন স্থানে সমাধিত হয়েছেন

ছাহাবিৰ নাম

০১. হয়ৱত আদুল্লাহ ইবনে আবুস রা.
০২. হয়ৱত রাবি' ইবনে যিয়াদ আল হারেছি রা.
০৩. হয়ৱত রাহবায়াহ আনছারি রা.
০৪. হয়ৱত আকৃবা বিন নাফে' রা.
০৫. হয়ৱত আবু জাম'আ বালভি রা.
০৬. হয়ৱত আদুৱ রহমান আল গাফেকু রা.
০৭. হয়ৱত আবু আইয়ুব আল আনছারি রা.
০৮. হয়ৱত সাদ বিন ওয়াকাস রা.
০৯. হয়ৱত আদুৱ রহমান দাখেল রা.
১০. হয়ৱত আস'আদ বিন ফুরাত রা.

সমাধিস্থান

- সমৰথন্দ।
- সাজিস্থান।
- লিবিয়া।
- আল জায়ায়ের।
- তুনাস।
- ফ্রাস।
- ইতাখুল।
- চীন।
- স্পেন।
- আফ্রিকা।

কুণ্ডি মাদরাসার সিলসিলা (পৰম্পৰা) সূত্ৰ

আসমানি মাদরাসা

মহান আল্লাহ পাক শিখিয়ে দিলেন প্ৰথম মানব হযৱত আদম আ. কে সকল (বিষয়) কিছুৱ নাম

মহানবি হযৱত মুহাম্মদ (স.) কৰ্ত্তক
মহানবি হযৱত মুহাম্মদ (স.) কৰ্ত্তক
সুলতান মাহমুদ গজনভি কৰ্ত্তক

মাদরাসায়ে দারে আরকুম, মুক্তা।
মাদরাসায়ে আসহাবে সুফিফাহ, মদিনা।
মাদরাসায়ে আৱশে ফালাক।

(৪১০ হিজৰি-১০১৯ খৃষ্টাব্দ প্ৰচলিত ধাৰাৰ প্ৰথম মাদরাসা।)

মাদরাসায়ে নিজামিয়া। [হিজৰি ৫ম শতকেৰ মাঝামাঝি।]

মাদরাসায়ে মাসউদি। [হিজৰি ৬ষ্ঠ শতকে।]

মাদরাসায়ে ফিরোজি।

মাদরাসায়ে মায়িয়াহ।

মাদরাসায়ে ফিরোজ শাহি। [হিজৰি ৯ম শতকে।]

মাদরাসায়ে ইটলাহ। [হিজৰি ৯ম শতকে।]

[১৬৯ হিজৰি, ১৫৩১ খৃষ্টাব্দ]

[হিজৰি একাদশ শতকে]

[১০৬১ হিজৰি, ১৬৮৪ খৃষ্টাব্দ]

মাদরাসায়ে নিজামিয়া। [হিজৰি দ্বাদশ শতকে, পিৰিঙ্গী মহল।]

১৬১ হিজৰি, ১৫৩১ খৃষ্টাব্দ

জামিয়া মিলিয়া। [হিজৰি দ্বাদশ শতকে, পৰবৰ্তীতে দিল্লী কলেজ।]

দাবুল উলুম দেওবন্দ। [হিজৰি অয়োদশ শতকে।]

১৫ মুহারৱম ১২৮৩ হিজৰি, ৩০ মে ১৮৬৬ খৃষ্টাব্দ।

দাবুল উলুম মুদ্দিনুল ইসলাম হাটহাজারী, ১৯০১ খৃষ্টাব্দ।

জামিয়া আরবিয়া ইসলামিয়া জিৱি, ১৯১০ খৃষ্টাব্দ।

ଇମାମ ଆବୁ ହାନିଫା (ରହ.)'ର

ଫିକହି ବୋର୍ଡର ଚଲିଶଜନ ସଦସ୍ୟ

ଇମାମ ଆବୁ ଇତ୍ତକ (ରହ.) ୧୮୨ହି.	ଇମାମ ମୁହାୟଦ (ରହ.) ୧୮୯ହି.	ଇମାମ ଯୁଫାର (ରହ.) ୧୯୮ହି.	ଇମାମ ହାସାନ (ରହ.) ୨୦୪ହି.	ଇମାମ ମାଲେକ (ରହ.) ୧୯୫ହି.	ଇମାମ ମାଲେକ (ରହ.) ୧୦୩ହି.	ଇମାମ ମିଶନାଲ (ରହ.) ୧୬୬ହି.
ଇମାମ ନଥର ଇବନେ ଆବୁଲ କାରିମ (ରହ.) ୧୬୯ହି.	ଇମାମ ଆବୁ ଇବନେ ଆବୁଲମନ (ରହ.) ୧୧୨ହି.	ଇମାମ ହିଜବନ ଇବନେ ଆଲି (ରହ.) ୧୧୨ହି.	ଇମାମ ଆବୁ ଇସମା (ରହ.) ୧୭୩ହି.	ଇମାମ ମୁହାୟଦ (ରହ.) ୧୭୦ହି.	ଇମାମ କାସିମ ଇବନେ ଆଲି (ରହ.) ୧୭୫ହି.	ଇମାମ ହାଜାନ ଇବନେ ଆବୁ ହାଜାନ (ରହ.) ୧୦୫ହି.
ଇମାମ ନାହାଜ ଇବନେ ବିଲତାମ (ରହ.) ୧୧୭ହି.	ଇମାମ ଶରିକ ଇବନେ ଆବୁଲାହ (ରହ.) ୧୮୮ହି.	ଇମାମ ଅକିମ୍ବା ଇବନେ ଇଯାଦିନ (ରହ.) ୧୮୦ହି.	ଇମାମ ଆବୁଲାହ ଇବନେ ମୁବାରକ (ରହ.) ୧୮୧ହି.	ଇମାମ ମୁହାୟଦ ଇବନେ ନୂହ (ରହ.) ୧୮୩ହି.	ଇମାମ ହାସାନ ଇବନେ ବଶିର (ରହ.) ୧୮୫ହି.	ଇମାମ ହୈରାଯ୍ୟ ଇବନେ ଯାକବିରୀ (ରହ.) ୧୮୮ହି.
ଇମାମ ଫ୍ୟାଇଲ ଇବନେ ଇଯାଦ (ରହ.) ୧୮୭ହି.	ଇମାମ ଆସାନ ଇବନେ ଗମ (ରହ.) ୧୮୮ହି.	ଇମାମ ଇତ୍ତକ ଇବନେ ଖାଲିନ (ରହ.) ୧୮୯ହି.	ଇମାମ ଆଲି ଇବନେ ମୁହିର (ରହ.) ୧୯୧ହି.	ଇମାମ ଆବୁଲାହ ଇବନେ ଇନ୍ଦ୍ରିଷ (ରହ.) ୧୯୨ହି.	ଇମାମ ଫ୍ୟଲ ଇବନେ ମୂସା (ରହ.) ୧୯୨ହି.	ଇମାମ ଆଲି ଇବନେ ବିବାନ (ରହ.) ୧୯୫ହି.
ଇମାମ ହାଫ୍ସ ଇବନେ ପିଯାସ (ରହ.) ୧୯୫ହି.	ଇମାମ ହିଶାମ ଇବନେ ଇତ୍ତକ (ରହ.) ୧୯୫ହି.	ଇମାମ ତତ୍ତ୍ଵାତ୍ମକ ଇବନେ ଇମାହକ (ରହ.) ୧୯୭ହି.	ଇମାମ ଗୋବିନ୍ଦ ଇବନ୍ ଜାରରାହ (ରହ.) ୧୯୮ହି.	ଇମାମ ଇଯାହରୀ ଇବନେ ସାଇନ (ରହ.) ୧୯୮ହି.	ଇମାମ ଆବୁ ହାଫ୍ସ ଇବନ୍ ଆବୁ ହରମାନ (ରହ.) ୧୯୯ହି.	ଇମାମ ଆବୁ ମୃତୀ ବଲବୀ (ରହ.) ୧୯୯ହି.
ଇମାମ ଖାଲିନ ଇବନ୍ ସୁଲାଇମନ (ରହ.) ୧୯୯ହି.	ଇମାମ ଆବୁଲ ହ୍ୟାମିଦ (ରହ.) ୨୦୦ହି.	ଇମାମ ଆବୁ ଆସିମ ନାହିଁଲ (ରହ.) ୨୧୨ହି.	ଇମାମ ଆବୁ ଆସିମ ନାହିଁଲ (ରହ.) ୨୧୨ହି.	ଇମାମ ହାସାନ ଇବନେ ଦାଲିଲ (ରହ.) ୨୧୫ହି.	ଇମାମ ମର୍କୀ ଇବନେ ଇବରାହିମ (ରହ.) ୨୧୫ହି.	

● ଫିକହେ ହାନାଫିର ମାମାୟୋଲେର ଭିତ୍ତି ଓ ଉତ୍ସ ମାତ୍ରାଟି ●

- କିତାବାତ୍ତାହ: ତଥା କୁରାଅନ ମଜିଦ । ଏଟି ଇସଲାମି ଶରିଆତେର ପ୍ରଧାନ ଉତ୍ସ ।
- ସୁନ୍ନାତେ ରାସୂଲ (ସ.): ତଥା ରାସୂରେ କାରିମ ସା. ଏର ହାଦିଛ । ଏଟି ଶରିଆତେର ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ସ ।
- ଆକ୍ରମ୍ୟାଲେ ଛାହାବା: ତଥା ଛାହାବାରେ କିମାରେ ଅଭିମତ ଓ ଫାତାଓୟା । ଏଟି ଫିକହେ ହାନାଫିର ତୃତୀୟ ଉତ୍ସ ।
- ଇଞ୍ଜମା: ତଥା ସେ କୌନ ଯୁଗେ ମୁସଲିମ ଉନ୍ନାହର ମୁଜତାହିଦଗଣେର ଶରିଆତେର ନତୁନ କୌନ ହୃଦୟେର ବ୍ୟାପାରେ ଏକମତ୍ୟ ପୋଷଣକୃତ ବିଷୟ ।
- କିଯାସ: ତଥା କୁରାଅନ ହାଦିଛେ ସରାସରି ଉତ୍ସରେ ନେଇ ଏମନ ବିଷୟେରେ ସମାଧାନ କୁରାଅନ ହାଦିଛେର ଅନ୍ୟ ମୌଳିକ ଦଲିଲେର ଆଲୋକେ ବେର କରା କିଯାସ ଇସଲାମି ଶରିଆତେର ପ୍ରମାଣ୍ୟ ଦଲିଲ । ଆହଲୁସ ସୁନ୍ନାହ ଓ ଯାତା ଜାମା'ଆତେର ସକଳ ଇମାଗଣଟି କିଯାସକେ ଇସଲାମି ଶରିଆତେର ଉତ୍ସ ହିସେବେ ଏହିଏ କରେଛେ ।
- ଏସତେହସାନ: ତଥା ବିଶେଷ କୌନ ମାସାଲାର କେତେ ଶକ୍ତିଶାଲୀ ଦଲିଲେର ଭିତ୍ତିତେ କିଯାସେ ଜଲିର ଥାନେ କିଯାସେ ସ୍ଫି ଗ୍ରହଣ କରାକେ ଏସତେହସାନ ବଲା ହୁଏ ।
- ଉରକ୍ଷ: ହାନାଫି ଫିକହେ 'ଉରକ୍ଷ' ଇସଲାମି ଶରିଆତେର ସହକାର ଉତ୍ସ ହିସେବେ ଶୀକୃତ । ଅର୍ଥାତ୍ ଶରିଆତେର ମୂଳ ଉତ୍ସ କୁରାଅନ ହାଦିଛ ଇଞ୍ଜମା କିଯାସ ଦ୍ୱାରା ସମୟାର ସମାଧାନ କରା ନା ଗେଲେ ଦେଖାନେ ଇସତିହସାନ ବା ଉରକ୍ଷ ଏର ଆଲୋକେ ମାସାଲାର ସମାଧାନ କରା ହୁଏ ।

ଆମ୍ବାଜିନିକ
ପ୍ରକାଶନ ।

ଚାର ଇମାମ ଓ ସିହାହ ସିତାର ମୁହାଦିଫିନପଥ ତେବେ ଜନ ବିଶ୍ୱବରେଣ୍ୟ ମୁହାଦିଫେର ସଂକଳିତ ପରିଚିତି

ହାଦିସ ବିଷୟକ ଦୂର୍ଲଭ ତଥ୍ୟାବଳୀ

ହାଦିସ ବର୍ଣନାକାରୀ ସାହାବିଦେର ସଂଖ୍ୟା ଇମାମ ଆବୁ ଜାଫର ରାଜୀ ରହ. ଏର ମତେ ଏକ ଲକ୍ଷ ଚୌଦ୍ଦ ହାଜାର । ତବେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହାଦିସ ଗ୍ରହଣିର ମଧ୍ୟେ ଯେ ସମ୍ମତ ହାଦିସ ବର୍ଣନାକାରୀ ସାହାବି ପାଓଯା ଯାଇ ତାଦେର ସଂଖ୍ୟା ୧୨୦ ଜନ । ଏଥାନେ ଏହି ସମ୍ମତ ସାହାବିଗଣେର ଏକଟି ତାଲିକା ଦେଉୟା ହଲ ଯୌରା ଶତାଧିକ ହାଦିସ ବର୍ଣନା କରେଛେ ।

କ୍ର.	ଜାହାବିଗଣେର ନାମ	ବର୍ତ୍ତିତ ହାଦିସର ସଂଖ୍ୟା	ମୃତ୍ୟୁ ହିଜବି	କ୍ର.	ଜାହାବିଗଣେର ନାମ	ବର୍ତ୍ତିତ ହାଦିସର ସଂଖ୍ୟା	ମୃତ୍ୟୁ ହିଜବି
୦୧	ହସରତ ଆବୁ ହସାଇରା (ରା.)	୫୩୭୪	୫୭/୫୮/୧୯	୨୦	ହସରତ ଆବୁ ମୁସା ଆଶଆରି (ରା.)	୧୬୦	୫୨
୦୨	ଆନାସ ଇବନେ ମାଲେକ ଆନଚାରି (ରା.)	୨୨୮୬	୯୧/୧୦/୧୯	୨୧	ହସରତ ମୁୟାଜ ଇବନେ ଜାବାଲ (ରା.)	୧୫୫	୧୮
୦୩	ହସରତ ଆରୋଶ ହିଜବିକା (ରା.)	୨୨୧୦	୫୭/୫୮	୨୨	ହସରତ ଆବୁ ଆଇହାର ଆନଚାରି (ରା.)	୧୫୦	୧୦/୧୨
୦୪	ହସରତ ଆକ୍ଷୁତ୍ତାହ ଇବନେ ଆକାସ (ରା.)	୧୬୬୦	୬୮	୨୩	ହସରତ ଆକ୍ଷୁତ୍ତାହ ଇବନେ ମାସଟିନ (ରା.)	୧୪୮	୩୨
୦୫	ହସରତ ଆକ୍ଷୁତ୍ତାହ ଇବନେ ଘମର (ରା.)	୧୬୩୦	୭୩/୭୪	୨୪	ହସରତ ଘସମାନ (ରା.)	୧୪୬	୩୫
୦୬	ଆବେଦ ଇବନେ ଆକ୍ଷୁତ୍ତାହ ଆନଚାରି (ରା.)	୧୫୪୦	୭୪	୨୫	ହସରତ ଆବେଦ ଇବନେ ସାମୁରା (ରା.)	୧୪୬	୭୪
୦୭	ହସରତ ଆବୁ ସାଈନ ଖୁଲାତି (ରା.)	୧୧୭୦	୭୪	୨୬	ହସରତ ଆବୁ ବକର ହିଜବିକ (ରା.)	୧୪୨	୧୦
୦୮	ଆକ୍ଷୁତ୍ତାହ ଇବନେ ଆମର ଇବନୁଲ ଆସ (ରା.)	୭୦୦	୬୦/୭୩	୨୭	ହସରତ ଘମର ଇବନୁଲ ଖାତାବ (ରା.)	୧୩୭	୨୪
୦୯	ହସରତ ବାରା ଇବନେ ଅଧିବ (ରା.)	୩୦୫	୭୨	୨୮	ହସରତ ଆଲି ଇବନେ ଆବି ତାଲିବ (ରା.)	୧୩୬	୮୦
୧୦	ହସରତ ଆବୁ ସର ପିକାରି (ରା.)	୨୮୧	୭୨	୨୯	ହସରତ ମୁଗିରା ଇବନେ ତବା (ରା.)	୧୩୬	୫୦
୧୧	ହସରତ ସା'ନ୍ ଇବନେ ଆବି ଓକାବସ (ରା.)	୨୭୧	୭୨	୩୦	ମୁୟାବିଦ୍ୟା ଇବନେ ଆବୁ ସୁଫିଯାନ (ରା.)	୧୩୬	୬୦
୧୨	ହସରତ ସାହାବ ଇବନେ ଆନଚାରି (ରା.)	୧୮୮	୯୧	୩୧	ହସରତ ଆବୁ ବାକରା (ରା.)	୧୩୦	୫୨
୧୩	ହସରତ ଉବାଦା ଇବନେ ସାମିତ (ରା.)	୧୮୧	୭୪	୩୨	ହସରତ ଉବାଦା ଇବନେ ଯାଯୋଦ (ରା.)	୧୨୮	୫୪
୧୪	ହସରତ ଇମରାନ ଇବନେ ହାଶାଇନ (ରା.)	୧୮୦	୭୨	୩୩	ସାଓବାନ (ରା.) ମାଓଲାନ୍ନବି (ୱ.)	୧୨୮	୫୪
୧୫	ହସରତ ହସରତ ଆବୁ ଦାରମା (ରା.)	୧୭୯	୭୨	୩୪	ହସରତ ସାମୁରା ଇବନେ ଝନଦୁର (ରା.)	୧୨୩	୫୮
୧୬	ହସରତ ଉଚ୍ୟେ ଛାଲମା (ରା.)	୧୭୮	୭୯	୩୫	ହସରତ ନୋମାନ ଇବନେ ବଲିର (ରା.)	୧୧୪	୬୨
୧୭	ହସରତ ଆବୁ କାତାନାହ ଆନଚାରି (ରା.)	୧୭୦	୭୮	୩୬	ହସରତ ଆବୁ ମାସଟିନ ଆନଚାରି (ରା.)	୧୦୨	୪୦
୧୮	ହସରତ ଉବାଇ ଇବନେ କା'ବ (ରା.)	୧୬୪	୨୧	୩୭	ହସରତ ଜାରିର ଇବନେ ଆକ୍ଷୁତ୍ତାହ (ରା.)	୧୦୦	୫୧
୧୯	ବୁରାଇଦା ଇବନେ ହସିବ ଆସଲାମି (ରା.)	୧୬୪	୬୩				

କୋଣ ମୁହାଦିଛିଲେ କହାଟି ହାଦିଛ ମୁଖ୍ୟ ହିଲ		ପ୍ରସିଦ୍ଧ କହେଇବି ଏହେବ ହାଦିସର ସଂଖ୍ୟା	
କ୍ରମିକ	ମୁହାଦିଛିଲେ କହାଟି ହାଦିଛ ସଂଖ୍ୟା	କ୍ରମିକ	ହାଦିଛ ଏହୁ
୦୧	ଇମାମ ଇଯାହୟା ଇବନେ ମୁଈନ (ରହ.)	୧୦,୦୦,୦୦୦	୦୧
୦୨	ଇମାମ ଆହୟନ ଇବନେ ହାବଲ (ରହ.)	୧୦,୦୦,୦୦୦	୦୨
୦୩	ଇମାମ ଆବୁ ଜୁର'ଆ (ରହ.)	୧,୦୦,୦୦୦	୦୩
୦୪	ଇମାମ ଆବୁ ଦାଉଦ ସିଜିତ୍ତାତି (ରହ.)	୫,୦୦,୦୦୦	୦୪
୦୫	ଇମାମ ବୁଖାରି (ରହ.)	୩,୦୦,୦୦୦	୦୫
୦୬	ଇମାମ ମୁସଲିମ (ରହ.)	୩,୦୦,୦୦୦	୦୬
୦୭	ଇମାମ ଇସହାକ ଇବନେ ରାଶାମ୍ରାଯ୍ (ରହ.)	୧,୦୦,୦୦୦	୦୭
୦୮	ହେଫେଜ ରୁକ୍ମିନ କୁରାଇନ (ରହ.)	୧,୦୦,୦୦୦	୦୮
୦୯	ମୁହାଦିଷ ଫରରଖ ଶାହ (ରହ.)	୧୦,୦୦୦	୦୯
୧୦	ଇମାମ ସୁଫିଯାନ ଛତ୍ରି (ରହ.)	୩୦,୦୦୦	୧୦
୧୧	ଇମାମ ଦାଉଦ ଛାଯାଲୁସି (ରହ.)	୩୦,୦୦୦	୧୧
୧୨	ଆକ୍ଷୁର ରହମାନ ଇବନେ ମାହନି (ରହ.)	୨୦,୦୦୦	୧୨
୧୩	ଆକ୍ଷୁର ମାଲେକ ଗୁରାତାତି (ରହ.)	୧,୨୭୫	୧୩
୧୪	ମାଓଲାନ ଇସହାକ ବରଦୋମାନି (ରହ.)	୧,୨୭୫	୧୪
୧୫	ଇମାମ ଆବୁ ଦାଉଦ	୫,୯୯୫	୧୫
୧୬	ସୁଫିଯାନ ଇବନେ ଉବାଇନା	୧,୦୦୦	୧୬

ସନଦ ଓ ଇସନାଦ

ସନଦ ଓ ଇସନାଦେର ସଂଜ୍ଞା:

ସନଦ ଏବଂ ଇସନାଦେର ମଧ୍ୟେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରଯେଛେ । ପରିଭାଷାୟ - تَهْكِمُ الْجَنَاحُ الْمُوَصَّلُ إِلَى الْمَتْنِ - تଥା ମତନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନାକାରୀଦେର କ୍ରମଧାରାକେ ସନଦ ବଲା ହୁଏ । ଆର ତଥା عض୍ତୁ ହାଦିସ୍‌କେ ତାର ପ୍ରବନ୍ଧା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୌଛେ ଦେୟାକେ ଇସନାଦ ବଲା ହୁଏ । ଇସନାଦ କେବଳ ଉତ୍ସାତେ ମୁହାମ୍ମଦିର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନବି ରାସୁଲଗଣେର ଉତ୍ସାତେ ତାଦେର ନବିଦେର କଥା ବାର୍ତ୍ତାକେ ସନଦ ପରମ୍ପରାର ମାଧ୍ୟମେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାତେ ପାରନ୍ତ ନା ।

ଇସନାଦେର ଶୁରୁତ୍

ସହିତ ଓ ଜାଲ ହାଦିସ୍‌କେ ମାଝେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ନିରୂପଣେର ଜନ୍ୟ ଇସନାଦ ଛାଡ଼ା ଅନ୍ୟ କୋନ ଉପାୟ ନେଇ । ତାଇ ଇସନାଦ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୁରୁତ୍ ହୁଏ । ଏକଟି ଘରେର କ୍ଷେତ୍ରେ ତାର ଭିତ୍ତି ଏବଂ ଶ୍ରୀରେର କ୍ଷେତ୍ରେ ରହ ତଥା ଆଜ୍ଞାର ଯେତ୍ରପ ଶୁରୁତ୍ ତନ୍ତ୍ରପ ଶୁରୁତ୍ ହାଦିସ୍‌କେ କ୍ଷେତ୍ରେ ସନଦେରେ । ସନଦ ବିହୀନ ହାଦିସ୍‌କେ ଅନ୍ତିତ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନବିକ୍ଷଣ ।

ହୃଦାତ ଆଦୁଲ୍ଲାହ ଇବନେ ମୁବାରକ ରହ ବଲେନ - مَثُلُ الَّذِي يَطْلُبُ أَمْرَ دِينِهِ بِلَا إِسْنَادٍ كَمَثُلُ الَّذِي يَرْتَقِي السَّطْحَ بِلَا سَلْمٍ
“ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ଇସନାଦ ଛାଡ଼ା ଦୀନେର ବିଷୟ ଅର୍ଜନ କରେ ସେ ଏ ବ୍ୟକ୍ତିର ମତୋ ଯେ ସିଙ୍ଗି ଛାଡ଼ା ଛାନ୍ଦେ ଉଠିତେ ଚାର ।”

---[କିଫାଯାହ ପୃ. ୩୯୩, ଫାତହଲ ମୁଗିଛ ଖ. ୩ ପୃ. ୪, ଶରହେ ଇଲାଲେ ତିରମିଯି ଖ. ୧ ପୃ. ୧୨୪]
ତିନି ଆରା ବଲେନ - الْإِسْنَادُ مِنَ الدِّينِ لَوْلَا الْإِسْنَادُ لَقَالَ مِنْ شَاءَ مَا شَاءَ -

“ଇସନାଦ ଦୀନେର ଅଂଶ । ଯଦି ଦୀନେ ଇସନାଦ ବିବେଚ୍ୟ ନା ହତୋ ତାହଲେ ଯେ କେଉଁ ଯା ଇଚ୍ଛା ବଲେ ବେଡ଼ାତ ।”

---[ମୁକାଦ୍ଦାମାୟେ ମୁସଲିମ ଖ. ୧ ପୃ. ୨୮]

ତିନି ଆରା ବଲେନ - بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْقَوَافِعُ يَعْنِي الْإِسْنَاد -

“ଆମାଦେର ଓ ଲୋକଦେର ମାଝେ ସେତୁବନ୍ଧନ ବା ଖୁଟି ଅର୍ଥାତ୍ ଇସନାଦ ରଯେଛେ । ଏକଟି ଘର ଯେମନ ଖୁଟି ଛାଡ଼ା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହତେ ପାରେ ନା, ତେମନି ସନଦ ବ୍ୟତୀତ କୋନ ହାଦିଷ୍ ଗ୍ରହଣ୍ୟୋଗ୍ୟ ବଲେ ବିବେଚିତ ହତେ ପାରେ ନା ।”

---[ମୁକାଦ୍ଦାମାୟେ ମୁସଲିମ ଖ. ୧ ପୃ. ୨୮]

ହୃଦାତ ମୁହାମ୍ମଦ ଇବନେ ସିରିନ ରହ ବଲେନ - إِنْ هَذَا الْعِلْمُ دِينٌ فَانظُرُوا عَمَّنْ تَأْخُذُونَ دِينَكُم -

“ଏହି ଇସନାଦ ଦୀନେର ଅନ୍ତର୍ଭକ୍ତ । ସୁତରାତ୍ ତୋମରା କାର କାହିଁ ଥିଲେ ଦୀନି ବିଷୟାଦିର ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିଛେ ତା ଯାଚାଇ ବାହାଇ କରେ ନିବେ ।”

---[ମୁକାଦ୍ଦାମାୟେ ମୁସଲିମ ଖ. ୧ ପୃ. ୨୮]

ହୃଦାତ ସୁଫିଯାନ ସାଓରି ରହ ବଲେନ - إِنَّ هَذِهِ الْأَعْلَمَ مِنْ فَازَ الْمَلِكُ مَنْ يَكُنْ مَعَهُ سَلَاحٌ فَبِأَيِّ شَيْءٍ يَقْاتِلُ -

“ସନଦ ହଲୋ ମୁମିନେର ହାତିଆର ଶୁରୁପ । ଅତପର ଯଦି ତାର ନିକଟ ହାତିଆର ନା ଥାକେ ତାହଲେ ସେ କୀ ଦାରା ଯୁଦ୍ଧ କରବେ ।”

---[ଶରହେ ଇଲାଲେ ତିରମିଯି ଖ. ୧ ପୃ. ୫୮, କିତାବୁଲ ମାଜରୁହିନ ଖ. ୧ ପୃ. ୨୭]

ଇମାମ ଶାଫୀନ୍ତି ରହ ବଲେନ - إِنَّمَا شَافِعٌ رَّحِيمٌ بِلِلَّهِ يَحْمِلُ خَرْمَةَ الْحَطَبِ فِيهَا أَفْعَى تَلَدْغُ وَهُوَ لَا يَدْرِي -

“ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ସନଦ ବ୍ୟତୀତ ହାଦିଷ୍ ସଙ୍କାନ ଓ ଗ୍ରହଣ କରେ ସେ ରାତରେ ଅକ୍ରକାରେ କାଠ ଆହରଣକାରୀର ମତୋ, ଯେ କିନା କାଠେର ବୋରା ବହନ କରେ ଯାର ମଧ୍ୟେ କାଠେର ସାଥେ ଥାକା ବିଷାକ୍ତ ସାଫ୍ ତାକେ ଦଂଶନ କରେ ସେ ତା ଟେରା ପାର ନା ।”

---[ଫାତହଲ ମୁଗିଛ ଖ. ୩ ପୃ. ୮, ଆଲ ଇରଶାଦ ଫି ମାରିଫାତି ଉଲାମାଇଲ ହାଦିଷ୍ ଖ. ୧ ପୃ. ୧୫୪]

سند القراءة منا إلى النبي صلى الله عليه وسلم

خاتم النبيين إمام الأنبياء والمرسلين صاحب القرآن الكريم محمد صلى الله عليه وسلم
صحابة الرسول عثمان بن عفان، على بن أبي طالب، أبي بن كعب، عبد الله بن مسعود، وزيد بن ثابت
الشيخ المقرئ زر بن حبيش الأسدى

الشيخ المقرئ أبو بكر عاصم بن أبي النجود التابعى (إمام الفن)

الشيخ المقرئ الإمام حفص (موجد قراءة حفص)

الشيخ المقرئ أبو محمد عبيد الصباح

الشيخ المقرئ أبو العباس أحمد بن سهيل الاشناني

الشيخ المقرئ أبو الحسن على بن محمد بن صالح الهاشمى

الشيخ المقرئ أبو الحسن طاهر بن غلبون

الشيخ المقرئ عثمان أبو عمرو الدانى

الشيخ المقرئ أبو داؤد سليمان بن نجاح

الشيخ المقرئ أبو الحسن على بن هذيل

الشيخ المقرئ أحمد صهر الشاطبى

الشيخ المقرئ محمد الجزري (صاحب روات)

الشيخ المقرئ محمد التويجرى

الشيخ المقرئ ناصر الطبلوى

الشيخ المقرئ عبد الرحمن اليمنى

الشيخ المقرئ محمد البقرى

الشيخ المقرئ عبد الرحمن الاجهورى

الشيخ المقرئ السيد إبراهيم العبيدى

الشيخ المقرئ السيد أحمد سلمونة

الشيخ المقرئ حسن البديرى

الشيخ المقرئ عبد الله المكى

الشيخ المقرئ عبد الرحمن خان المكى الاله آبادى

الشيخ المقرئ حفظ الرحمن

الشيخ المقرئ محمد عبد العزيز شوقي اللاهورى

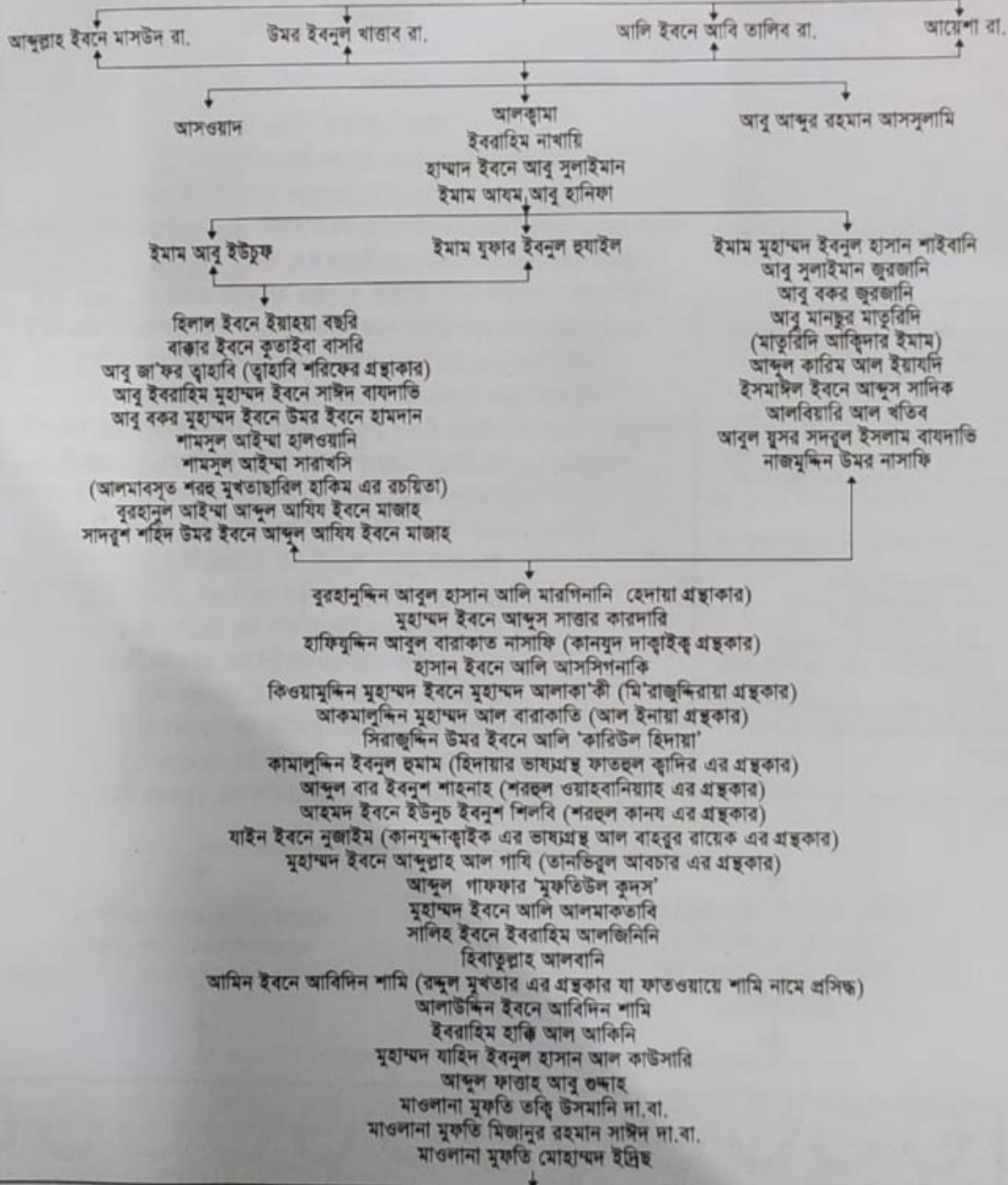
الشيخ المقرئ أحمد ميا التهانوى

الشيخ المقرئ محمد منير الاسلام دامت بركاتهم

ଫିକହେ ହାନାଫିର ସନ୍ଦ ହୟରତ ମୁହାମ୍ମଦ ସାଲାଲ୍‌ଗ୍ଲାହ ଆଲାଇହି ଓୟା ସାଲାମ

تଥା

ସଫେଦକ: ହୃଦୀକଲ ହୃଦୀଶ ଅଧିକଳ ମୁହିମିନ କିମ ହନିହ
ଇବନ୍ ଆବୁ ଆବୁଲ୍ ମୁହାମ୍ମଦ ଇବନ୍ ଇସମାଇଲ ବୁଖାରୀ ରହ, ।
ଅବୁ: ୧୦ ଗ୍ରାମାଲ, ଅକ୍ଷାର, ୧୯୪ ବିଜ୍ଞାପି ।
ମୂଲ୍ୟ: ୧ ଶାଶ୍ଵତାଳ, ୨୫୦ ରିପ୍ରିଟି । [ମୋଟ ବର୍ଷ ୬୨ ବର୍ଷ] ।
ଲେଖକ: ଆବୁଲ୍ ମୁହାମ୍ମଦ ଇବନ୍ ଇବାରିନ ଆବୁ ମୁହାମ୍ମଦ ବୁଖାରୀ ରହ, ଆବୁ
ବର୍ଷ ଆବୁଲ୍ ଆବୁ ହୃଦୀଶ ଆବୁ ବୁଖାରୀ ରହ, ଅଧ୍ୟେ ।
ଲୋଗାରେ: ଇବନ୍ ବୁଖାରୀ ରହ, ଇବନ୍ ବୁଖାରୀ ରହ, ଅଧ୍ୟେ ।
ଲୋଗୋ: ଆବୁଲ୍ ମୁହାମ୍ମଦ, ଆବୁ ତାଲିବ କାରିତ ଇତ୍ତାନି ।
ମେଟ୍ ହୃଦୀଶ: ୧୨୫୫ଟି, ମହାରାଜେ ୧୦୮୨୨୮, ମୁହାମ୍ମଦ ହାଜା
୨୫୧୦୩୮ ।
କାମିକ ହୃଦୀଶର ସଂଖ୍ୟା ୧୦୫୫୨, ବୁଖାରୀ ହୃଦୀଶର ସଂଖ୍ୟା
୧୦୫୫୨ ।
ବୁଖାରୀ ପରିଚେତ ଚାରଟି କଣି ମୁହିମିନ
୧. ଆବୁଲ୍ ଇବରାହିମ ବୁଖାରୀ ରହ, ଏବୁ କଣି ।
୨. ଆବୁଲ୍ ବୁଖାରୀ ରହ, ଏବୁ କଣି ।
୩. ଆବୁଲ୍ ହୃଦୀଶ ଇବନ୍ ପାକିର ରହ, ଏବୁ କଣି ।
୪. ଆବୁଲ୍ ହୃଦୀଶ ଇବନ୍ ପିରାବିର ରହ, ଏବୁ କଣି ।
ଶାନ୍ତି ଦୈଶ୍ୟି ।
ଶାନ୍ତି ଦୈଶ୍ୟି: ତାରଜାକୁଳ ବାବ, ଅଧିକ ବୁଲାହିଯାତ, ହୃଦୀଶ
ଏହାହୋଙ୍କ ହୋତାର କଣ୍ଠ ହାର ଶିକକେ ସାକାତ ଦ୍ୟାପିତ
ହୋତାର ଶର୍ତ୍ତ ।

ଆବୁଲ୍ ଆନୋଡ଼ାର ଶାହ୍ କାଶ୍ମୀରି ରହ,
ଆବୁଲ୍ ଆନୋଡ଼ାର ଶାହ୍ ଆହମଦ ରହ,
ଶାଇଖୁଲ ହୃଦୀଶ ମୋହାମ୍ମଦ ମୁଛ
ଶହିଦୁ ବୁଖାରି-୧

ହାଦିଛେର ସନ୍ଦା

ବୁଖାରି ଶରିଫ

ମୁଁ ନାମ ଇମାମ ବୁଖାରି ରହ, (୨୫୬ ହି.)
ଇମାମ ବୁଖାରି ରହ, (୨୫୬ ହି.)

ଆବୁ ଆବୁଲ୍ ମୁହାମ୍ମଦ ଇବନ୍ ଇଉତ୍ତର ଫିରାବରି ବୁଖାରି ରହ, (୩୨୦ ହି.)

ଆବୁ ଆବୁଲ୍ ମୁହାମ୍ମଦ ଆବୁଲ୍ ଆବୁଲ୍ ଇବନ୍ ଆହମଦ ସାରାଖ୍ବି ରହ, (୩୮୧ ହି.)

ଆବୁଲ୍ ଓୟାକତ ଆବୁଲ୍ ଆଓୟାଲ ଇବନ୍ ଇସା ସିଜିଯି ହାରାତି ରହ, (୫୫୩ ହି.)

ସିରାଜୁନ୍ଦିନ ହୃଦୀଶ ଇବନ୍ ମୁବାରକ ଜୁବାଇନ୍ ବାଗଦାନି ହାଦ୍ଦଲି ରହ, (୬୩୧ ହି.)

ଆବୁଲ୍ ଆକାଶ ଆହମଦ ଇବନ୍ ଆବୁ ତାଲିବ ହାଜାର ଦିମାଶକି ରହ, (୭୩୦ ହି.)

ଯାଇନୁନ୍ଦିନ ଇବରାହିମ ଇବନ୍ ଆହମଦ ତାନୁରି ଶାମି ରହ, (୮୦୦ ହି.)

ହାଫେଜ ଇବନ୍ ହାଜାର ଆସକ୍ତାଲାନି ମିଛରି ଶାଫେଟେ ରହ, (୮୫୨ ହି.)

ଯାଇନୁନ୍ଦିନ ଆହମଦ ଯାକାରିଆ ଇବନ୍ ମୁହାମ୍ମଦ ଆନାହାରି ମିଛରି ଶାଫେଟେ ରହ, (୯୨୭ ହି.)

ଶାମଚୁନ୍ଦିନ ମୁହାମ୍ମଦ ଇବନ୍ ଆହମଦ ରମଲି ମିଛରି ଶାଫେଟେ ରହ, (୧୦୦୮ ହି.)

ଆହମଦ ଇବନ୍ ଆବୁଲ୍ କୁନ୍ଦୁସ ଶିଳ୍ପି ମିଛରି ମାଦାନି ରହ, (୧୦୨୭ ହି.)

ସାଇଯିଦ ଆହମଦ ଇବନ୍ ମୁହାମ୍ମଦ କୁଶାଶି ମାଦାନି ରହ, (୧୦୭୧ ହି.)

ଇବରାହିମ କୁରଦି ଶାଫେଟେ ରହ, (୧୧୦୧ ହି.)

ଆବୁ ତାହେର ମୁହାମ୍ମଦ ଇବନ୍ ଇବରାହିମ କୁରଦି ରହ, (୧୧୪୫ ହି.)

ଶାହ୍ ଓୟାଲିଓଲ୍ଲାହ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ, (୧୧୭୬ ହି.)

ଶାହ୍ ଆବୁଲ୍ ଆଜିଜ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ, (୧୨୩୯ ହି.)

ଶାହ୍ ଇସହାକ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ, (୧୨୬୨ ହି.)

ଶାହ୍ ଆବୁଲ୍ ଗବି ମୁଜାନ୍ଦିନ ହାନାଫି ରହ, (୧୨୯୬ ହି.)

ହାଜାତୁଲ ଇସଲାମ କାସେମ ନାନୁତଭି ରହ, (୧୨୯୭ ହି.)

ଶାଇଖୁଲ ହିନ୍ ମାହ୍ମୁଦ ହାସାନ ଦେଓବନ୍ଦି ରହ, (୧୩୩୯ ହି.)

ନାମ

ବିନ

ଦରମ ପରିଷରେ ହାନ

ଲିଖାବର୍ଷ ୧୪୪୦/୮୧ ହିଜରି, ମୋତାବେକ ୨୦୧୯/୨୦ ଇଂରେଜି

ଆଜାନ
ମୁସଲିମ |
୨୦୨୦

ତଥା

ସଂକଳକ: ଇହମ ଆବୁ ହୋଜାଇନ ମୁସଲିମ ବିନ ହାଜାଜ
କୃପାଇର ନିଶାପୁରି ରହ.
ଅବ୍ୟାକ୍ଷ: ୨୦୫-୨୧ ହିନ୍ଦି।
ମେଟ୍ ହାତି: ତାତକାର ହାତ ୩୦୦୦ଟି, ତାତକାର ହାତ ୧୫୦୦୦ଟି।
ଅବ୍ୟାକ୍ଷ ତୈଲିଆ: ମୁହାୟଦ ଓ ଚକରାର ନିଶାପୁରି।
ପାତ୍ର ବାହୀକାର:
୧. ଇହମ ନନ୍ଦି ରହ,
୨. ଶାହିର ଆହମଦ ବିନ ମୁହାୟଦ ରହ,
୩. ଶାହିର ଶିକିର ଆହମଦ ଉସମାନ ରହ,
୪. ତାତକାର ତାତି ଉସମାନ
୫. ଶାହିର ଶିକିର ଆହମଦ ଗ୍ରହି ରହ,

ମୁସଲିମ ମୁସଲିମ ମୁସଲିମ ମୁସଲିମ ମୁସଲିମ ମୁସଲିମ ମୁସଲିମ

ଇହମ ଆବୁ ହୋଜାଇନ ମୁସଲିମ ବିନ ହାଜାଜ ବିନ ମୁସଲିମ କୃପାଇର ନିଶାପୁରି ରହ, (୨୬୧ ହି.)

ଆବୁ ଇସହାକ ଇବରାହିମ ଇବନେ ମୁହାୟଦ ଜୁଲୁଦି ନିଶାପୁରି ହାନାଫି ରହ, (୩୦୮ ହି.)

ଆବୁ ଆହମଦ ମୁହାୟଦ ଇବନେ ଈସା ଜୁଲୁଦି ନିଶାପୁରି ରହ, (୩୬୮ ହି.)

ଆବୁ ହାସାନ ଆଦ୍ଦୁଲ ଗାଫରେ ଇବନେ ମୁହାୟଦ ଫାରେସି ନିଶାପୁରି ରହ, (୪୪୮ ହି.)

ଆବୁ ଆଦ୍ଦୁଲାହ ମୁହାୟଦ ଇବନେ ଫ୍ୟଲ ଫାରାତି ନିଶାପୁରି ରହ, (୫୩୦ ହି.)

ଆବୁ ହାସାନ ଆଲ ମୁଆଇୟାନ ଇବନେ ମୁହାୟଦ ତୁସି ନିଶାପୁରି ରହ, (୬୧୭ ହି.)

ଆଲି ଇବନେ ଆହମଦ ଓରକେ ଫ୍ୟଲ ଇବନୁଲ ବୁଖାରି ଛାଲେହି ହାସଲି ରହ, (୬୯୦ ହି.)

ମୁହାୟଦ ଇବନେ ଆହମଦ ଓରକେ ଛାଲାହଦିନ ଇବନେ ଆବି ଉମର ମାକନ୍ଦିସି ହାସଲି ରହ, (୭୮୦ ହି.)

ହାଫେଜ ଇବନେ ହାଜାର ଆସକ୍କାଲାନି ମିଛରି ଶାଫେଜେ ରହ, (୮୫୨ ହି.)

ଯାଇନ୍ଦ୍ରିନ ଆହମଦ ଯାକାରିଆ ଇବନେ ମୁହାୟଦ ଆନହାରି ମିଛରି ଶାଫେଜେ ରହ, (୯୨୭ ହି.)

ନାଜମୁଦିନ ମୁହାୟଦ ଇବନେ ଆହମଦ ଗାଇତି ମିଛରି ଶାଫେଜେ ରହ, (୯୮୪ ହି.)

ଶିହାବୁଦ୍ଦିନ ଆହମଦ ଇବନେ ଖଲିଲ ଛୁବକି ମିଛରି ଶାଫେଜେ ରହ, (୧୦୩୨ ହି.)

ସୁଲତାନ ଇବନେ ଆହମଦ ମାସ୍‌ଯାହି ମିଛରି ଶାଫେଜେ ରହ, (୧୦୭୫ ହି.)

ଇବରାହିମ କୁରାନି ଶାଫେଜେ ରହ, (୧୧୦୧ ହି.)

ଆବୁ ତାହେର ମୁହାୟଦ ଇବନେ ଇବରାହିମ କୁରାନି ରହ, (୧୧୪୫ ହି.)

ଶାହ ଓ ଓଲିଡ଼ାହାହ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ, (୧୧୭୬ ହି.)

ଶାହ ଆଦ୍ଦୁଲ ଆଜିଜ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ, (୧୨୩୯ ହି.)

ଶାହ ଆଦ୍ଦୁଲ ଗପି ମୁଜାଦିଦି ହାନାଫି ରହ, (୧୨୯୬ ହି.)

ହଙ୍କାତୁଲ ଇସଲାମ କାସେମ ନାନୁତଭି ରହ, (୧୨୯୭ ହି.)

ଶାଇଖୁଲ ହିନ୍ ମାହମୁଦ ହାସାନ ଦେଓବନ୍ଦି ରହ, (୧୩୦୯ ହି.)

ଆଲ୍ଲାମା ଆନୋଯାର ଶାହ କାଶୀରି ର.

ଆଲ୍ଲାମା ଇଯାକୁବ ଛାହେବ ର.

ଆଲ୍ଲାମ ନୁରୁଲ ହକ କୈଯୋମି ର.

ଓଡ଼ାୟୁଲ ହାନିସ ଆଦ୍ଦୁଲ ଅଟ୍ୟାଲ ସାତକାନାତି ଦା.ବା.

ସହିତ ମୁସଲିମ-୧

ଆଲ୍ଲାମା ଇବରାହିମ ବଲିଯାଭି ର.

ଓଡ଼ାୟୁଲ ହାନିସ ଆଲ୍ଲାମା ଆହମଦ ଉସାହ

ବିନ ଫରକୁବ ଆହମଦ କାହେମି ଦା.ବା.

ଆଲ୍ଲାମା ମୁଫତି ଆହମଦ ଉସାହ

ଓଡ଼ାୟୁଲ ହାନିସ ଏରଶାନ ଉସାହ ଦା.ବା.

ସହିତ ମୁସଲିମ-୨

ସହିତ ମୁସଲିମ-୨

ନାମ ବିନ

ଦରସ ଏହାଗେର ହାନ

ଶିକ୍ଷାବର୍ଷ ୧୪୪୦/୪୧ ହିଜରି, ମୋତାବେକ ୨୦୧୯/୨୦ ଇଂରେଜି

ହାଦିଚେର ସନ୍ଦ

ତିରମିଯି ଶରିଫ

الجامع المختصر من السنن عن رسول الله ﷺ ومعرفة الصحيح والمعلول وما عليه العمل: پୂର୍ଣ୍ଣ ନାମ: ଇମାମ ତିରମିଯି ରହ. (୨୭୯ ହି.)

ଆବୁଲ ଆକାଶ ମୁହାମ୍ମଦ ଇବନେ ମାହବୁବ ମାରଓୟାଜି ରହ. (୩୪୬ ହି.)

ଆବୁଲ ଜାକବାର ଇବନେ ମୁହାମ୍ମଦ ଜାରରାହି ମାରଓୟାଜି ରହ. (୪୧୨ ହି.)

କାଯି ଯାହେଦ ଆବୁ ଆମିର ମାହମୁଦ ଇବନେ କାସିମ ଆୟଦି ହାରାଭି ଶାଫେସି ରହ. (୪୮୭ ହି.)

ଆବୁଲ ଫାତାହ ଆବୁଲ ମାଲିକ ଇବନେ ଆବୁ ସାହାଲ କାରୁଖି ହାରାଭି ରହ. (୫୪୮ ହି.)

ଉମର ଇବନେ ତାବାରଯାଦ ବାଗଦାନି ରହ. (୬୦୭ ହି.)

ଫୁର୍ବର ଇବନୁଲ ବୁଖାରି ରହ. (୬୯୦ ହି.)

ଉମର ଇବନେ ଆବୁଲ ହାସାନ ମାରାଗି ରହ. (୭୭୮ ହି.)

ଇଙ୍ଜୁବିନ ଆବୁର ରହିମ ଇବନେ ମୁହାମ୍ମଦ ଇବନେ ଫୁରାତ ରହ. (୮୫୧ ହି.)

ଯାଇନୁଦିନ ଆହମଦ ଯାକାରିଆ ଇବନେ ମୁହାମ୍ମଦ ଆନଜାରି ମିଛରି ଶାଫେସି ରହ. (୯୨୭ ହି.)

ନାଜମୁଦିନ ମୁହାମ୍ମଦ ଇବନେ ଆହମଦ ଗାଇତି ମିଛରି ଶାଫେସି ରହ. (୯୮୪ ହି.)

ଶିହାବୁଦିନ ଆହମଦ ଇବନେ ଖଲିଲ ଛୁବକି ମିଛରି ଶାଫେସି ରହ. (୧୦୩୨ ହି.)

ସୁଲତାନ ଇବନେ ଆହମଦ ମାୟାହି ମିଛରି ଶାଫେସି ରହ. (୧୦୭୫ ହି.)

ଇବରାହିମ କୁରଦି ଶାଫେସି ରହ. (୧୧୦୧ ହି.)

ଆବୁ ତାହେର ମୁହାମ୍ମଦ ଇବନେ ଇବରାହିମ କୁରଦି ରହ. (୧୧୪୫ ହି.)

ଶାହ ଓ୍ୟାଲିଉଲ୍ଲାହ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ. (୧୧୭୬ ହି.)

ଶାହ ଆବୁଲ ଅଜିଜ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୩୯ ହି.)

ଶାହ ଇସହାକ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୬୨ ହି.)

ଶାହ ଆବୁଲ ଗଲି ମୁଜାଦିଦି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୯୬ ହି.)

ହଜାତୁଲ ଇସଲାମ କାମେମ ନାନୁତି ରହ. (୧୨୯୭ ହି.)

ଶାଇଖୁଲ ହିନ୍ ମାହମୁଦ ହାସାନ ଦେଖବନ୍ତି ରହ. (୧୩୩୯ ହି.)

ଆଶ୍ରାମ ହସାଇନ ଆହମଦ ମାଦାନି ର.

ଆଶ୍ରାମ ଆମିର ହୋଛାଇନ ର.

ଶାଇଖୁଲ ହାଦିସ ଆଶ୍ରାମ ଆବୁଲ ଜଲିଲ ର.

ଓତ୍ତାଯୁଲ ହାଦିସ ଶାହାଦାତ ହୋଶାଇନ ଆରମାନ ଦା.ବା.

ଆମେ ତିରମିଯି-୧

ଆଶ୍ରାମ ଇତ୍ରାହିମ ବଲିଆତି ର.

ଆଶ୍ରାମ ସୈଯନ ଆରମାନ ମାଦାନୀ ଦା.ବା.

ଓତ୍ତାଯୁଲ ହାଦିସ ମୁକତି ମୋହାମ୍ମଦ ଶହୀଦୁଲ୍ଲାହ ଦା.ବା.

ଆମେ ତିରମିଯି-୨

ନାମ

ବିନ

ଦରସ ଏହଥେରେ ହାନ

ଶିକ୍ଷାବର୍ଷ ୧୪୪୦/୪୧ ହିଜରି, ମୋତାବେକ ୨୦୧୯/୨୦ ଇତ୍ରେଜି

ତଥ୍ୟ

ମୁହାସନ ଇମାମ ଆବୁ ଦ୍ୱାରା ଲାଇସେନ୍ସ ଦ୍ୱାରା ବିତରିତ ରହିଛି।
ଅକ୍ଷ-ନଂ: ୨୦୧-୨୫ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଙ୍ ଡାକ୍ ଟିକ୍ଟ୍।
ମୋଟ ଶାଖାଏ: ୪୮୦୦ଟି।
ଅଧିକାରୀ: କୃତ୍ତିବିଦ୍ୟୁତି ବିଭାଗ ଆବୁ ଦ୍ୱାରା।
ପ୍ରାଚୀକ ବାରାହାର୍:

୧. ବାରାହାର୍ ବାବୁ ଦ୍ୱାରା ଲାଇସେନ୍ସ ଦ୍ୱାରା ବିତରିତ ରହିଛି।
୨. ଶାଖାଏ ବାବୁ ଦ୍ୱାରା ଲାଇସେନ୍ସ ଦ୍ୱାରା ବିତରିତ ରହିଛି।
୩. ଶାଖାଏ ବାବୁ ଦ୍ୱାରା ଲାଇସେନ୍ସ ଦ୍ୱାରା ବିତରିତ ରହିଛି।
୪. ଶାଖାଏ ବାବୁ ଦ୍ୱାରା ଲାଇସେନ୍ସ ଦ୍ୱାରା ବିତରିତ ରହିଛି।
୫. ଶାଖାଏ ବାବୁ ଦ୍ୱାରା ଲାଇସେନ୍ସ ଦ୍ୱାରା ବିତରିତ ରହିଛି।

ହାଦିଚେର ସନ୍ଦ

ଆବୁ ଦ୍ୱାରା ଲାଇସେନ୍ସ ଦ୍ୱାରା ବିତରିତ ରହିଥାଏ

ପୂର୍ଣ୍ଣ ନାମ: ଆବୁ ଦ୍ୱାରା ଲାଇସେନ୍ସ

ପୂର୍ଣ୍ଣ ନାମ: ଆବୁ ଦ୍ୱାରା ଲାଇସେନ୍ସ

ପୂର୍ଣ୍ଣ ନାମ: ଆବୁ ଦ୍ୱାରା ଲାଇସେନ୍ସ

ଆବୁ ଅଲି ମୁହାସନ ଇବନେ ଆହମଦ ଲୁଲୁଦ୍ଵୀ ବହରି ରହ. (୩୩୩ ହି.)

ଆବୁ ଉମର କାମିଯ ଇବନେ ଜାଫର ହାଶିମି ବହରି ରହ. (୪୧୪ ହି.)

ଆହମଦ ଇବନେ ଆଲି ଖତିବ ବାଗଦାନି ରହ. (୪୬୩ ହି.)

ଆବୁ ମୁହାସନ ଫାତାହ ମୁଫଲିହ ଇବନେ ଆହମଦ ଦୂମି ରହ. (୫୩୭ ହି.)

ଇବରାହିମ ଇବନେ ମୁହାସନ କାରାଖି ଶାଫେସ ରହ. (୫୩୯ ହି.)

ଉମର ଇବନେ ମୁହାସନ ଇବନେ ତାବାରଯାଦ ବାଗଦାନି ରହ. (୬୦୭ ହି.)

ଫଥର ଇବନୁଲ ବୁଖାରି ରହ. (୬୯୦ ହି.)

ମୁହାସନ ଇବନେ ଆହମଦ ଓରକେ ଛାଲାହକ୍କିନ ଇବନେ ଆବି ଉମର ମାକନ୍ଦିସି ହାଥଲି ରହ. (୭୮୦ ହି.)

ମୁହାସନ ଇବନେ ମୁକବିଲ ହାଲାବି ରହ. (୮୭୦ ହି.)

ଜାଲାଲୁଦ୍ଦିନ ସୁୟୁତି ମିହରି ଶାଫେସ ରହ. (୯୧୧ ହି.)

ବଦ୍ରବୁଦ୍ଧିନ ହାସାନ କାରାଖି ରହ.

ଶିହାବୁଦ୍ଧିନ ଆହମଦ ଇବନେ ମୁହାସନ ଖାଫାଯି ମିହରି ହାନାଫି ରହ. (୧୦୬୯ ହି.)

ଇସା ଇବନେ ମୁହାସନ ମାଗରିବି ରହ. (୧୦୮୦ ହି.)

ହାସାନ ଇବନେ ଆଲି ଆଜିମି ମାର୍କି ହାନାଫି ରହ. (୧୧୧୩ ହି.)

ଆବୁ ତାହେର ମୁହାସନ ଇବନେ ଇବରାହିମ କୁରାନି ରହ. (୧୧୪୫ ହି.)

ଶାହ ଓସାଲିଉଦ୍ଦୀହ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ. (୧୧୭୬ ହି.)

ଶାହ ଆନ୍ଦୁଲ ଅଜିଜ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୩୯ ହି.)

ଶାହ ଇସହାକ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୬୨ ହି.)

ଶାହ ଆନ୍ଦୁଲ ଗପି ମୁଜାବିଦି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୯୬ ହି.)

ହଜାତୁଲ ଇସଲାମ କାସେମ ନାନୁତଭି ରହ. (୧୨୯୭ ହି.)

ଶାଇଖୁଲ ହିନ୍ ମାହୁମ ହାସାନ ଦେଓବନ୍ଦି ରହ. (୧୩୦୯ ହି.)

ଶାଇଖୁଲ ଆଦିବ ଆଲାମା ଇଜାଜ ଆଲୀ ର.

ଆଲାମା ଗାଜି ଇସହାକ ର.

ଆଲାମା ମୋହାସନ ଆଇୟୁବ ର.

ଓତ୍ତାଫୁଲ ହାନିସ ମୋହାସନ ଇସମାଇଲ ନଜିବ ଦା.ବା.

ସୁନାନେ ଆବୁ ଦ୍ୱାରା-୧

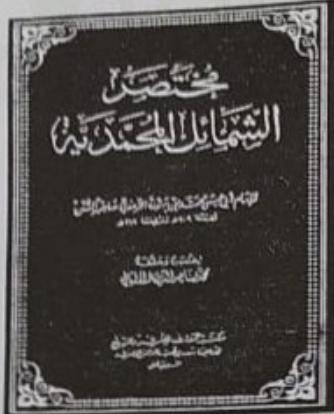
ସୁନାନେ ଆବୁ ଦ୍ୱାରା-୨

ନାମ

ବିନ

ଦରସ ଏହଣେର ହାତାନ୍ତର

ଶିକ୍ଷାବର୍ଷ ୧୪୪୦/୪୧ ହିଜରି, ମୋତାବେକ ୨୦୧୯/୨୦ ଇତରେଜି

ହାଦିହେର ସନ୍ଦ

ତଥା

ସଂକଳକ: ଇମାମ ହାଫେজ ଆବୁ ଆବୁର ଇହମନ ଆହମନ
ବିନ ତାହାଈର ବିନ ଆଲି ରହ.

ଅମ୍ବ-ମୃତୀ: ୨୫-୩୦୦ ବିଜାରି

ମୋଟ ପ୍ରକାଶ: ୫୭୪୦୩ ଟି ଯତାକ୍ରମେ ୫୬୧୩ ଟି।

ଲାଭନ ପୈନିଷାରୀ: ଲିକିନ୍ ପିରୋନାମେ ଏକଇ

ବେଗାରାତେ ପୁନରାବୃତ୍ତି।

ଅନ୍ୟ ବାରାଣ୍ଶି:

୧. شاikh az-Zubairi محدث عالى الحضرة
୨. شاikh az-Zubairi محدث عالى
୩. آغا زبیر ایوب نویں محدث عالی
୪. آغا زبیر ایوب نویں
୫. آغا زبیر ایوب نویں

ଶାମାଯେଲେ ତିରମିଥି

ଇହମ ତିରମିଥି ରହ. (୨୭୯ ହି.)

ଆବୁଲ ଆକାମ ମୁହୂୟମ ଇବନେ ମୁହୂୟମ ମାରାଖାରି ରହ. (୩୪୬ ହି.)

ଆବୁଲ ଜାକାର ଇବନେ ମୁହୂୟମ ଜାକାରାହି ମାରାଖାରି ରହ. (୪୧୨ ହି.)

କାହି ଯାହେନ ଆବୁ ଆବିର ମାହୂୟମ ଇବନେ କାନିମ ଆଯାନି ହାରାତି ଶାଫେତି ରହ. (୪୮୭ ହି.)

ଆବୁଲ କାତାହ ଆବୁଲ ମାଲିମ ଇବନେ ଆବୁ ସାହାନ କାହୁବି ହାରାତି ରହ. (୪୮୮ ହି.)

ଉତ୍ତର ଇବନୁଲ କୁର୍ବାନ ରହ. (୬୦୭ ହି.)

ଉତ୍ତର ଇବନେ ଆବୁଲ ହାସାନ ମାରାଲି ରହ. (୭୧୮ ହି.)

ଇଙ୍ଜ଼ବିନ ଆବୁର ରହିମ ଇବନେ ମୁହୂୟମ ଇବନେ କୁର୍ବାନ ରହ. (୮୧୧ ହି.)

ଯାଇନ୍ୟବିନ ଆହମନ ହାକାରିଆ ଇବନେ ମୁହୂୟମ ଆନନ୍ଦାରି ମିଛରି ଶାଫେତି ରହ. (୯୨୭ ହି.)

ନାଜମ୍ୟବିନ ମୁହୂୟମ ଇବନେ ଆହମନ ପାଇଠି ମିଛରି ଶାଫେତି ରହ. (୯୮୪ ହି.)

ଶିହାସ୍ତୁବିନ ଆହମନ ଇବନେ ବଲିଲ କୁର୍ବାନ ମିଛରି ଶାଫେତି ରହ. (୧୦୦୨ ହି.)

ମୁଲକାନ ଇବନେ ଆହମନ ମାଯାହାରି ମିଛରି ଶାଫେତି ରହ. (୧୦୭୫ ହି.)

ଇବରାହିମ କୁରାନ ଶାଫେତି ରହ. (୧୧୦୧ ହି.)

ଆବୁ ତାହେର ମୁହୂୟମ ଇବନେ ଇବରାହିମ କୁରାନ ରହ. (୧୧୪୫ ହି.)

ଶାହ ଓୟାଲିଟ୍ରାହ ମେହଲାତି ହାନାଫି ରହ. (୧୧୭୬ ହି.)

ଶାହ ଆବୁଲ ଆଜିଜ ମେହଲାତି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୦୯ ହି.)

ଶାହ ଇମରାକ ମେହଲାତି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୬୨ ହି.)

ଶାହ ଆବୁଲ ଗଣ ମୁଜାବିଦି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୯୬ ହି.)

ହରାତୁଲ ଇସଲାମ କାମେମ ନାମୃତି ରହ. (୧୨୯୭ ହି.)

ଶାଇଖୁଲ ହିସ ମାହୂୟମ ହାସାନ ଦେଓବନି ରହ. (୧୩୦୧ ହି.)

ଶୈଯାନ ହୋଇଲ ଆହମନ ମାଦାନି ର.

ଆଶାମା ନୁହୁଲ ଇସଲାମ ଜାନୀନ ର.

ନାସାଯି ଶରିଫ

ପୂର୍ଣ୍ଣ ନାମ: الْمَسْأَدِي

ଇହମ ନାସାଯି ରହ. (୩୦୩ ହି.)

ଆବୁ ବକର ଆହମନ ଇବନେ ମୁହୂୟମ ଇବନୁଲ ମୁନ୍ତି ରହ. (୩୬୪ ହି.)

କାହି ଆବୁ ନରୁ ଆହମନ ଇବନେ ହଜାଇନ କାହୁବି ରହ. (୪୦୩ ହି.)

ଆବୁ ଆଲି ହାସାନ ଇବନେ ଆହମନ ହାସାନ ଆସବାହାନି ରହ. (୫୧୫ ହି.)

ଆହମନ ଇବନେ ମୁହୂୟମ ଇବନୁଲ ଲାକାନ ରହ. (୫୧୭ ହି.)

କୁର୍ବର ଇବନୁଲ କୁର୍ବାନ ରହ. (୬୯୦ ହି.)

ଉତ୍ତର ଇବନେ ଆବୁଲ ହାସାନ ମାରାଲି ରହ. (୭୭୮ ହି.)

ଇଙ୍ଜ଼ବିନ ଆବୁର ରହିମ ଇବନେ ମୁହୂୟମ ଆନନ୍ଦାରି ମିଛରି ଶାଫେତି ରହ. (୮୫୧ ହି.)

ଯାଇନ୍ୟବିନ ଆହମନ ହାକାରିଆ ଇବନେ ମୁହୂୟମ ଆନନ୍ଦାରି ମିଛରି ଶାଫେତି ରହ. (୯୨୭ ହି.)

ଶାମର୍ଯ୍ୟବିନ ମୁହୂୟମ ଇବନେ ଆହମନ ରହମି ମିଛରି ଶାଫେତି ରହ. (୧୦୦୪ ହି.)

ଆହମନ ଇବନେ ଆବୁଲ କୁର୍ବର ମିଛରି ମାଦାନି ରହ. (୧୦୨୭ ହି.)

ଶାଇଖିନ ଆହମନ ଇବନେ ମୁହୂୟମ କୁର୍ବାନ ମାଦାନି ରହ. (୧୦୧୧ ହି.)

ଇବରାହିମ କୁରାନ ଶାଫେତି ରହ. (୧୧୦୧ ହି.)

ଆବୁ ତାହେର ମୁହୂୟମ ଇବନେ ଇବରାହିମ କୁରାନ ରହ. (୧୧୪୫ ହି.)

ଶାହ ଓୟାଲିଟ୍ରାହ ମେହଲାତି ହାନାଫି ରହ. (୧୧୭୬ ହି.)

ଶାହ ଆବୁଲ ଆଜିଜ ମେହଲାତି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୦୯ ହି.)

ଶାହ ଇମରାକ ମେହଲାତି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୬୨ ହି.)

ଶାହ ଆବୁଲ ଗଣ ମୁଜାବିଦି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୯୬ ହି.)

ହରାତୁଲ ଇସଲାମ କାମେମ ନାମୃତି ରହ. (୧୨୯୭ ହି.)

ଶାଇଖୁଲ ହିସ ମାହୂୟମ ହାସାନ ଦେଓବନି ରହ. (୧୩୦୧ ହି.)

ଆଶାମା ଇସଲାମ ରାଶୁନ୍‌ଯାତ୍ରି ର.

ନାସାଯି ଶରିଫ

ଓଡ଼ିଆ ହାମିନ ମାଓଲାନା ସୈଯାନ ଆମିନ ଟୋଫଲାନ୍ତି ଦା.ବା.

ଶାମାଯେଲେ ତିରମିଥି

ନାମ

ବିନ

ଦରସ ପ୍ରଧାନେର ହାନ

ଶିକ୍ଷାବର୍ଷ ୧୪୮୦/୧୫ ହିଜରି, ମୋତାବେକ ୨୦୧୯/୨୦ ଇରରେଜି

ହାଦିଛେର ସନ୍ଦ

ଇବନେ ମାଜାହ ଶରିଫ

السنن لابن ماجه

ଇମାମ ଇବନେ ମାଜାହ ରହ. (୨୭୩ ହି.)

ଆବୁଲ ହାସାନ ଆଲି ଇବନେ ଇବରାହିମ କାତାନ କାଯତିନି ରହ. (୩୪୫ ହି.)

ଆବୁ ତାଲହା କାସିମ ଇବନେ ମୁନ୍ୟିର ଖତିବ କାଯତିନି ରହ. (୪୦୯ ହି.)

ଆବୁ ମାନଚୂର ମୁହାୟଦ ଇବନୁଲ ହାସାନ ମୁକାଓତିମି କାଯତିନି ରହ. (୪୮୪ ହି.)

ଆବୁ ଯୁର'ଆ ତାହିର ଇବନେ ତାହିର ମାକନିସି ରହ. (୫୬୬ ହି.)

ଆନ୍ୟାବ ଇବନେ ଆବୁ ସାଆଦାତ ରହ. (୬୩୫ ହି.)

ଆବୁଲ ଆକାସ ଆହମଦ ଇବନେ ଆବୁ ତାଲିବ ହାଜାର ନିମାଶକି ରହ. (୭୩୦ ହି.)

ଆବୁଲ ହାସାନ ଆଲି ଇବନେ ଆବୁ ମାଜଦ ନିମାଶକି ରହ. (୮୦୦ ହି.)

ହାଫେଜ ଇବନେ ହାଜାର ଆସକ୍ରାଲାନି ମିଛରି ଶାଫେଜୀ ରହ. (୮୫୨ ହି.)

ଯାଇନ୍‌ବିନ ଆହମଦ ଯାକାରିଯା ଇବନେ ମୁହାୟଦ ଆନଛାରି ମିଛରି ଶାଫେଜୀ ରହ. (୯୨୭ ହି.)

ଶାମଜୁଦ୍‌ଦିନ ମୁହାୟଦ ଇବନେ ଆହମଦ ରମଲ ମିଛରି ଶାଫେଜୀ ରହ. (୧୦୦୮ ହି.)

ଆହମଦ ଇବନେ ଆବୁଲ କୁନ୍ଦୁସ ଶିଳ୍ପାତି ମିଛରି ଯାଦାନି ରହ. (୧୦୨୭ ହି.)

ଶାଇୟିଦ ଆହମଦ ଇବନେ ମୁହାୟଦ କୁଶାଲ ମାଦାନି ରହ. (୧୦୭୧ ହି.)

ଇବରାହିମ କୁରଦି ଶାଫେଜୀ ରହ. (୧୧୦୧ ହି.)

ଆବୁ ତାହେର ମୁହାୟଦ ଇବନେ ଇବରାହିମ କୁରଦି ରହ. (୧୧୪୫ ହି.)

ଶାହ ଓୟାଲିଡ଼ାହ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ. (୧୧୭୬ ହି.)

ଶାହ ଆନ୍ଦୁଲ ଅଜିଜ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୩୯ ହି.)

ଶାହ ଇସହାକ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୬୨ ହି.)

ଶାହ ଆନ୍ଦୁଲ ଗଣ ମୁଜାଦିଦି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୯୬ ହି.)

ହାଜାତୁଲ ଇସଲାମ କାସେମ ନାନୁତଭି ରହ. (୧୨୯୭ ହି.)

ଶାଇୟୁଲ ହିନ୍ ମାହମୁଦ ହାସାନ ଦେଉବନ୍ଦି ରହ. (୧୩୦୯ ହି.)

ଶାଇୟୁଲ ଆଦିବ ଆଶ୍ରାମା ଏଜାଜ ଆଲି ର.

ଶାଇୟୁଲ ହାଦିସ ଆଶ୍ରାମା ଇସହାକ ଗାଜୀ ର.

ଶାଇୟୁଲ ହାଦିସ ଆଶ୍ରାମା ମୋହାୟଦ ମୁହା ସନ୍ଦ୍ରୀପୀ ଦାବା.

ନାମ ବିନ
ଦର୍ଶନ ପାଠଗୃହର ପ୍ରାଣ

ଶିକ୍ଷାବର୍ଷ ୧୯୮୦/୮୧ ହିଜରି, ମୋତାବେକ ୨୦୧୯/୨୦ ଇଂରେଜି

ତଥ୍ୟ

ସଂକଳକ: ଇମାମ ଆବୁ ଆବୁଲାହ ମାଲିକ
ଇବନେ ଆନାସ ରହ. |
ଜାର: ୧୦ ମତାବରେ ୧୫ ଓ ୧୦ ହିଜରି |
ମୃତ୍ୟୁ: ୧୫ ବିବିଉଲ ଆଟିଆଲ, ୧୧୯ ହିଜରି |
ଉତ୍ତରାଦ: ଆବୁଲାହ ଇବନେ ଶିହାବ ମୁହମ୍ମଦ ରହ.
ନାକେ ରହ. |
ଶାଖାବଦ: ଇମାମ ଶାଖାବଦ ରହ., ଇମାମ ମୁହମ୍ମଦ ରହ. |
ହାଲିମର ସଂଖ୍ୟା: ୧୫୨୦ ହି.
ଅଧ୍ୟାନ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ: ସର ରାତି ହେଲାବି | ମନ୍ଦିରବାସିଦେବ
ଇହମା ବରଣ କରିବାରେ | ଉତ୍ସମ ସହିତାରେ |
ଅନ୍ୟକ ବାଧ୍ୟାରେ: ଆବୁଲାହ ମାଲିକ |

ହାଦିହେର ସନ୍ଦ

ମୁୟାତତା ମାଲିକ

ପୂର୍ଣ୍ଣ ନାମ: الموطى

ଇମାମ ମାଲିକ ରହ. (୧୭୯ ହି.)

ଇଯାହୟା ଇବନେ ଇଯାହୟା ଲାଇଛି ରହ. (୨୩୪ ହି.)

ଉଦ୍‌ବାଦୁଲାହ ଇବନେ ଇଯାହୟା ରହ. (୨୯୮ ହି.)

ଆବୁ ଇସା ଇଯାହୟା ଇବନେ ଆବୁଲାହ ରହ. (୩୬୭ ହି.)

ଇଉନୁଛ ଇବନେ ଆବୁଲାହ ଇବନୁଛ କୁରତୁବି ରହ. (୪୨୯ ହି.)

ମୁହାମ୍ମଦ ଇବନେ ଆବୁଲ ହକ ଖାଜରାଯି କୁରତୁବି ମାଲେକି ରହ. (୫୬୦ ହି.)

ଆହମଦ ଇବନେ ଇଯାଯିଦ କୁରତୁବି ମାଲେକି ରହ. (୬୨୫ ହି.)

ଆବୁ ମୁହାମ୍ମଦ ଆବୁଲାହ ଇବନେ ମୁହାମ୍ମଦ କୁରତୁବି ରହ. (୭୦୨ ହି.)

ଆବୁ ଆବୁଲାହ ମୁହାମ୍ମଦ ଇବନେ ଜାବେର ଅନ୍ଦିଯାଲି ଉନ୍ଦୁଲୁପି ରହ. (୭୪୯ ହି.)

ହାସାନ ଇବନେ ମୁହାମ୍ମଦ ଇବନେ ଆଇୟୁବ ରହ. (୮୦୯ ହି.)

ଆଲ ବଦରୁଲ ହାସାନ ଇବନେ ମୁହାମ୍ମଦ ଇବନେ ଆଇୟୁବ ଶାଫେତୀ ରହ. (୮୬୬ ହି.)

ଶରଫ ଆବୁଲ ହକ ଇବନେ ମୁହାମ୍ମଦ ମିଛରି ଶାଫେତୀ ରହ. (୯୩୦ ହି.)

ନାଜମୁଦ୍ଦିନ ମୁହାମ୍ମଦ ଇବନେ ଆହମଦ ଗାଇତି ମିଛରି ଶାଫେତୀ ରହ. (୯୮୪ ହି.)

ଶିହାବୁଦ୍ଦିନ ଆହମଦ ଇବନେ ଅଲିଲ ଛୁବକି ମିଛରି ଶାଫେତୀ ରହ. (୧୦୩୨ ହି.)

ସୁଲତାନ ଇବନେ ଆହମଦ ମାଯାହି ମିଛରି ଶାଫେତୀ ରହ. (୧୦୭୫ ହି.)

ଇସା ଇବନେ ମୁହାମ୍ମଦ ମାଗରିବି ରହ. (୧୦୮୦ ହି.)

ହାସାନ ଇବନେ ଆଲି ଆଜିମି ମାର୍କି ହାନାଫି ରହ. (୧୧୧୩ ହି.)

ଆବୁଲାହ ଇବନେ ଛାଲିମ ବଜରି ମାର୍କି ଶାଫେତୀ ରହ. (୧୧୩୪ ହି.)

ଅଫଦୁଲାହ ଇବନେ ମୁହାମ୍ମଦ ଇବନେ ମୁହାମ୍ମଦ ମାର୍କି ମାଲେକି ରହ.

ଶାହ ଓ୍ଯାଲିଉଲାହ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ. (୧୧୭୬ ହି.)

ଶାହ ଆବୁଲ ଆଜିଜ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୩୯ ହି.)

ଶାହ ଇସହାକ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୬୨ ହି.)

ଶାହ ଆବୁଲ ଗଣ ମୁଜାନ୍ଦିଦି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୯୬ ହି.)

ହଜାତୁଲ ଇସଲାମ କାସେମ ନାନୁତଭି ରହ. (୧୨୯୭ ହି.)

ଶାଇଖୁଲ ହିନ୍ଦ ମାହମୁଦ ହାସାନ ଦେଓବନ୍ଦି ରହ. (୧୩୩୯ ହି.)

ଶାଇଖୁଲ ଆଦର ଆଲାମା ଏଜାଜ ଆଲି ର.

ଆଲାମା ଇସହାକ ରାଜୁନିଯାଭୀ ର.

ଓଡ଼ିଆ ହାନିମ ମୋହାମ୍ମଦ ରଜିଉଲାହ କୁତୁବୀ ଦା.ବା.

ନାମ ବିନ
ଦରସ ଏହଙେର ସ୍ଥାନ

ଶିକ୍ଷାବର୍ଷ ୧୪୪୦/୪୧ ହିଜରି, ମୋତାବେକ ୨୦୧୯/୨୦ ଇଂରେଜି

ଆଗ୍ରହାଜାନ
ସମ୍ବିଳିତ ୨୦୨୦

ତଥ୍ୟ

ସକେକ: ଇବନ ଆବୁ ଆବୁଲାଇମ ମୁହାୟମ ଇବନେ
ହାସନ ଆଶ ପାଇବାନି ରହ,
ଅକ୍ଷ: ୧୦୨ ଇଞ୍ଜରି | ପୃଷ୍ଠା: ୧୮୯ ଇଞ୍ଜରି |
ମେଟ୍ ବର୍ଣ୍ଣ: ୫୨ ରହ।
ଡିଜାଲ: ଇବନ ଆବୁ ହାସନି ରହ,
ଇବନ ଆବୁ ଇଟ୍ଟକ ରହ, ଏବେ
ଶାଖାମେ: ଇବନ ଶାଖାମେ ରହ,
ଆସମ ଇବନେ ମୁହାୟମ ରହ, ଏବେ
ହାସନ: କିତାବ ହାସନ ଆବୁ ଆବୁଲାଇମ ହାସନ,
ମାନୁଷ ଇତାନି।
ହାସନର ମେତ୍ରୀ: ୧୧୮୦ଟି।
ଶାଖାମେ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ: ଏତିତି ବିଦେଶର ହାସନର ମାତ୍ରେ
ହାସନି ଲିଖିଥିଲେ ହାସନର ବର୍ଣ୍ଣ କରାଯାଇଥିଲା।
ଲିଖିଥିଲେ ହାସନର ବର୍ଣ୍ଣ ଆତ କାଲିକୁଳ ମୁହାୟମ।

ହାଦିଚେର ସନଦ

ମୁୟାତତା ମୁହାୟମ

ପୂର୍ଣ୍ଣ ନାମ: **الموطّل**

ଆହମନ ଇବନେ ମିହରାନ ନାସାଇ ବିଶର ଇବନେ ମୁସା ଆସାନି ବାଗଦାନି ରହ, ୨୮୮ ଇ.

ଆବୁ ଆଲି ମୁହାୟମ ଇବନେ ଆହମନ ବାଗଦାନି ରହ, (୩୫୯ ଇ.)

ଆବୁ ତାହେର ଆଦୁଲ ଗାଫଫାର ଇବନେ ମୁହାୟମ ମୁଆକାର ରହ, (୪୨୮ ଇ.)

ଆହମନ ଇବନେ ହାସନ ଇବନେ ବାସବୁନ ରହ, (୪୮୮ ଇ.)

୩

ଆଲି ଇବନୁଲ ହାସାଇନ ଇବନେ ଆଇୟବ ରହ, (୪୯୨ ଇ.)

ଶାକି ହାଫେଜ ହାସାଇନ ଇବନେ ମୁହାୟମ ବଲଖି ରହ, (୫୨୨ ଇ.)

ମାହ୍ୟମ ଇବନେ ଉତ୍ତର ଘମଧଶତି ରହ, (୫୩୮ ଇ.)

ପତିବ ମୁୟାଫଫାକୁଦିନ ମାକି ରହ, (୫୬୮ ଇ.)

ବୁରହାନୁଦିନ ଆବୁଲ ମାକାରିମ ମୁତାରାଯି ହାନାଫି ରହ, (୬୧୦ ଇ.)

ମୁୟାଯମ ଇବନେ ଆବୁସ ସାତାର କାରମାରି ଖାରେଜମି ହାନାଫି ରହ, (୬୪୨ ଇ.)

ମୁୟାଯମ ଇବନେ ମୁହାୟମ ବୁଖାରି ରହ, (୬୯୩ ଇ.)

ହସାନୁଦିନ ହାସାଇନ ଇବନେ ଆଲି ସିଗନାକି ତୁର୍କିଙ୍କାନି ହାନାଫି ରହ, (୭୧୦ ଇ.)

ମୁୟାଯମ ଇବନେ ମୁହାୟମ ବୁଖାରି କିଓୟାମୁଦିନ କାକି ହାନାଫି ରହ, (୭୫୮ ଇ.)

ଆକମାଲୁଦିନ ମୁହାୟମ ଇବନୁଶ ଶାହନାହ ରହ, (୭୮୬ ଇ.)

ମୁହିକୁଦିନ ମୁହାୟମ ଇବନୁଶ ଶାହନାହ ରହ, (୮୧୫ ଇ.)

ଶାମକୁଦିନ ଇବନୁଶ ଶାହନାହ ରହ, (୮୯୦ ଇ.)

ଆଦୁଲ ବାର ଇବନେ ମୁହିକୁଦିନ ହାନାଫି ରହ, (୯୨୧ ଇ.)

ଆହମନ ଇବନେ ଆମୀନୁଦିନ ହାନାଫି ମିଛରି ରହ,

ଶାଇରୁଦିନ ରମଲି ହାନାଫି ରହ, (୧୦୮୧ ଇ.)

ହାସନ ଆଜିମି ରହ, (୧୧୧୩ ଇ.)

ତାଜାଦିନ ମୁହାୟମ ଇବନେ ଆଦୁଲ ମୁହସିନ ରହ,

ଶାହ ଓ୍ୟାଲିଉଡାହ ଦେହଲି ହାନାଫି ରହ, (୧୧୭୬ ଇ.)

ଶାହ ଆଦୁଲ ଆଜିଜ ଦେହଲି ହାନାଫି ରହ, (୧୨୩୯ ଇ.)

ଶାହ ଇସହାକ ଦେହଲି ହାନାଫି ରହ, (୧୨୬୨ ଇ.)

ଶାହ ଆଦୁଲ ଗଣ ମୁଜାଦିନ ହାନାଫି ରହ, (୧୨୯୬ ଇ.)

ହୁଜାତୁଲ ଇସଲାମ କାମେ ନାନୁତି ରହ, (୧୨୯୭ ଇ.)

ଶାଇସୁଲ ହିନ୍ ମାହ୍ୟମ ହାସନ ଦେଓବନ୍ଦି ରହ, (୧୩୩୯ ଇ.)

ଶାଇସୁଲ ଆଦବ ଆଦ୍ଵାମ ଏଜାଜ ଆଲି ର,

ଆଲାମା ଇସହାକ ବାକ୍ରନିଆତୀ ର,

ତତ୍ତ୍ୟାଲୁ ହାନିସ ଆଲାମା କାରୀ ମୋହାୟମ ଲୋକମାନ ଦାବା,

ନାମ ବିନ
ଦରମ ଏହଣେର ଛାନ

ଶିକ୍ଷାବର୍ଷ ୧୪୮୦/୮୧ ଇଞ୍ଜରି, ମୋତାବେକ ୨୦୧୯/୨୦ ଇରେଜି

ହାଦିଛେର ସନ୍ଦ

ଡାହାତି ଶରିଫ

ପୂର୍ଣ୍ଣ ନାମ: شریف معانی الأئمۃ المُتَّقِیَة عَنْ رَسُولِ اللَّهِ فِي الْحُکُمَ

ଇମାମ ଡାହାତି ରହ. (୩୨୧ ହି.)

ମୁହାୟମଦ ଇବନେ ଇବରାହିମ ମୁକରି ରହ. (୩୮୧ ହି.)

ଆବୁଲ ଫାତାହ ମାନ୍ଦୁର ଇବନେ ହାହାଇନ ତାନି ରହ. (୪୫୦ ହି.)

ଆବୁଲ ଫାତାହ ଇସମାଈଲ ଇବନେ ଫ୍ୟଲ ଛାରରାଜ ରହ. (୫୨୪ ହି.)

ମୁହାୟମଦ ଇବନେ ଆବୁ ବକର ମାନିନି ରହ. (୫୮୧ ହି.)

ମୁହାୟମଦ ଇବନେ ଆବୁ ହାବଲି ରହ. (୬୫୮ ହି.)

ଯାଯନାବ ବିନତେ କାମାଲ ମାକନିସିଆ ରହ. (୭୪୦ ହି.)

ଆବୁ ତାହେର ମୁହାୟମଦ ଇବନେ ଆବୁ ଲତିଫ ଇବନୁଲ କୋଯେକ ରହ. (୭୯୦ ହି.)

ହାଫେଜ ଇବନେ ହାଜାର ଆସକ୍ତାଲାନି ମିଛରି ଶାଫେଜୀ ରହ. (୮୫୨ ହି.)

ଯାଇନୁଦିନ ଆହମନ ଯାକାରିଆ ଇବନେ ମୁହାୟମଦ ଆନଜାରି ମିଛରି ଶାଫେଜୀ ରହ. (୯୨୭ ହି.)

ଆବୁଲୁହାନ ଇବନେ ମୁହାୟମଦ ନିହରିର ହାନାଫି ରହ. (୧୦୨୬ ହି.)

ମୁହାୟମଦ ଇବନେ ଆଲାଉଦିନ ଆବୁଲି ମିଛରି ଶାଫେଜୀ ରହ. (୧୦୭୭ ହି.)

ଆବୁଲୁହାନ ଇବନେ ଛାଲିମ ବଜରି ରହ. (୧୧୦୪ ହି.)

ଆବୁ ତାହେର ମୁହାୟମଦ ଇବନେ ଇବରାହିମ କୁରନି ରହ. (୧୧୪୫ ହି.)

ଶାହ ଓୟାଲିଓଲାହ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ. (୧୧୭୬ ହି.)

ଶାହ ଆବୁଲ ଆଜିଜ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୦୯ ହି.)

ଶାହ ଇସହାକ ଦେହଲଭି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୬୨ ହି.)

ଶାହ ଆବୁଲ ଗଣ ମୁଜାବିଦି ହାନାଫି ରହ. (୧୨୯୬ ହି.)

ହଙ୍କାତଳ ଇସଲାମ କାସେମ ନାନୁତି ରହ. (୧୨୯୭ ହି.)

ଶାଇଖୁଲ ହିନ୍ଦ ମାହମୁଦ ହସାନ ଦେଓବନ୍ଦି ରହ. (୧୩୦୯ ହି.)

ଆଲାମା ଆନୋଯାର ଶାହ କାଶୀର ର.

ମାଓଲାନା ଶାମସୁଲ ହକ ଆଫଗାନି ର.

ଆଲାମା ମୁଫତି ନୁରମୁହମ୍ମଦ ର.

ହାଫେଜ ମାଓଲାନା ନୁର ହୋସେନ ର, ପ୍ରକାଶ ଇମାମ ଛାହେର ହଜୁର

ଓଞ୍ଚାମୁଲ ହାନିସ ମାଓଲାନା ମୁଫତି ଇନ୍ଦ୍ରିଷ ଦା.ବା.

ନାମ

ବିନ

ଦରସ ଏହିପରେ ଥାନ

ଶିକ୍ଷାବର୍ଷ ୧୪୪୦/୪୧ ହିଜରି, ମୋତାବେକ ୨୦୧୯/୨୦ ଇତ୍ରେଜି

ନାରୀର ଶରୟୀ ପର୍ଦା ଓ ସୁଗ ଜିଜ୍ଞାସା

ପର୍ଦା ମୁସଲିମ ନାରୀର ସୌନ୍ଦର୍ୟ । ଏକଜନ ନାରୀର ମାନସଚ୍ଚାନ ଓ ଇଞ୍ଜତ-ଆବସ୍ତର ରକ୍ଷାକବଚ । ନାରୀର ମର୍ଯ୍ୟାଦାକେ ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ରାଖିତେ ପଦାର ଗୁରୁତ୍ୱକେ ଅନିବାର୍ୟ କରେଛେ ଇସଲାମ । ଏଜନ୍ୟେଇ ନାରୀଦେର ପର୍ଦା ପାଲନ କରା ଫରଜ ଇବାଦାତ । ଆର ଏ କାରଣେଇ ଆଜ୍ଞାହ ତା'ଆଲା ପର୍ଦା ସମ୍ପର୍କେ କଠୋରଭାବେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରେଛେ । ଆଜ୍ଞାହ ତା'ଆଲା ବଲେନ-

﴿وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضِبْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فَرُوجَهُنَّ وَلَا يَبْدِينَ زِينَتَهُنَّ﴾

“(ହେ ନବୀ) ଆପଣି ଈମାନଦାର ନାରୀଦେର ବଲୁନ, ତାରା ଯେନ ନିଜେଦେର ଦୃଷ୍ଟିକେ ନତ ରାଖେ ଏବଂ ନିଜେଦେର ଯୌନକ୍ଷେତ୍ର ହେଫାଜତ କରେ । ଆର ତାରା ଯେନ ନିଜେଦେର ସୌନ୍ଦର୍ୟ ପ୍ରକାଶ ନା କରେ ।” [ସୂରା ଆନ-ନୂର, ଆୟାତ-୩୧]

“عَنْ أَسْمَاءِ بْنَتِ أُبَيِّ بْنِ الصَّدِيقِ قَالَتْ كَنَّا نَغْطِي وجوهَنَا مِنَ الْأَحْرَامِ، وَكَنَّا نَعْقِلُهُنَّ قَبْلَ ذَلِكَ فِي الْأَحْرَامِ ॥”

“ହ୍ୟରତ ଆସମା ବିନତେ ଆବୁ ବକର ରାଦି, ବଲେନ; ଆମରା ପୁରୁଷଦେର ହତେ ଆମାଦେର ଚେହାରା ଢିକେ ରାଖତାମ ଏବଂ ଇହରାମେର ପୂର୍ବେ ଚିରୁନୀ କରତାମ ।” (ମୁସତାଦରାକେ ହାକିମ-୧/୪୫୪, ଇରଓୟା- ହା/୧୦୨୩, ଛାଇ ଇବନ୍ ଖୁଯାଇମା-ହା/୨୬୯୦)

କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନେକେଇ ପର୍ଦା ନିଯେ ବିଭାଗିତ ଛାଇଛେ । ତାଦେର ସାଥେ ଆମାଦେର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କୋନ ମତବିରୋଧ ନେଇ । ତାରା ବଲେନ; “ନାରୀଦେର ମୁଖ ଓ ହାତ ଖୋଲା ରାଖା ଫରଜ ନୟ । ନାରୀଦେର ମଧ୍ୟେ କେଉଁ ଚାଇଲେ ନିଜେଦେର ମୁଖ ଖୋଲା ରାଖିତେ ପାରବେ ।” ତାଦେର ସାଥେ ଏକାନେଇ ଆମାଦେର ମତବିରୋଧ । ପର୍ଦା ସମ୍ପର୍କିତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିତେ ଗିଯେ ତାରା ବଲେନ- “ଚେହାରା ନା ଢାକଲେଓ କୋନ ଅସୁବିଧା ନେଇ ।”

ଉଲ୍ଲେଖ୍ୟ ଯେ, ନାରୀଦେର ଜନ୍ୟ ନାମାୟେର ସତର ଆର ସ୍ଵାଭାବିକ ଚଳାଚଳେ ପର୍ଦା ଏକ ନୟ । ନାମାୟେ ସତର ଢାକା ଯେମନି ଫରଜ ତେମନି ନାମାୟେର ବାହିରେ ସ୍ଵାଭାବିକ ଚଳାଚଳେ ପର୍ଦା କରା ଫରଜ । ଉପରିଉତ୍କ ମତ ନାମାୟେ ସତର ଢାକାର ବେଳାଯ ସଠିକ ହତେ ପାରେ । ତବେ ପର୍ଦାର ବେଳାଯ ନୟ । ଏବାର ଆସୁନ ଆମରା ଚିନ୍ତା କରେ ଦେଖି ପର୍ଦାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କି? ପର୍ଦାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହଚ୍ଛେ ନାରୀର ଉନ୍ନ୍ତ ସୌନ୍ଦର୍ୟ ଆସନ୍ତ ହୁଏ କୋନ ପୁରୁଷ ଯେନ ତାର ପ୍ରତି ଲୋଲୁପ ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ ନା କରେ । ଆର ଏଭାବେ ଯେନ ସମାଜ କଲୁଷିତ ନା ହୟ । ଏକଥା ସର୍ବଜନ ବିନିତ ଯେ, ଚେହାରାଇ ହଚ୍ଛେ ନାରୀର ସୌନ୍ଦର୍ୟର ମୂଳ । ଚେହାରା ଦେଖେଇ ନାରୀର ପ୍ରତି ଏକଜନ ପୁରୁଷ ଆକୃଷ୍ଟ ହୟ । ଏଥିନ ସମନ୍ତ ଶରୀର ଢିକେ ସେଇ ଚେହାରାଇ ଯଦି ଖୋଲା ରାଖା ବୈଧ ହୟ ତାହଲେ ଆଲାଦା କରେ ପର୍ଦା କରାର କଥା ବଲାର କି ପ୍ରୋଜନ ଛିଲ? ଶରୀର ଆବୃତ କରାର ଜନ୍ୟ ତୋ ସାଧାରଣ ପରିଧେୟ କାପଡ଼ି ଯଥେଷ୍ଟ ଛିଲ ।

ଆର ତର୍କେର ଖାତିରେ ଯଦି ମେନେଓ ନୟା ହୟ ଯେ, କୋନ କୋନ ଛାହାବୀ ଥେକେ ତୋ ଚେହାରା ଖୋଲା ରାଖାର କଥା ବର୍ଣ୍ଣିତ ଆହେ । ତାହଲେ ଆମାଦେର ଦେଖିତେ ହବେ ସମନ୍ତ ଛାହାବାୟେ କେରାମେର ଆମଲ କିରପ ଛିଲ? ପର୍ଦାର ବିଧାନ ନାଖିଲ ହୁଏୟାର ପର ଥେକେ କୋନ ମହିଳା ଛାହାବୀର କି ଏମନ କୋନ ଘଟନା ଥୁଜେ ପାଓଯା ଯାଇ- ଯାର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ ହୟ ଯେ, ତାଙ୍କେର ଚେହାରା ଖୋଲା ଛିଲ? କୁରାନ୍ ହାଦିଷ୍ ଛାହାବାୟେ କେରାମେର ସାମନେ ନାଖିଲ ହେଁଛି । ତାରା ଯେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ବୁଝେଇନ ଏବଂ ଆମଲ କରେଛେ ଆମାଦେରକେଓ ସେଟାର ଅନୁସରଣ କରତେ ହବେ । ଏବାର ଆମରା ପର୍ଦାଲୋଚନା କରେ ଦେଖି ଚେହାରା ଢାକା ସମ୍ପର୍କେ କୁରାନ୍ ଓ ହାଦିଷ୍ କି ବଲେ?

ଚେହାରା ଓ ହାତ ଖୋଲା ରାଖାର ବ୍ୟାପାରେ କୁରାନ୍ରେ ବିଧାନ:

ଆଜ୍ଞାହ ତା'ଆଲା ଇରଶାଦ କରେନ- ﴿وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْتَلْوِهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ﴾

“ତୋମରା ତାଦେର (ପତ୍ରୀଗଣେର) କାହେ କୋନ କିଛି ଚାଇଲେ ପର୍ଦାର ଆଡାଲ ଥେକେ ଚାଇବେ ।” [ସୂରା ଆହ୍ୟାବ, ଆୟାତ-୫୩] ଏ ଆୟାତେର ଶାନେ ନୁଯୁଲେର ବର୍ଣ୍ଣନାୟ ବିଶେଷଭାବେ ନବୀ ପତ୍ରୀଗଣେର ଉଲ୍ଲେଖ ଥାକଲେଓ ଏ ବିଧାନ ସମଗ୍ର ଉନ୍ମତର ନାରୀ ଜାତେର ଜନ୍ୟ ନାଖିଲ ହେଁଛେ । [ମା'ଆରିଫୁଲ କୁରାନ-୭/୧୩୧]

ଉତ୍କ ଆୟାତେର ବିଧାନେର ସାରମର୍ମ ଏଇ ଯେ, ବେଗାନା ମହିଳାଦେର ନିକଟ ଥେକେ ପରପୁରୁଷଦେର କୋନ ବ୍ୟବହାରିକ ବସ୍ତୁ, ପାତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ନୟା ଜରୁରୀ ହଲେ ପୁରୁଷଗନ୍ଧ ସାମନେ ଏସେ ତା ନିବେ ନା, ବରଂ ଆଡାଲ ଥେକେ ଚାଇବେ । କୁରାନେ କାରିମେ

بِالْأَيْمَنِ قَلْ لَازِجُكَ وَبِنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يَدِنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ۔
আরও বর্ণিত আছে যে- “হে নবি আপনি আপনার স্ত্রীগণকে, কন্যাগণকে ও মুমিনদের নারীগণকে বলুন, তারা যেন নিজেদের উপর জিলবাব (ওড়না সদৃশ চেহারা ঢাকার মোটা কাপড়) দ্বারা ঝুলিয়ে (চেকে) দেয়।”---[সূরা আহযাব, আয়াত-৫৯]
এ আয়াতেও চেহারা ঢাকার ব্যাপারে নির্দেশ দেওয়া হয়েছে। কারণ জিলবাব বলা হয় ওই কাপড়কে যা দিয়ে চেহারা চেকে রাখা হয়। তাই এই আয়াত দ্বারাও প্রতীয়মান হয় যে, মেয়েদের মুখমণ্ডল চেকে রাখা পর্দাৰ অন্তর্ভুক্ত। আকুল্লাহ ইবনে আবুস (রাদি.) উক্ত আয়াতের ব্যাখ্যায় বলেছেন; আল্লাহ তা'আলা মুমিন নারীদেরকে আদেশ করেছেন যখন তদের কোনো প্রয়োজনে ঘর থেকে বের হয় তখন যেন মাথার উপর থেকে ওড়না/চাদর টেনে শীয় মুখমণ্ডল আবৃত করে। আর (চলাফেরার সুবিধার্থে) শুধু এক চোখ খোলা রাখে।

---[ফাতহল বারী- ৮/৫৪, ৭৬, ১১৪]

হাদিছের আলোকে চেহারা ও হাত খোলা না রাখার হকুম:

হ্যরত কায়স ইবনে শামমাস (রা.) বর্ণনা করেন, এক মহিলা রাসূলুল্লাহ (স.) এর দরবারে এলেন। তাঁকে উম্মে খালাদ বলে ডাকা হতো। তাঁর মুখ ছিল নেকাবে ঢাকা। তিনি আল্লাহর পথে তাঁর শহিদ পুত্র সম্পর্কে রাসূলুল্লাহ (স.) এর নিকট জানতে এসেছিলেন। তখন তাঁকে এক ছাহবি জিঞ্জেস করলেন, তুমি তোমার পুত্র সম্পর্কে জানতে এসেছ, আর মুখে নেকাব? হ্যরত উম্মে খালাদ (রাদি.) তাঁকে উভয়ে বললেন, আমি আমার ছেলেকে হারিয়ে এক বিপদে পড়েছি। এখন লজ্জা হারিয়ে তথা মুখমণ্ডলসহ গোটা শরীর পর্দা না করে কি আরেক বিপদে পড়বো?”

--- [আবু দাউদ-১/৩৩]

উপরোক্ত হাদিছ থেকে এটাই প্রতীয়মান হয় যে, নারীদের পর্দা তথা মোটা ও ঢিলেচালা কাপড় দ্বারা চেহারাসহ সমস্ত শরীর চেকে রাখা জরুরী। পরপুরুষকে শরীরের কোন অংশ তারা দেখাতে পারবে না।

“عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ الرَّكَبَانِ يَمْرُونَ بِنَا وَنَحْنُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ مُصْلِحُونَ مَحْرَمَاتٍ”
অন্য এক হাদিছে এসেছে-

فَإِذَا حَانَوْا بِنَا سَدَلَتْ إِحْدَاهُنَاجْلَابِيَّا مِنْ رَأْسِهَا عَلَى وَجْهِهَا فَإِذَا جَاؤُزُونَا كَشْفَنَاهُ۔
“হ্যরত আয়েশা (রাদি.) বলেন, হজ্জের সফরে আমরা রাসূলুল্লাহ (স.) এর সাথে ছিলাম। পথিমধ্যে কোন কাফেলার মুখেমুখি হলে আমরা আমাদের চেহারার উপর নেকাব ফেলে দিতাম। অতপর তারা অতিক্রম করে গেলে আবার নেকাব তুলে দিতাম।

---[আবু দাউদ শরিফ]

উক্ত হাদিছ দ্বারা প্রমাণিত হয় চেহারা ঢাকা পর্দার অন্তর্ভুক্ত। তাই কোনো কাফেলা এলে তারা নেকাব ফেলে দিত, যাতে চেহারা দেখা না যায়। আর মাহরামের সামনে যেহেতু চেহারা খোলা রাখা জায়েজ, তাই কাফেলা চলে গেলে নেকাব তুলে দিত।

বিভাস্তি ছড়ানো লোকেরা নিম্নোক্ত হাদিছ দলিল হিসেবে উপস্থাপন করে-

“أَنَّ أَسْمَاءَ بْنَتَ أَبِي بَكْرٍ دَخَلَتْ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ مُصْلِحَةً وَعَلَيْهَا ثِيَابٌ رَقَاقٌ فَاعْرَضَ عَنْهَا رَسُولُ اللَّهِ مُصْلِحٌ
وَقَالَ يَا أَسْمَاءَ، إِنَّ الْمَرْأَةَ إِذَا بَلَغَتِ الْمَحِيضَ لَمْ تَصْلِحْ أَنْ يَرَى مِنْهَا إِلَّا هَذَا هَذَا. وَأَشَارَ إِلَى وَجْهِهِ وَكَفِيَّهِ۔”

“হ্যরত আয়েশা (রাদি.) থেকে বর্ণিত আছে যে, হ্যরত আসমা (রাদি.) একবার পাতলা কাপড় পরিহিত অবস্থায় রাসূলুল্লাহ (স.) এর নিকট আগমন করলে তিনি তাঁর দিক থেকে চেহারা ফিরিয়ে নেন এবং বলেন, হে আসমা, কোন মেয়ে যখন সাবালিকা হয় তখন তার মুখমণ্ডল ও হাতের কজি ব্যাতীত অন্য কোন অঙ্গ খোলা রাখা জায়েজ নেই।

--- [আবু দাউদ শরিফ-২/২৬৭]

এ হাদিছকে মুহাদ্দিসিনে কেবার পর্দার বিধান নায়িল হওয়ার পূর্বের ঘটনা বলে উল্লেখ করেছেন। কেননা এ হাদিছে রাসূল (স.) আসমা (রাদি.) কে নারীদের প্রাণবয়স্ক হওয়ার কথা উল্লেখ করে নসিহত করেছেন। এতে

ବୁଝା ଯାଇ, ଆସମା (ରାଦି.) ତଥନ ସଦ୍ୟ ପ୍ରାଣ୍ୟବ୍ୟକ୍ତା ହେବିଛିଲେନ । ଅର୍ଥଚ ପର୍ଦାର ବିଧାନ ସମ୍ବଲିତ ସର୍ବପ୍ରଥମ ଆୟାତ ସୂରା ଆହୟାବେର ୫୩ନ୍ତ ଆୟାତ ଯଥନ ନାଥିଲ ହୁଏ, ତଥନ (୫ମ ହିଜରିତେ) ଆସମା (ରାଦି.) ଏର ବୟସ ଛିଲ ୩୨ ବର୍ଷ । ତାହାଡ଼ା ପର୍ଦାର ବିଧାନ ନାଥିଲେର ପର ଆସମା (ରାଦି.) ମଧ୍ୟବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱୀନଦାର ନାରୀ ହେଁଓ ରାସୁଳ (ସ.) ଏର ସାମନେ ପର୍ଦାର ବିଧାନ ଉପେକ୍ଷା କରେ ପାତଳା କାପଡ଼ ପଡ଼େ ଯାବେନ- ତା ଚିନ୍ତାଓ କରା ଯାଇ ନା ।

ଅପର ବିଭିନ୍ନ ହାଦିଛେର ଦ୍ୱାରା ଜାନା ଯାଇ- ପର୍ଦାର ବିଧାନ ନାଥିଲେର ପର ଆସମା (ରାଦି.) ପର୍ଦାର ଜନ୍ୟ ଚେହାରା ଢାକାର ବ୍ୟାପାରେ ଏମନ ଇତମିନାନ କକତେନ ଯେ, ହଞ୍ଜେର ଇହରାମ ବାଖା ଅବସ୍ଥା ଯଥନ ଚେହାରା ଜଡ଼ିଯେ ନିକାବ ପରା ନିଷିଦ୍ଧ ଓ ଚେହାରା ନିକାବ ମୁକ୍ତ ରାଖା ଓ ଯାଜିବ ଛିଲ, ତଥନ ଓ ଇସଲାମେର ପର୍ଦାର ହୁକୁମ ପାଲନେ ତିନି ମାଥାର ଉପର କାପଡ଼ ଦିଯେ ଭିନ୍ନ କାପଡ଼ ଝୁଲିଯେ ଚେହାରା ଢାକତେନ । ଏ ସମ୍ପର୍କେ ସ୍ଵୟଂ ଆସମା ବିନତେ ଆବୁ ବକର (ରାଦି.) ବଲେନ, “ଆମରା ପୁରୁଷଦେର ସାମନେ ମୁଖମଞ୍ଜଳ ଆବୃତ କରେ ରାଖତାମ ।”

--- ମୁସତାଦରାକେ

ହାକିମ-୧/୪୫୪ ।

ଏ ଛାଡ଼ା ଦଲିଲେ ପେଶକୃତ ହାଦିଛେର ରେଓୟାଯାତକାରିନୀ ହ୍ୟାରତ ଆୟେଶା (ରାଦି.) ନିଜେଓ ଉତ୍ତ ହାଦିଛେର ଭିନ୍ତିତ କଥନୋ ମହିଳାଦେର ଚେହାରା ଓ ହାତ ଖୋଲା ରାଖାର ପକ୍ଷେ ଯାନନି । ରବ୍ୟ ପର୍ଦାର ବିଧାନ ନାଥିଲେର ପର ତିନି ପରପୁରୁଷ ଥେକେ ନିଜେକେ ଏମନଭାବେ ଲୁକିଯେ ଫେଲେନ ଯେ, କୋନ ବେଗାନା ପୁରୁଷ କଥନୋ ତାର ଚେହାରା ଦେଖେନି ।

ଟ୍ରୋଟ୍ସ: ସହିତ ବୁଝାରି- ହା/୪୩୯୧, ସହିତ ମୁସଲିମ- ହା/୬୭୬୩, ଜାମେ ତିରମିଥି- ହା/୩୧୭୯, ଆବୁ ଦାଉଦ- ହା/୧୮୩୩, ମୁସନାଦେ ଆହମଦ- ହା/୨୪୦୨୧, ସୁନାମୁଲ କୋବରା ଲିଲ ବାଯହାକ୍ତି- ହା/୯୦୫୧, ଇବନୁ ମାଜାହ- ହା/୨୯୩୫, ସହିତ ଇବନୁ ଖୁଯାଇମାହ- ହା/୨୬୯୦ ଓ ୨୬୯୧, ମିଶକାତୁଲ ମାଜାବିହ- ହା/୨୬୯୦, ମୁସତାଦରାକେ ହାକିମ- ୧/୪୫୪, ଇରଓରା- ହା/୧୦୨୩ ।

ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚନା ଦ୍ୱାରା ବୁଝା ଯାଇ କୁରାଆନ ଓ ହାଦିଛେର ଆଲୋକେ ଯେଭାବେଇ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହେଁବେ ସେଭାବେଇ ନାରୀ ସମାଜକେ ପର୍ଦା କରନେ ହେବେ । ସୁତରାଂ ବିଭାଗ୍ତି ସୃଷ୍ଟିକାରୀଦେର କଥାଯ ବିଭାଗ୍ତ ନା ହେଁ ଦୀନେର ସଠିକ ହୁକୁମ ମେନେ ମହିଳାଦେର ଜନ୍ୟ ବେଗାନା ପୁରୁଷଦେର ସାମନେ ଚେହାରା ଓ ହାତସହ ସମ୍ମତ ଶରୀର ତେକେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ପର୍ଦା କରା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏଟାଇ ତାଦେର ପ୍ରତି ଇସଲାମେର ନିର୍ଦେଶ ।

ହାଫେଜ ମୁହାମ୍ମଦ ରିଦ୍ୟାନୁଲ ହକ୍

ସାତଟି କ୍ଷେତ୍ରେ ଗୀବତ ଜାମ୍ଯେ

- ଜାଲିମଦେର ବିରକ୍ତେ ଏମନ କାରୋ ନିକଟ ଅଭିଯୋଗ କରା ଯେ ତାର ଯୁଲୁମକେ ବୁଝିବି ହେବି । ୨. ବିଜ୍ଞ ଡାକ୍ତାରେର ନିକଟ ରୋଗୀର ଅବସ୍ଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରା । ୩. ଫତୋୟାର ପ୍ରୋଜନେ ମୁଫତିର ନିକଟ ପ୍ରକୃତ ଅବସ୍ଥାର ବିବରଣ ଦେଓଯା ।
୪. ମୁହାଦିଚାଗଣ ହାଦିଛେର ହେଫାଜତେର ଜନ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନାକାରୀଦେର ସମାଲୋଚନା କରା । ୫. ମୁସଲମାନଙ୍କେ ପାର୍ଥିବ ବା ଦୀନି କୋନୋ କତି ହତେ ହେଫାଜତ କରାର ଜନ୍ୟ କାରୋ ଅବସ୍ଥା ତାର ନିକଟ ଉତ୍ତ୍ରେଖ କରା । ୬. ପରାମର୍ଶ ପ୍ରହଗେର ଜନ୍ୟ କାରୋ ଅବସ୍ଥା ପ୍ରକାଶ କରା । ୭. ଯେ ନିଜେର ଦୋଷ ନିଜେଇ ବଲେ ବେଡ଼ାଯ ତାର ଗୀବତ କରା । ---[ତାଫସିରେ ଜାଲାଲାଇନ-୬/୧୬୭]

ସାତଟି କାରଣେ ସମ୍ପଦ ହତେ ବିଦ୍ୟା ଉତ୍ସମ:

- ବିଦ୍ୟା ନବୀଗଣେର ଉତ୍ସରାଧିକାର ଆର ସମ୍ପଦ ଶାନ୍ତିଦ, ଫିରାଟାଉନ ଓ କାରୁନେର ଉତ୍ସରାଧିକାର । ୨. ବିଦ୍ୟା ବ୍ୟୟ କରଲେ କମେ ନା ଆର ସମ୍ପଦ ବ୍ୟୟ କରଲେ କମେ ଯାଇ । ସମ୍ପଦକେ ହେଫାଜତ କରନେ ହେବି ଅଥଚ ବିଦ୍ୟା ବିଦ୍ୟାନକେ ହେଫାଜତ କରେ । ୪. ମାନୁଷ ପରଲୋକ ଗମନ କରଲେ ସମ୍ପଦ ପୃଥିବୀତେ ଥେକେ ଯାଇ ଆର ବିଦ୍ୟା ବିପଦେର ବକ୍ର ହେଁ ବିଦ୍ୟାନକେ ସାଥେ କବରେ ଚଲେ ଯାଇ । ୫. ସମ୍ପଦ କାଫିର ମୁହିମ ସକଳେଇ ପାଇ ଆର ପ୍ରକୃତ ବିଦ୍ୟା କେବଳ ମୁହିମ ବ୍ୟକ୍ତିଇ ପାଇ । ୬. ପୃଥିବୀର ସମ୍ପଦଶାଲୀ ସକଳ ମାନୁଷ ବିଦ୍ୟାନକେ ମୁଖାପେକ୍ଷି, କିନ୍ତୁ ବିଦ୍ୟା କୋନେ ସମ୍ପଦଶାଲୀ ବ୍ୟକ୍ତିର ମୁଖାପେକ୍ଷି ନଥ । ୭. ବିଦ୍ୟା ମାନୁଷକେ ସଠିକ ପଥେ ପରିଚାଲିତ କରନେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଆର ସମ୍ପଦ ମାନୁଷକେ ବିପଥଗାମୀ ହତେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ---[ଆଦର୍ଶ ନାରୀ, ଫେବ୍ରୁ'୧୩]

ଆଲ୍ଲାହର ସାନ୍ଧି ଲାଭେ ତାହାଜ୍ଞୁଦ

ତାହାଜ୍ଞୁଦ ନାମାଦେର ଶୁଣୁଟୁ ଅନେକ । ତାହାଜ୍ଞୁଦ ନାମାୟ ଯଦିଓ ସାରା ବଛରେ ଆମଳ କିଷ୍ଟ ମାହେ ବମ୍ଫାନେ ଏବଂ ଜୟନ୍ତୀ ଆରୋ ବେଶ । ହାଦିଛେ ତାହାଜ୍ଞୁଦ ନାମାୟ ପଡ଼ାକେ ନବି ରାସ୍ତା ଓ ଆଲ୍ଲାହ ଓ ଯାଲାଦେର ପ୍ରିୟ ରୀତି ଓ ଆମଳ କିଷ୍ଟ ହେଁଥେବେ । ଏର ଦ୍ୱାରା ବୁଝା ଯାଏ- ତାହାଜ୍ଞୁଦ ଛାଡ଼ା ପୂର୍ଣ୍ଣ ନେକକାର ହେଁଥା ଯାଏ ନା । କୋରାଅନ ହାଦିଛେ ତାହାଜ୍ଞୁଦେର ଅନେକ ଫଜିଲତ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଆଛେ । ନିଚେ ସଂକ୍ଷେପେ ତାର ଆଲୋଚନା କରା ହଲୋ ।

କୁରାଅନେ ତାହାଜ୍ଞୁଦ ନାମାୟ:

﴿كَانُوا قَلِيلًا مَا يَهْجِعُونَ وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ﴾

“ତାରା ରାତେ ସାମାନ୍ୟାଂଶ୍ ନିଦ୍ରା ଯେତ । ରାତେର ଶେଷ ପ୍ରହରେ ତାରା କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରତ ।” ତାରା ରାତେ ଖୁବ କମ ଘୂର୍ଯ୍ୟ । ଅର୍ଥାତ୍ ରାତେର ଅଧିକାଂଶ ସମୟ ଆଲ୍ଲାହର ଇବାଦତେ ଅଭିବାହିତ କରେ ଏବଂ ରାତେର ଶେଷ ପ୍ରହରେ ନିଜେର ତୃତୀୟ ଉନାହେର କଥା ଶ୍ମରଣ କରେ ଏହି ବଲେ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରେ ଯେ, ଆଲ୍ଲାହ, ସଥ୍ୟାସଥ ହକ୍ ଆଦାୟ କରତେ ପାରିନି । ଦୟା କରେ କ୍ଷମା କରନ ।

ମୁଫତି ଶଫି (ରହ.) ଆଲୋଚ୍ୟ ଆୟାତେର ବ୍ୟାଖ୍ୟାଯ ଲେଖେ, “ମୁମିନ ପରହେୟଗାରଗଣ ରାତେର ଶେଷ ପ୍ରହରେ ଉନାହେ କାରଣେ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରେ ।”

--[ସୂରା ଯାରିଆତ: ୧୭ ଓ ୧୮]

ହାଦିଛେର ଆଲୋକେ ଆୟାତେର ତାଫ୍ସିର:

“عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَنْزَلُ رِبِّنَا تَبَارُكٌ وَتَعَالَى كُلُّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاوَاتِ الدُّنْيَا حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ الْلَّيْلِ الْآخِرِ فَيَقُولُ مَنْ يَدْعُونِي فَاسْتَجِيبْ لَهُ وَمَنْ يَسْأَلْنِي فَاعْطِيهِ وَمَنْ يَسْتَغْفِرْنِي فَاغْفِرْلَهُ وَرِبَّيَّاهُ لِمُسْلِمٍ ثُمَّ يَبْسِطْ يَدِيهِ تَبَارُكٌ وَتَعَالَى يَقُولُ مَنْ يَقْرِضْ غَيْرَ عَدُومٍ وَلَا ظَلُومٍ حَتَّى يَنْفَجِرَ الْفَجْرُ.”

“ହ୍ୟରତ ଆବୁ ହୁରାଇରା (ରାଦି.) ଥେକେ ବର୍ଣ୍ଣିତ, ରାସ୍ତାଲ୍ଲାହ (ସ.) ବଲେଛେନ; ଯଥନ ରାତେର ଶେଷ ତୃତୀୟାଂଶ୍ ବାକି ଥାକେ ତଥନ ଆମାଦେର ପ୍ରତ୍ଯେ ଦୁନିଆର ଆସମାନେ ଅବତରଣ କରେ ବଲତେ ଥାକେନ ଯେ, କେ ଆହୋ ଯେ ଆମାଯ ଡାକବେ ଅର ଆମି ତାକେ ସାଡ଼ା ଦେବ? କେ ଆହୋ ଯେ ଆମାର ନିକଟ କ୍ଷମା ଚାଇବେ ଆର ଆମି ତାକେ କ୍ଷମା କରେ ଦେବ? କେ ଆହୋ ଯେ ଆମାର ନିକଟ କ୍ଷମା ଚାଇବେ ଆର ଆମି ତାକେ କ୍ଷମା କରେ ଦେବ?”-ବୁଖାରି ଓ ମୁସଲିମ । ମୁସଲିମେର ଏକ ବର୍ଣ୍ଣନା ଏମନ ବ୍ୟକ୍ତିକେ ଯେ ଦରିଦ୍ରାଙ୍ଗ ନନ୍ଦ ଅତ୍ୟାଚାରୀଓ ନନ୍ଦ ?”

ବ୍ୟାଖ୍ୟା: ଇବନେ ହାଜାର ଏବଂ ଇମାମ ମାଲେକ (ରହ.) ବଲେନ, ଆଲ୍ଲାହ ତା'ଆଲାର ଆସମାନେ ଅବତରଣ କରାର ଅର୍ଥ ହିଁ- ୧. ଆଲ୍ଲାହର ହକୁମ ଅବତିର୍ଣ୍ଣ ହେଁଥା । ୨. ଆଲ୍ଲାହର ବିଶେଷ ରହମତ ଅବତିର୍ଣ୍ଣ ହେଁଥା । ୩. ଆଲ୍ଲାହର ଫେରେଶତାର ଅବତରଣ କରା ।

“ଦରିଦ୍ରାଙ୍ଗ ନନ୍ଦ ଅତ୍ୟାଚାରୀଓ ନନ୍ଦ”- ଅର୍ଥାତ୍ ଆମି ଦରିଦ୍ର ନଇ ଯେ, ତାର ଝଣ ଶୋଧ କରତେ ପାରବୋ ନା । ଏବଂ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ନଇ ଯେ, କ୍ଷମତାର ଦରକାର ତାର ଝଣ ଶୋଧ କରବୋ ନା ।

--[ବୁଖାରି-୪. ୧ ପୃ. ୧୫୩, ମୁସଲିମ- ୪. ୧ ପୃ. ୨୫୮]

ହାଦିଛେ ତାହାଜ୍ଞୁଦ:

“أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: عَلَيْكُم بِقِيَامِ اللَّيْلِ فَإِنَّهُ دَأْبُ الصَّالِحِينَ قَبْلَكُمْ وَقُرْبَةٌ إِلَى اللَّهِ، وَتَكْفِيرُ الْمُسِيْنَاتِ،

وَمُنْهَاهٌ عَنِ الْإِثْمِ، وَمُطْرَدٌ لِلَّدَاءِ عَنِ الْجَسَدِ.”

“ରାସ୍ତାଲ୍ଲାହ (ସ.) ବଲେଛେନ; ରାତେ ଉଠା ଓ ତାହାଜ୍ଞୁଦ ପଡ଼ା ତୋମାଦେର ଉପର ଜୟାରୀ । କେନନା ଇହା ତୋମାଦେର

ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ନେକକାରଦେର ଅଭ୍ୟାସ, ଆଲ୍ଲାହର ନୈକଟ୍ୟ ଲାଭେର ଉପାୟ, କୃତ ପାପମୁହେର କ୍ଷତିପୂରଣ, ଗୁନାନେର ପ୍ରତିବନ୍ଦକ
ଏବଂ ଶାରୀରିକ ଅସୁନ୍ଧତା ପ୍ରତିରୋଧକାରୀ ।”
--- [ତିରମିଯି- ଖ. ୨ ପୃ.
୧୯୫]

ଅପର ହାଦିସେ ଆଛେ-

”قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَحَبُّ الصَّلَاةِ إِلَى اللَّهِ صَلَاةٌ دَأْدَرٌ وَاحِبُّ الصِّيَامِ إِلَى اللَّهِ صِيَامٌ دَأْدَرٌ. كَانَ يَنَامُ نَصْفَ اللَّيلِ وَيَقُومُ ثُلُثَتَهُ وَيَنَامُ سَدِسَتَهُ وَيَصُومُ يَوْمًا وَيَفْطِرُ يَوْمًا“

”ରାସୁଲୁଲ୍ଲାହ (ସ.) ବଲେଛେ; ଆଲ୍ଲାହର କାହେ ପ୍ରିୟ ନାମାୟ ହଲୋ ଦାଉଦ (ଆ.) ଏବଂ ନାମାୟ ଆର ପ୍ରିୟ ରୋୟା ହଲୋ ଦାଉଦ (ଆ.) ଏବଂ ରୋୟା । ତିନି ପ୍ରଥମେ ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ ଘୁମାତେନ ତାରପର ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ରାତ ନାମାୟେ କାଟାତେନ ଏବଂ ପୁନରାୟ ଏକ ସଞ୍ଚାଂଶ ରାତ ଘୁମାତେନ । ଏଭାବେ ତିନି ଏକଦିନ ରୋୟା ରାଖାତେନ ଆର ଏକଦିନ ରୋୟା ଛାଡ଼ାତେନ ।“

---[ବୁଖାରି- ଖ. ୧ ପୃ. ୧୫୨]

ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ନବୀଗଣେର ତାହାଜ୍ଞୁଦ:

ହୟରତ ଆନାସ (ରାଦି.) ହତେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଆଛେ ଯେ, ରାସୁଲୁଲ୍ଲାହ (ସ.) ବଲେଛେ; ଆମି ମେରାଜେର ରାତେ ହୟରତ ମୂସା (ଆ.) ଏବଂ ପାଶ ଦିଯେ ଗମନକାଳେ ତାଙ୍କେ ଦେଖି ଯେ, ତିନି କବରେ ଦାଁଡିଯେ ନାମାୟ ପଡ଼ାଇଛେ । [ବୁଖାରି- ଖ. ୧ ପୃ. ୧୫୨]
ହୟରତ ଦାଉଦ (ଆ.) ଓ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ହୟରତ ସୁଲାଇମାନ (ଆ.) ନିଜେଦେର ମାଝେ ରାତ ଭାଗ କରେ ନିଯେଛିଲେନ । ହୟରତ ଦାଉଦ (ଆ.) ସୁଲାଇମାନ (ଆ.) କେ ବଲେଛିଲେନ; ତୁମ ପ୍ରଥମ ରାତେ ତାହାଜ୍ଞୁଦ ପଡ଼ିବେ ଆର ଆମି ପଡ଼ିବ ଶେଷ ରାତେ ଅଥବା ତୁମି ଶେଷ ରାତେ ତାହାଜ୍ଞୁଦ ପଡ଼ିବେ ଆର ଆମି ପଡ଼ିବେ ପ୍ରଥମ ରାତେ । ତାଙ୍କେର ରାତ କଥନୋ ଏମନଭାବେ କାଠିତନା ଯେ, ପିତା ପୁତ୍ର ଏକଇ ସମୟେ ଘୁମିଯେଛେ ।

---[ବଡ଼ଦେର ତାହାଜ୍ଞୁଦ-
୩୫]

ଛାହାବାଗଣେର ତାହାଜ୍ଞୁଦ:

ହୟରତ କା'ବ ଆହବାର (ରାଦି.) ବଲେନ, “ତାହାଜ୍ଞୁଦଗୁଜାରଦେରକେ ଫେରେଶତାରୀ ଆସମାନ ହତେ ଐରପ ଦେଖିତେ ପାଯ ଯେଇରପ ତୋମରା ଆକାଶେର ତାରା ଦେଖିତେ ପାଓ ।”

ହୟରତ ଶହର ବିନ ହାଓଶାବ (ରାଦି.) ବଲେନ, “ବାନ୍ଦା ଯଥନ ରାତେ ତାହାଜ୍ଞୁଦ ପଡ଼ିବେ ଦାଁଡାୟ ତଥନ ସାରା ଜଗତ ଆନନ୍ଦେ ଛାପିଯେ ଯାଏ । ଯେ ସ୍ଥାନେ ଦାଁଡିଯେ ନାମାୟ ପଡ଼େ ସେ ସ୍ଥାନ ନୂରାନ୍ତିତ ହେଁ ଯାଏ । ସେ ଘରେ ଯତ ମୁସଲମାନ ଜିନ ଥାକେ ତାରା ଓ ଖୁଣିତେ ଆତାହାରା ହେଁ ଯାଏ । ସେ କୋରାଅନ ପଡ଼ିଲେ ଜିନେରା ମନ ଦିଯେ ଶୋନେ । ଦୋଯା କରିଲେ ତାରା ଦୋଯାର ଉପର ଆମିନ ଆମିନ ବଲିବେ ଥାକେ ।”

---[ବଡ଼ଦେର ତାହାଜ୍ଞୁଦ-୩୭]

ତାବେଁୟୀଦେର ତାହାଜ୍ଞୁଦ:

ହୟରତ ଫୁଯାଇଲ ବିନ ଇଯାଜ (ରହ.) ବଲେନ, “ଆମି ରାତ ଏଲେ ଏଇ କାରଣେ ଖୁଶି ହିଁ ଯେ, ଆଲ୍ଲାହର ସଙ୍ଗେ ଏକାନ୍ତେ ମିଲିତ ହେଁଥାର ସୁଯୋଗ । ଆର ଦିନ ହଲେ ଏଇ କାରଣେ ଖାରାପ ଲାଗେ ଯେ, ଏ ସମୟଟା ମାନୁଷେର ସଙ୍ଗେ ଉଠା ବସା ଓ ଦୁନିୟାବି କାଜେ ବ୍ୟାଯ ହେଁ ଯାଏ ।” [ବଡ଼ଦେର ତାହାଜ୍ଞୁଦ-୩୭]

ହୟରତ ଇଯାହୟା ବିନ ମୁଆଜ (ରହ.) ବଲେନ, “ଅନ୍ତରେର ଚିକିତ୍ସା ପୌଚ୍ଛି ଜିନିସେର ମଧ୍ୟେ ନିହିତ । ଯଥା- ୧. ଚିନ୍ତା ତାବନାର ସାଥେ କୋରାଅନ ତେଲାଓରାତ । ୨. ପେଟ ଖାଲି ଥାକା । ୩. ରାତେ ବେଶ ବେଶ ନାମାୟ ପଡ଼ା । ୪. ଶେଷ ରାତେ ବିଶେଷଭାବେ କାନ୍ଦାକାଟି କରା । ୫. ନେକକାର ଓ ବୁଝଗଦେର ସଙ୍ଗେ ଥାକା ।”

---[ବଡ଼ଦେର ତାହାଜ୍ଞୁଦ-୩୭]

ତାହାଜ୍ଞୁଦେର ଆରୋ କିଛି ଫାଯଦା:

ହୟରତ ଜୁନାଇଦ ବାଗଦାଦି (ରହ.) କେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ଵପ୍ନେ ଜିଜ୍ଞାସା କରେଛି ଯେ, ଆଲ୍ଲାହ ପାକ ଆପନାର ସାଥେ କେମନ୍ ବ୍ୟବହାର କରେଛେ ଉତ୍ତରେ ତିନି ବଲିଲେନ, ଆମି ମା'ରିଫାତ ଓ ହାକିକତ ସମ୍ବନ୍ଧେ ଯା କିଛି ବଲେଛି ତାର କିଛୁଇ ଆମାର

ଉପକାରେ ଆସେନି । କୋନ ସାହାଯ୍ୟ ଆସେନି ଏ ସମ୍ମନ ସୂଚ୍ନ ଓ ଚିକନ କଥା ବା ଇଶାରା ଯା ଆମି ବୟାନ କରେଛି । କିନ୍ତୁ ଗଭୀର ରାତେ ଯା କିନ୍ତୁ ନାମାୟ ପଡ଼ିତାମ ଆଲ୍ଲାହ ପାକ ତାର ଉଛିଲାୟ ଆମାକେ କ୍ଷମା କରେଛେନ ଏବଂ ଜାନ୍ମାତ ଦାନ କରେଛେନ ।

--[ବଡ଼ଦେର ତାହାଜ୍ଜୁଦ-୨୯]

ଇବନୁଲ ହାଜ୍ଜ (ରହ.) ବଲେଛେନ, ରାତେ ଉଠାର ମଧ୍ୟ ଏମନ କଯେକଟି ଫାଯଦା ରଯେଛେ ଯା ଅନ୍ୟ ଆମଲେ ନେଇ । ଯଥା- ୧. ଗୁନାହକେ ଏମନଭାବେ ମିଟିଯେ ଦେଯ ଯେମନଭାବେ ବାଢ଼ୋ ହାଓୟ ଶୁକନୋ ପାତାକେ ଗାଛ ଥେକେ ବିଚିନ୍ତନ କରେ ଦେଯ । ୨. କବର ନୂରେ ଆଲୋୟ ଝଲମଲ କରେ । ୩. ଅଲସତା ଅବସାଦ ଦୂର କରେ । ୪. ତାହାଜ୍ଜୁଦଗୁଜାର ବାନ୍ଦାର ଚେହାରାକେ ଉଜ୍ଜ୍ଵଳ ଓ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ କରେ । ୫. ଦେହେ ସତେଜତା ଓ ଉତ୍ସୁକ୍ତତା ବୃଦ୍ଧି କରେ ଓ ଶରୀର ଚାଙ୍ଗ ରାଖେ । ୬. ପୃଥିବୀବାସୀ ଆସମାନେର ତାରାକେ ଯେମନ ଝଲମଲ କରତେ ଦେଖେ ତେମନି ଫେରେଶତାରା ତାହାଜ୍ଜୁଦ ନାମାୟ ଆଦାୟକାରୀର ସ୍ଥାନକେ ଝଲମଲ କରତେ ଦେଖେ ।"

--[ବଡ଼ଦେର ତାହାଜ୍ଜୁଦ-୩୯]

ଦୀର୍ଘ ତାହାଜ୍ଜୁଦ ବେହେଶ୍ତି ହରେର ମୋହର:

ଆୟହାର ବିନ ମୁଗିଛ (ରହ.) ବଲେନ, ଆମାର ପିତା ଅନ୍ଧକାର ରାତେ ତାହାଜ୍ଜୁଦଗୁଜାରଦେର ଅନ୍ୟତମ ଛିଲେନ । ତିନି ଆମାଦେରକେ ତାର ଦେଖା ଏକଟି ସ୍ଵପ୍ନ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେଛେନ । ତିନି ବଲେନ, ଆମି ଏକ ରାତେ ସ୍ଵପ୍ନେ ଏକଜନ ସୁନ୍ଦରୀ ନାରୀ ଦେଖି । ଦୁନିଆର କୋନ ନାରୀ ତାର ସଙ୍ଗେ ତୁଳନା ହ୍ୟ ନା । ତଥନ ତାର ଆର ଆମାର ମାଝେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହଲୋ-

ଆମି: ? من أنت؟ (ତୁମି କେ ?)

ସୁନ୍ଦରୀ ନାରୀ: (‘ଆମି ଆଲ୍ଲାହର ବାନୀ ଜାନ୍ମାତି ହର ।’)

ଆମି: (‘ତୋମାକେ ଆମାର ସଙ୍ଗେ ବିବାହ କରିଯେ ଦାଓ ।’)

ସୁନ୍ଦରୀ ନାରୀ: (‘ଖଟବିନ୍ଦି ଇଲ୍ ସିଦି ଓ ମେହରି: ‘ଆମାର ମାଲିକେର କାହେ ପ୍ରତାବ ଦାଓ ଏବଂ ଆମାର ମୋହର ପ୍ରଦାନ କର ।’)

ଆମି: (‘ତୋମାର ମୋହର କୀ?’)

ସୁନ୍ଦରୀ ନାରୀ: (‘ଲମ୍ବା ତାହାଜ୍ଜୁଦ ନାମାୟ ।’)

--[ବଡ଼ଦେର ତାହାଜ୍ଜୁଦ-୧୯୧]

ଆଲ୍ଲାହ ପାକ ଆମାଦେର ସକଳକେ ତାହାଜ୍ଜୁଦେର ଶୁଦ୍ଧ ବୁଝେ ଆମଲ କରାର ତାଓଫିକ ଦିନ । ଆମିନା ।

ହାଫେଜ ମୋହାମଦ ଆଦ୍ଦୁଲ୍ଲାହ ଟେକନାଫୀ

କିଯାମତେର ଦିନ ଆଲ୍ଲାହ ତା'ଆଲା ସାତ ଖ୍ରେପିର ଲୋକେର ଥ୍ରତି ରହମତେର ଦୃଷ୍ଟି ଦିବେନ ନା

୧. ବଲ୍କାର ବା ପୁରୁଷେ ପୁରୁଷେ କିଂବା ନାରୀତେ ନାରୀତେ ସଙ୍ଗମକାରୀ । ଯେ କରେ ଏବଂ ଯାକେ କରେ ଏତଦୋତ୍ୟ । ୨. ହତ ମୈଥୁନକାରୀ । ୩. ପନ୍ତର ସାଥେ ସଙ୍ଗମକାରୀ । ୪. ଶ୍ରୀଲୋକେର ପାଯଥାନାର ରାତ୍ରା ଦିଯେ ସଙ୍ଗମକାରୀ । ୫. ମା-ମେଯେକେ ନିଜ ଶ୍ରୀ ରପେ ବ୍ୟବହାରକାରୀ । ୬. ପ୍ରତିବେଶୀର ଶ୍ରୀର ସାଥେ ଯିନାକାରୀ । ୭. ପ୍ରତିବେଶୀକେ ଦୃଃଖ କଟ ଦାନକାରୀ ।

--[ତାଖିତ୍ତଲ ଗାଫିଲିନ-୧/୮୮]

ଜାନ୍ମାତେର ସାତଟି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ: ୧. ଜାନ୍ମାତ ହବେ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ନୂର । ୨. ପରିବେଶ ହବେ ମନୋମୁଖକର ଖୋଶବୁ ବିଶିଷ୍ଟ । ୩. ସୁଦୃଢ଼ ବାଲାଥାନା । ୪. ପ୍ରବାହମାନ ନଦୀ ଓ ପରିପକ୍ଷ ଫଳମୂଳ ଯା ଶେଷ ହବେ ନା ଓ ଯା ନିଷିଦ୍ଧ ଓ ହବେ ନା । ୫. ସମୁନ୍ନତ ଶୟାସମୂହ । ୬. ଜାନ୍ମାତ ହରକେ ସୃଷ୍ଟି କରା ହେଁବେ ବିଶେଷ ରାପେ । ତାଦେରକେ କରା ହେଁବେ କୁମାରୀ, ସୋହାଗିନୀ ଓ ସମବୟକ୍ଷା ।

--[ଇବନେ ଇବନାନ, ହାଦିସ ନଂ-୭୩୮]

ଜାନ୍ମାତେ ଜାନ୍ମାତିଦେର ସାତଟି ନେୟାମତ: ୧. ଜାନ୍ମାତେ ଆହେ କଟାଇନ କୁଲବୃକ୍ଷ । ୨. କାନ୍ଦି ଭରା କଲା ଗାଛ । ୩. ସମ୍ପ୍ରାରିତ ଛାଯା । ୪. ସଦା ପ୍ରବାହମାନ ପାନି । ୫. ପ୍ରତ୍ୱର ଫଳମୂଳ ଯା ଶେଷ ହବେ ନା ଓ ଯା ନିଷିଦ୍ଧ ଓ ହବେ ନା । ୬. ସମୁନ୍ନତ ଶୟାସମୂହ । ୭. ଜାନ୍ମାତ ହରକେ ସୃଷ୍ଟି କରା ହେଁବେ ବିଶେଷ ରାପେ । ତାଦେରକେ କରା ହେଁବେ କୁମାରୀ, ସୋହାଗିନୀ ଓ ସମବୟକ୍ଷା ।

--[ସ୍ରା ଓ ଯାକ୍ତିଆ-୨୮-୩୭]

ହ୍ୟରତ ମୁହାମ୍ମଦ ସାଲାଲ୍‌ଆହ୍ ଆଲାଇହି ଓୟାସାଲ୍‌ଆମ'ର ପବିତ୍ର ଜୀବନ ଶୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟନାବଳୀ

ଜନୋର ପର	ମାଙ୍କୀ ଜୀବନ: ନବୁଆତପୂର୍ବ ଚଞ୍ଚିଶ ବହର
୧ମ ବହର ୫୭୧ ଶ୍ରୀ.	ପିତା ଆକ୍ଷୁଲାହ ଏର ଇନ୍ତେକାଳ, ଆସହାବେ ଫିଲ୍ / ହଞ୍ଚିବାହିନୀର ଘଟନା, ନବିଜୀର ଜନ୍ୟ, ଦୁଖ ମା ହାଲିମାର ସାଥେ ବନୁ ସା'ଦ ଗୋତ୍ରେ ଗମନ ।
୩ୟ ବହର ୫୭୩ ଶ୍ରୀ.	ଦୁଖ ପାନ ଶେଷେ ମା ଆମିନାର କୋଲେ ଫେରା, ପୁନରାୟ ବନୁ ସା'ଦ ଗୋତ୍ରେ ଗମନ ।
୪୰୍ଥ ବହର ୫୭୪ ଶ୍ରୀ.	୧ମ ବକ୍ଷ ବିଦାରଣ, ମା ଆମିନାର କାହେ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ।
୬୯୍ଠ ବହର ୫୭୭ ଶ୍ରୀ.	ବାବାର କବର ଜିଯାରତେର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଇଯାଛରିବ (ମଦିନାଯ) ଗମନ, ମା ଆମିନାର ଇନ୍ତେକାଳ, ଦାଦା ଆକ୍ଷୁଲ ମୁଣ୍ଡାଲିବେର ଦାୟିତ୍ୱଭାବ ଗ୍ରହଣ ।
୮୮ ବହର ୫୭୯ ଶ୍ରୀ.	ଦାଦା ଆକ୍ଷୁଲ ମୁଣ୍ଡାଲିବେର ଇନ୍ତେକାଳ, ଚାଚା ଆବୁ ତାଲିବେର ଦାୟିତ୍ୱଭାବ ଗ୍ରହଣ ।
୧୨୯ ବହର ୫୮୩ ଶ୍ରୀ.	ଚାଚାର ସାଥେ ବ୍ୟବସାୟିକ ସଫରେ ଶାମ (ସିରିଆ) ଗମନ, ପାନ୍ତି ବୁହାଯାରାର ସାଥେ ସାକ୍ଷାତ ଓ ତାର ଅଭିମତ ।
୧୬୯-୨୦୯ ବହର ୫୮୬-୧୦୦ ଶ୍ରୀ.	'ହିଲଫୁଲ ଫୁଲ' ନାମକ ସେବାମୂଳକ ସଂଗ୍ରହ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରଣ ।
୨୫୯୮ ବହର ୫୯୬ ଶ୍ରୀ.	ଖାଦୀଜା ରା. ଏର ବ୍ୟବସାୟିକ ସଫରେ ଶାମ ଗମନ, ଆମାନତଦାରୀ ଓ ବିଶ୍ଵତାଯ ମୁଖ୍ୟ ହେଁ ନବିଜୀକେ ଖାଦୀଜା ରା. ଏର ପ୍ରତ୍ୟାବଦାନ ଏବଂ ବିବାହକାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପଦନ ।
୨୮୯୮ ବହର ୫୯୮ ଶ୍ରୀ.	ହ୍ୟରତ କାସେମ ରା. ଏର ଜନ୍ୟଗ୍ରହଣ ।
୩୦୯୮ ବହର ୬୦୦ ଶ୍ରୀ.	ବଡ଼ କନ୍ୟା ଯାଇନାବ ରା. ଏର ଜନ୍ୟଗ୍ରହଣ, ନବିପୁତ୍ର କାସେମ ରା. ଏର ଇନ୍ତେକାଳ ।
୩୩୯୮ ବହର ୬୦୩ ଶ୍ରୀ.	ନବୁଆତେର ପୂର୍ବଭାସ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ନୁହେର ଅବଲୋକନେ, କୁକାଇୟା ରା. ଏର ଜନ୍ୟଗ୍ରହଣ ।
୩୫୯୮-୪୦୯୮ ବହର ୬୦୫-୬୦୯ ଶ୍ରୀ.	କା'ବା ଘର ପୁନଃନିର୍ମାଣ, ନିଜ ହାତେ ହାଜରେ ଆସଓୟାଦ ହୃଦୟ, ହେରା ଗୁହାୟ ଆରାଧନା, 'କ'ୟାଯେ ସାଦେକ୍ତାହ' ତଥା ସତ୍ୟ-ସ୍ଵପ୍ନ ଦର୍ଶନେର ଶୁଣନ୍ତରେ ଶୁଣନ୍ତରେ ।
ନବୁଆତେର ପର	ମାଙ୍କୀ ଜୀବନ: ହିଜରତେରପୂର୍ବ ତେର ବହର
୧ମ ବହର ୬୧୦ ଶ୍ରୀ.	ନବୁଆତ ଲାଭ, ହ୍ୟରତ ଖାଦୀଜା, ଆବୁ ବକର ଓ ଆଲି ରା. ପ୍ରମୁଖ ଛାହାବାୟେ କେରାମ ଏର ଇସଲାମ ଗ୍ରହଣ, ଓୟାରାକାର ସାନ୍ତୋଷ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ବାଣୀ, ଫାତେମା ରା. ଏର ଜନ୍ୟଗ୍ରହଣ ।
୩ୟ ବହର ୬୧୨ ଶ୍ରୀ.	ପ୍ରକାଶ୍ୟ ଇସଲାମ ପ୍ରଚାରେର ଆଦେଶ, ସାଫା ପର୍ବତେ ଐତିହାସିକ ଖୁଦବି ପ୍ରଦାନ, ମୁଶରିକଦେର ନିନ୍ଦା ଓ ଭର୍ତ୍ସନା ।
୫ୟ ବହର ୬୧୪ ଶ୍ରୀ.	କାଫେରଦେର ଅତ୍ୟାଚାର ବୃଦ୍ଧି, ହାବଶାର ପ୍ରଥମ ହିଜରତ, ରାସ୍‌ଲୁଲାହ୍ ସାଲାଲ୍‌ଆହ୍ ଆଲାଇହି ଓୟାସାଲ୍‌ଆମ ଏର ପବିତ୍ର ଯବାନେ 'ସୁରା ନାଜମ' ତେଲାଓୟାତ ଶୁଣେ କାଫେରଦେର ସେଜଦାୟ ଲୁଟିଯେ ପଡ଼ା ।
୬୯ୟ ବହର ୬୧୪-୧୫ ଶ୍ରୀ.	ହ୍ୟରତ ହାମ୍ଯା ଓ ଉମର ଫାର୍ମକ ରା. ଏର ଇସଲାମ ଗ୍ରହଣ ।
୭ୟ ବହର ୬୧୫ ଶ୍ରୀ.	ଶି'ଆବେ ଆବି ତାଲିବେ ଅବରୋଧ ଅବସ୍ଥା ତିନ ବହର ଅବଶ୍ଵାନ, ହାବଶାଯ ଦ୍ଵିତୀୟ ହିଜରତ ।
୧୦ୟ ବହର ୬୧୮ ଶ୍ରୀ.	ଆମୁଲ ହ୍ୟନ ବା ଦୁଃଖେର ବହର, ବିଭିନ୍ନକାମୟ ଅବରୋଧେର ସମାପ୍ତି, ସରଦାର ଆବୁ ତାଲିବ ଓ ହ୍ୟରତ ଖାଦୀଜା ରା. ଏର ଇନ୍ତେକାଳ, ତାଯେକ ଗମନ, ହ୍ୟରତ ସାନ୍ଦୋହ ରା. ଏର ସାଥେ ବିବାହ ।
୧୧୯ୟ ବହର ୬୧୯ ଶ୍ରୀ.	ମିନାୟ ମଦିନାର ଛୟ ସୋଭାଗ୍ୟବାନ ବ୍ୟକ୍ତିର ଇସଲାମ ଗ୍ରହଣ, ମଦିନାୟ ଇସଲାମେର ଯାତ୍ରା ଶୁଣ, ହ୍ୟରତ ଆୟେଶା ରା. ଏର ସାଥେ ବିବାହ ।
୧୨୯ୟ ବହର ୬୨୦ ଶ୍ରୀ.	ଆକାବାୟେ ଉଲା ତଥା ଆକାବା ନାମକ ସ୍ତାନେ ପ୍ରଥମବାର ବାଇଆତ ଗ୍ରହଣ, ମୁସ'ଆବ ବିନ ଉମାୟେର ରା. କେ ଶିକ୍ଷକ ହିସାବେ ମଦିନାୟ ପ୍ରେରଣ, ଦ୍ଵିତୀୟବାର ବକ୍ଷ ବିଦାରଣ ।
୧୩୯ୟ ବହର ୬୨୧ ଶ୍ରୀ.	ଆକାବାୟ ଦ୍ଵିତୀୟବାର ଶପଥ ଗ୍ରହଣ, ମଦିନାର ୭୩ ଜନ ପୁରୁଷ ଓ ୨୩ ମହିଳାର ଇସଲାମ ଗ୍ରହଣ ଏବଂ ସାହାଯ୍ୟେର ଅକ୍ରମିକାର ପ୍ରଦାନ, 'ଦାରୁନ ନଦୀଓୟ' ଯ କୁରାଇୟ ମୁଶରିକ ନେତ୍ରବୁନ୍ଦେର ବୈଠକ, ନବିଜୀକେ ହତ୍ୟା କରାର ଘୃଦ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର, ମହା ମୁକାରମାକେ 'ଆଲ ବିଦା' ଜାନିଯେ ହିଜରତେର ଜନ୍ୟ ମଦିନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବ୍ୟବସାନ ।

ମାଦାନୀ ଜୀବନ

ହିଜରତେର ପର	ମାଦାନୀ ଜୀବନ
୧ମ ହିଜରି ୬୨୨-୬୨୩ ଶ୍ରୀ.	ମସଜିଦେ କୁବାଯ ୧ମ ଜୁମାର ନାମାୟ ଆଦ୍ୟ, ମଦିନାଯ ପ୍ରବେଶ, ହସରତ ଆବୁ ଆଇୟବ ଆନଛାରି ରା. ଏବଂ ବାଡିକେ ଆବାସନକପେ ଗ୍ରହଣ, ମସଜିଦେ ନବଭିର ନିର୍ମାଣ, ଆନଛାର-ମୁହାଜିର ଭାତ୍ତବର୍କନ ଢାପନ, ଇତ୍ତମିଦେର ସାଥେ ଚଢ଼ି, ମଦିନା ସନଦ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ, ନବବୃଦ୍ଧ ହିସେବେ ହସରତ ଆୟେଶା ରା. ଏବଂ ଆଗମନ।
୨ୟ ହିଜରି ୬୨୩-୬୨୪ ଶ୍ରୀ.	ସାଲମାନ ଫାରସି ରା. ଏବଂ ଇସଲାମ ଗ୍ରହଣ, କ୍ରିବଳା ପରିବର୍ତ୍ତନ, ମୁସଲମାନଙ୍କେ ଉପର କୁଫଫାରେ କୁରାଇଶେର ପ୍ରଥମ ଆକ୍ରମଣ, ବଦର ଯୁଦ୍ଧ, କୁରାଇଯା ବିନତେ ମୁହାୟଦମ ସାଲାହାତ ଆଲୋଇହି ଓ ଯାସାଲାହିର ଇତ୍ତେକାଳ, ହକିମୀ ବିନତେ ଉଦ୍ଦର ରା. ରାମୁଲ ସ. ଏବଂ ସାଥେ ବିବାହ।
୩ୟ ହିଜରି ୬୨୪-୬୨୫ ଶ୍ରୀ.	ହସରତ ହାଜାନ ରା. ଏବଂ ଜନ୍ମ, ଉତ୍ସନ୍ମୟ ଯାଇନାବ ବିନତେ ଖୁଯାଇମା ରା. ଏବଂ ସାଥେ ବିବାହ, ଯାଇନାବ ବିନତେ ଖୁଯାଇମା ରା. ଏବଂ ଇତ୍ତେକାଳ।
୪୰୍ଥ ହିଜରି ୬୨୫-୬୨୬ ଶ୍ରୀ.	ରଜୀ' ଓ ବି'ରେ ମା'ଉନାର ଘଟନା (ରଜୀ'ତେ ଦଶଜନ ଏବଂ ବି'ରେ ମା'ଉନାର ସନ୍ତୁରଜନ ବଡ଼ ବଡ଼ ଛାହାରୀ ଶହିଦ ହନ) ନବଜୀର ନାଟି ଆନ୍ଦ୍ରାହି ଇବନେ ଉସମାନ ରା. ଏବଂ ଇତ୍ତେକାଳ, ହସରତ ହସାଇନ ରା. ଏବଂ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ, ହସରତ ଉତ୍ସେ ସାଲାମା ରା. ଏବଂ ସାଥେ ବିବାହ।
୫ୟ ହିଜରି ୬୨୬-୬୨୭ ଶ୍ରୀ.	ଅନ୍ଦକ ଯୁଦ୍ଧ, ବନୁ କୁରାଇଯାକେ ମୂଳୋଂପଟନ, ଆଯେଶା ରା. ଏବଂ ଉପର ମିଥ୍ୟା ଅପବାଦ ଆରୋପ, ହସରତ ଯାଇନାବ ବିନତେ ଜାହାଶ ଓ ଜୁଗୁହାଇରିଯାହ ରା. ଏବଂ ସାଥେ ବିବାହ, ହସରତ ସା'ନ ବିନ ମୁ'ଆୟ ରା. ଏବଂ ଇତ୍ତେକାଳ।
୬ୟ ହିଜରି ୬୨୭-୬୨୮ ଶ୍ରୀ.	ବାଯ'ଆତେ ବିଷ୍ଵାସାନ, ହଦ୍ଦୀଯିବାର ସନ୍ତି, ରାଜୀ ବାଦଶାହଦେର ନାମେ ପତ୍ର ପ୍ରେରଣ, ଉତ୍ସେ ହାବିବା ରା. ଏବଂ ସାଥେ ବିବାହ।
୭ୟ ହିଜରି ୬୨୮-୬୨୯ ଶ୍ରୀ.	ଶାରବାର ଯୁଦ୍ଧ, ନବଜୀକେ ବିଷ ପ୍ରୟୋଗ କରେ ହତ୍ୟାର ପାହତାରା, ଉତ୍ତରାତ୍ମ କ୍ଷାତ୍ର ଆଦ୍ୟ, ହକିଯା ଓ ମାରମୂନା ରା. ଏବଂ ସାଥେ ବିବାହ।
୮ୟ ହିଜରି ୬୨୯-୬୩୦ ଶ୍ରୀ.	ମୁତା ଯୁଦ୍ଧ, ମକ୍କା ବିଜ୍ୟ, ତାଯେଫ ଅବରୋଧ ଓ ବିଜ୍ୟ, ହନୀଇନ ଯୁଦ୍ଧ, ଯାଇନାବ ବିନତେ ମୁହାୟଦ ସ. ଏବଂ ଇତ୍ତେକାଳ, ଆମର ଇବନୁଲ ଆସ ଓ ଉସମାନ ବିନ ଆବୁ ତାଲହା ରା. ଏବଂ ଇସଲାମ ଗ୍ରହଣ।
୯ୟ ହିଜରି ୬୩୦-୬୩୧ ଶ୍ରୀ.	'ଆମୁଲ ଉଫ୍ରଦ' ବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରତିନିଧି ଦଲ ଆଗମନେର ବଛର, ହସରତ ଆବୁ ବକର ରା. ଏବଂ ନେତ୍ରତ୍ବେ ପ୍ରଥମ ହଞ୍ଜ୍ଜ ଆଦ୍ୟ, ତାଙ୍କ ଯୁଦ୍ଧ, ନବକନ୍ୟା ଉତ୍ସେ କୁଲଚୁମ ରା., ବାଦଶାହ ନାଜଶୀ ଓ ମୁନାଫିକ ସରଦାର ଆନ୍ଦ୍ରାହି ଇବନେ ଉବାଇ'ର ଇତ୍ତେକାଳ।
୧୦ୟ ହିଜରି ୬୩୨ ଶ୍ରୀ.	ହସରତ ମୁହାୟ ରା. କେ ଇୟାମାନ ପ୍ରେରଣ, ବିଦ୍ୟା ହଞ୍ଜ୍ଜ- ନବି ସ. ଏବଂ ଜୀବନେର ଏକମାତ୍ର ଓ ଶେଷ ହଞ୍ଜ୍ଜ, ବିଶ୍ଵ ମନବତର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଐତିହାସିକ ଆୟେରି ଭାଷଣ- ବିଦ୍ୟା ହେବେର ଭାଷଣ, ନବିଗୁପ୍ତ ଇବରାହିମ ରା. ଏବଂ ଇତ୍ତେକାଳ।
୧୧ୟ ହିଜରି ୬୩୨ ଶ୍ରୀ.	୨୯ ଛଫର ୨୭ ମେ ଅସୁନ୍ଦତା ଆରଦ୍ଧ, ଉସମାନ ରା. ଏବଂ ନେତ୍ରତ୍ବେ ଅଭିଯାନ ତଥା ନବି ସ. ଏବଂ ଜୀବନେର ଶେଷ ସାରିଯାହି ବା ଯୁଦ୍ଧଭିଯାନ ପ୍ରେରଣ, ସୋମବାର ୧୨ ରବିଟୁଲ ଆଓୟାଲ ୨୮ ଜୁନ ଚାଶତେର ସମର (ପୂର୍ବାର୍ଦ୍ଦ) ଓରାଫାତ, ୧୪ ରବିଟୁଲ ଆଓୟାଲ ବୁଧବାର ରାତେ ହସରତ ଆୟେଶା ରା. ଏବଂ ହଜରା ମୁବାରକେ ଦାଫନ ସମ୍ପନ୍ନ କରା ହୟ।

ଶରିଆତେର ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଧାନ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହସରତ ପ୍ରେକ୍ଷିତେ ହଞ୍ଜ୍ଜ ସାଲାହାତ ଆଲୋଇହି ଓ ଯାସାଲାହି ଏବଂ ନବଭି ଜିନ୍ଦେଗି

ନବୁଯାତେର ୧ମ ବଛର	ପରିତ୍ରତା ଓ ଅୟୁର ବିଧାନ
ନବୁଯାତେର ୫ମ ବଛର	ଆୟାନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ, ମତାନ୍ତରେ ୨ୟ ହିଜରି, ଜୟୁ'ଆ ଓ ଇନ୍ଦ୍ରେ ନାମାୟେର ବିଧାନ, ଜୋହ ଆଚର ଓ ଏଶାର ନାମାୟ ଦୁଇ ରାକାତ ବୃଦ୍ଧି କରଣ।
ହିଜରି ୧ମ ବଛର	ଫରଜ ପୌଠ ଓ ଯାକୁତ ନାମାୟେର ବିଧାନ, ମତାନ୍ତରେ ୯ୟ/୧୦ୟ/୧୧ୟ ବଛରେ।
ହିଜରି ୨ୟ ବଛର	କ୍ରିବଳା ପରିବର୍ତ୍ତନ (ବାଇତୁଲ ମାକନ୍ଦିସ ଥେକେ କା'ବାର ଦିକେ), ଜିହାଦେର ବିଧାନ, ସାଦକାତୁଲ ଫିତର ଓ ରମାୟାନେର ରୋଜାର ବିଧାନ, ଆଶ୍ରାର ରୋଜା ମୁଜାହାବ ହସରତ ବିଧାନ।
ହିଜରି ୩ୟ ବଛର	ମିରାହେର ବିଧାନ (ଆଶୀର୍ବାଦ ଭିତ୍ତିତେ), ମଦ ହାରାମ ହସରତ ବିଧାନ (ଅନ୍ୟ ବର୍ଣନାମତେ ୪୰୍ଥ/ ୫ୟ ହିଜରି)।
ହିଜରି ୫ୟ ବଛର	ପର୍ଦାର ବିଧାନ, ପାଲକ ମନ୍ତ୍ରାନ୍ତର ଝାକୀକେ ବିବାହ କରାର ବୈଧତାର ବିଧାନ, ଯିନାର ହଦ, ହଦେ କୃଯ୍ୟ (ଅପବାଦେର ଶାତ୍ରି), ଲି'ଆନେର ବିଧାନ, ଯିହାରେର କାଫଫାରା ନିର୍ଧାରଣ, ତାଯାମ୍ବୁମ୍ରେର ବିଧାନ, ସାଲାତୁଲ ଖାତ୍ଫେର ବିଧାନ (ମତାନ୍ତରେ ୬ୟ ହିଜରିତେ)।
ହିଜରି ୬ୟ ବଛର	ଚରି ଡାକାତିର ଶାତ୍ରିର ବିଧାନ।
ହିଜରି ୭ୟ ବଛର	ସଦଭିତିକ ବସ୍ତୁତେ ଏକଇ ଜୀତୀର୍ଯ୍ୟ ବସ୍ତୁ ବିଭିନ୍ନ ନିଷେଧାଜ୍ଞା, ବୌଦ୍ଧିର ସାଥେ ଇତ୍ତେବରା'ର ବିଧାନ, ମୁତ'ଆ ବିବାହେର ନିଷେଧାଜ୍ଞା, ପାଲିତ ଗାଧା ଓ ହିନ୍ଦୁ ପତ ପାର୍ଥ ଖାଓୟାର ନିଷେଧାଜ୍ଞା, ତାଓୟାକେ ରମଳ କରାର ବିଧାନ।
ହିଜରି ୮ୟ ବଛର	ସୁଦେର ବିଭାଗିତ ହଞ୍ଜ୍ଜ (ଅନ୍ୟ ବର୍ଣନାମତେ ୯ୟ ହିଜରିତେ), ଏକ ଅୟ ଦିନେ ଏକାଧିକ ନାମାୟ ଆଦ୍ୟରେ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ।
ହିଜରି ୯ୟ ବଛର	ହେଜ୍ଜର ବିଧାନ, ଯାକାତ ଓ ଦେରାଜେର ବିଧାନ, ଇଲା ଓ ତାଖ୍ୟାର (ଝାକୀକେ ତାଲାକେର ଇଚ୍ଛାଧିକାର ଦେଇଯା) ଏବଂ ବିଧାନ, କାପଡ ପରିହିତ ହେଯେ ତାଓୟାକେର ଆବଶ୍ୟକତା ବିଧାନ।
ହିଜରି ୧୦ୟ ବଛର	ମିରାହ ପ୍ରାକ୍ତିତେ କାଲାଲା ବୋନେର ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ।

କ୍ଷମା ଆଲୋକିତ ମାନୁଷେର ଗୁଣ

শান্তি ও সফলতার জীবন লাভে যে সকল গুণ ও বৈশিষ্ট্য গভীর প্রভাবক হয়ে থাকে তন্মধ্যে উল্লেখযোগ্য হচ্ছে ক্ষমা ও সহনশীলতা। অন্যের অপরাধ ক্ষমা করতে পারা এবং অগ্রীতিকর বিষয়সমূহ উপেক্ষা করতে পারা। আরবি ভাষায় যাকে বলে - ‘العفو’ - العفو و الصفح - ‘الصفح’ অর্থ অন্যায়ের প্রতিশোধ না নেয়া আর ‘الصفح’ অর্থ অন্যায়কে উপেক্ষা করা। যেন দেখেও না দেখা, শুনেও না শোনা, বুঝেও না বোঝা। আরবি ভাষায় ‘الصفح’ এর সাথে যথন ‘الجميل’ বিশেষণটি যুক্ত হয় তখন এর মর্ম দাঁড়ায় সুন্দর উপেক্ষা। তত্ত্ববিদগণ এর ব্যাখ্যা করেছেন, কারো অন্যায়-অগ্রীতিকর আচরণ এমনভাবে উপেক্ষা করা যে, কষ্ট বা বিরক্তিরও প্রকাশ না ঘটে। বলার অপেক্ষা রাখে না যে, এর জন্য অনেক শক্তির প্রয়োজন।

এখানে প্রশ্ন আসতে পারে যে, জীবনের সকল ক্ষেত্রে তো অন্যায় অপরাধ উপেক্ষা করতে থাকা উচিত নয়। কিন্তু অনেক ক্ষেত্রে যে উচিত, তাতে তো সন্দেহ নেই। এখানে সেই অনেক ক্ষেত্রের কথাই বলা হচ্ছে। কোনো শুণ বা বৈশিষ্ট্যের কাম্যতা নিয়ে যখন আলোচনা করা হয় তখন প্রযোজ্য ক্ষেত্রের শর্তটি সাধারণভাবেই মালহ্য থাকে। যাই হোক, আমাদের জীবনের বহু ক্ষেত্র এমন আছে, যেখানে এই শুণ ও বৈশিষ্ট্যের চর্চা আমাদের করতে হয়।

କୁରାନ୍ ମାଜିଦେ ଏହି ଗୁଣ ଅର୍ଜନେ ବିଭିନ୍ନଭାବେ ଉତସାହିତ କରା ହେଯେଛେ । ଇରଶାଦ ହେଯେଛେ-

﴿ولمن صبر وغفر ان ذلك لمن عزم الأمور﴾ “আর যে সবর করে ও ক্ষমা করে নিশ্চয়ই তা অতি কাম্য, যার প্রবন্ধার অনেক বড়।” আল্লাহর নৈকট্য অর্জনে উচ্চাভিলাষী মুসলিমের জন্য তা অতি আবশ্যিক।

অন্যায়কে উপেক্ষা করা ও ক্ষমা করার যে ফয়লত কুরআন মাজিদ থেকে পাওয়া যায় তন্মধ্যে একটি হচ্ছে আল্লাহ তা'আলার ক্ষমা ও মাগফিরাতের ঘোষণা। যে অন্যকে ক্ষমা করে, অন্যের দোষ ক্রটি উপেক্ষা করে আল্লাহ তা'আলাও তাকে ক্ষমা করেন ও তার দোষ ত্রুটি উপেক্ষা করেন। আরবি ভাষায় একটি কথা আছে- “الجزاء من جنس العمل” “যে প্রকারের কর্ম ঐ প্রকারের পুরস্কার।” বাংলা ভাষার প্রবাদ আছে- “যেমন কর্ম তেমন ফল।” নীতিটি এরকম যে, তুমি যদি ক্ষমা পেতে চাও তাহলে তুমিও অন্যকে ক্ষমা কর, দয়া পেতে চাইলে অনোন্ব উপর দয়া কর। কুরআন সন্মাহর অনেক বাণীতে এই নীতির অনুকরণ পাওয়া যায়।

ক্ষমাশীল মানুষ আল্লাহ তা'আলার মুহাবিত লাভ করে থাকেন। সূরা আলে ইমরানে মুসাকি মুমিনের (যাদের
জন্য চিরশাস্ত্রের জাল্লাত প্রস্তুত রয়েছে) বিশেষ কিছু গুণের উল্লেখ আছে। তার একটি হচ্ছে- ﴿وَالْمَعْفُونُونَ عَنِ النَّاسِ﴾
“মানুষের ভুল-ভুটি ক্ষমাকারী।” এরপর ইরশাদ হয়েছে- ﴿وَاللَّهُ يَحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾
“আল্লাহ মুহসিনদের ভালবাসেন।” অর্থাৎ ক্ষমাকারী হচ্ছে মুসলিম আর মুসলিমরা আল্লাহ তা'আলার প্রিয় পাত্র।

ଭାଲବାସେନ । ଅଧିକ କମାକାରୀ ହେଉ ବୁଦ୍ଧିମନ ଆଜି ବୁଦ୍ଧିମନ ଏହାର ମୁହଁମିଳ ମାନେ- ଯାର କର୍ମ ସୁନ୍ଦର, ଜୀବନ ସୁନ୍ଦର । ଜୀବନ ଓ କର୍ମେ ଯେ ମାନୁଷଟି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଅଧିକାରୀ ସେ ଆଜ୍ଞାହର ପ୍ରିୟ । ଦନିଯା ଓ ଆଖିରାତେ ସାଫଲ୍ଯ ଅର୍ଜନକାରୀ ।

କୁନ୍ଦର ଓ ଆବ୍ୟରାତେ ଶାକଣ୍ଡ ଅଜନକାରୀ ।
କ୍ଷମାର ସୌନ୍ଦର୍ୟ ସବ ଭାଷ୍ୟ ସ୍ଥିକୃତ । ଆମାଦେର ଭାଷ୍ୟ ଆମରା ବଲି କ୍ଷମା-ସୁନ୍ଦର ଦୃଷ୍ଟି । ଏଇ ସୌନ୍ଦର୍ୟ ଆହାରର କାହେ ପିଯ । ଏଇ ସୌନ୍ଦର୍ୟରେ ଦାରା ଆମାଦେର ପାର୍ଥିବ ଜୀବନଙ୍କ ସୌନ୍ଦର୍ୟମଣିତ ହୁଏ । ପ୍ରୀତି ଓ ସନ୍ତାବେର ଶିଖ ଆଲୋଯ୍ୟ ଆଲୋକିତ ହୁଏ ଓଠେ ।

কুরআন মাজিদ সুন্দর অসুন্দরের মাঝে কী পরিষ্কার পার্থক্য রেখা টেনে দিয়েছে। ইরশাদ হচ্ছে—
 ﴿سُنْدَرٌ أَعْلَمُ بِالْحَسَنَةِ وَلَا سُبْتَوْيٌ﴾ “সুন্দর আর অসুন্দর তো এক সমান নয়।”

এর পরে বলা হয়েছে- (ادفع بالتي هي احسن) “তুমি প্রতিহত কর এ পছায় যা বেশি সুন্দর।”
মানুষের ভূল ত্রুটি, অন্যায় অগ্রীভূতিকর আচরণ উচ্চারণ কোন উপায়ে প্রতিহত করবে? অপেক্ষাকৃত সুন্দ

ଉପାயେ । ଅଶୋଭନ କଥାରେ ଜବାବେ ଶୋଭନ କଥା, ଅନ୍ତିକର ଆଚରଣେ ଜବାବେ ପ୍ରିତିକର ଆଚରଣ, ତୁଳ ତୁଟି ଉପେକ୍ଷା କରେ ମୃଦୁ ହେସେ ମନ ଜୟ କରାର ଚେୟେ ସୁନ୍ଦର ବଞ୍ଚି ଆର କୀ ହତେ ପାରେ । କୁରାନ ଆମାଦେର ଐ ଇନ୍ଦ୍ରିୟକେ ସଜାଗ କରେ, ଯାର ମାଧ୍ୟମେ ସୁନ୍ଦର ଆଚାର ବ୍ୟବହାରେର ସୋନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧି କରା ଯାଏ ।

କର୍ମ ଓ ଆଚରଣେ ଏଇ ସୁନ୍ଦର ନୀତିର ଫଳ କୀ ହବେ ପରେର ବାକୋ କୁରାନେ କାରୀମ ବଲା ହଚ୍ଛେ-

(فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكُو وَبَيْنَهُ عِدَوَةٌ كَانَهُ وَلِي حِمْمَةٌ)

“ଏଇ ନୀତିର ଅଭାବିତପୂର୍ବ ଯେ ଫଳ ତୁମି ଦେଖିତେ ପାବେ ତା ହଚ୍ଛେ, ଯାର ସାଥେ ତୋମାର ଶତ୍ରୁତା ଛିଲ ସେ ତୋମାର ଉକ୍ତ ବକ୍ରତେ ପରିଣତ ହବେ ।”

ଏଇ ବକ୍ରତ୍ତ ଆଜ କୋଥାଯ ନା ପ୍ରୟୋଜନ! ସ୍ଵାମୀ ଶ୍ରୀର ମଧ୍ୟେ ପ୍ରୟୋଜନ, ବାବା ଓ ସନ୍ତାନେର ମଧ୍ୟେ ପ୍ରୟୋଜନ, ଭାଇ ଭାଇୟେର ମଧ୍ୟେ ପ୍ରୟୋଜନ, କର୍ତ୍ତା ଓ କର୍ମଚାରୀର ମଧ୍ୟେ ପ୍ରୟୋଜନ, ପାଡ଼ା ପଡ଼ଶିର ମଧ୍ୟେ ପ୍ରୟୋଜନ । ଏକ କଥାଯ ସମ୍ମ ମୁସଲିମେର ମଧ୍ୟେ ପ୍ରୟୋଜନ । ପ୍ରୀତି ଓ ବକ୍ରତ୍ତେର ଏଇ ସର୍ବପ୍ରାବୀ ପ୍ରୟୋଜନ ପୂରଣେର ଉପାୟ ଆର କିଛୁ ନନ୍ଦ, ନିଜ ନିଜ କର୍ମ ଓ ସଭାବକେ ଦୂରତ୍ୱ କରା । କ୍ଷମା ଓ ସହନଶୀଳତାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରା । ଛାଡ଼ ଦେୟାର ତୁଳ ତୁଟି ଉପେକ୍ଷା କରାର ଯୋଗ୍ୟତା ଅର୍ଜନ କରା ।

ଏଇ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟେର ଧର୍ମ ହଚ୍ଛେ ଏଠି ଅତି ସଂକ୍ରାମକ । ଜନେ ଜନେ ତା ସଂକ୍ରମିତ ହୁଏ । ଏକେର ସହନଶୀଳତା ଅନ୍ୟକେଓ ସହନଶୀଳ ହତେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ଏକେର ଭଦ୍ରତା ଅନ୍ୟକେଓ ଭଦ୍ର କରେ ତୋଲେ । ଧୀରେ ଧୀରେ ଏର ଫଳ ପ୍ରକାଶିତ ହତେ ଥାକେ ।

ମୁମିନେର ପକ୍ଷେ ତୋ ଏଇ ଚେତନାୟ ଉଜ୍ଜୀବିତ ହେଁଯା ଖୁବ ସହଜ । କାରଣ ମୁମିନେର ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟି ଥାକେ ନିଜେର ଦିକେ, ନିଜେର ମୁକ୍ତି ଓ ନାଜାତେର ଦିକେ, ଆଖିରାତେର ପ୍ରାଣି ଓ ଆଦ୍ଵାହର ସମ୍ମଟିର ଦିକେ । ଆର ଏଇ ସବ ବିଷୟ ନିର୍ଭର କରେ ଆମରା ଆମାଦେର କରଣୀୟ କତ୍ତୁକୁ ପାଲନ କରିଲାମ, ତାର ଉପର । ଅନ୍ୟେର ମଧ୍ୟେ ଏଇ ସୁଫଳ କତ୍ତୁକୁ ହଲୋ- ଏଇ ଉପର ଆମରା ଆମାଦେର ପାଥେଯ ହିସେବେ କ୍ଷମା ଓ ତୁଳ ତୁଟି ଉପେକ୍ଷାର ବିଷୟଟି ଚର୍ଚା କରତେ ପାରି ତାହଲେ ଇନଶା ଆଦ୍ଵାହ ଆଖିରାତେର ସାଫଲ୍ୟ ତୋ ଆସବେଇ, ଦୁନିଆର ଜୀବନେ ଶାନ୍ତି ନେମେ ଆସବେ ।

ଅନ୍ତିକର ପରିହିତ ମୁଚକି ହେସେ ମୋକାବେଲା କରା

ଅପରେର ତୁଳ ତୁଟି ଉପେକ୍ଷା କରାର ସର୍ବୋତ୍ତମ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଆମରା ଦେଖିତେ ପାଇ ନବୀ ସାଙ୍ଗାଙ୍ଗାହ ଆଲାଇହି ଓ ଯାସାଙ୍ଗାମେର ପରିତ୍ର ଜୀବନେ । ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନେ ଓ ସାମାଜିକ ଜୀବନେ ବକ୍ରଦେର ପକ୍ଷ ହତେ ଓ ଶତ୍ରୁଦେର ପକ୍ଷ ହତେ ଅବାକ୍ଷିତ, ଅନ୍ତିକର ଅସଂଖ୍ୟ ବିଷୟେର ତିନି ମୁଖ୍ୟମୁଖ୍ୟ ହେୟାଇଛନ୍ତି । ଏଇ ସବ ବିଷୟ ତିନି ମୋକାବେଲା କରେଛେନ ଅପରିସୀମ ପ୍ରଜ୍ଞା ଓ ସହନଶୀଳତାର ଦ୍ୱାରା ।

ସୁରା ଆଲେ ଇମରାନେ ଇରଶାଦ ହେୟାଇଛେ-

(فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لَنْتَ لَهُمْ، وَلَوْ كُنْتَ فِطْنَةً غَلِيلَ الْقَلْبِ لَانْفَضُوا مِنْ حَوْلِكَ، فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ، وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ، فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكِّلْ عَلَى اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ)

“ଆଦ୍ଵାହର ଦୟାଯ ଆପନି ତାଦେର ପ୍ରତି ବିନନ୍ଦ ଥେକେଛେନ । ଆପନି ସଦି କର୍କଷ ଓ କଠୋର ମନେର ହତେନ ତାହଲେ ଏବା ସକଳେ ଆପନାର ଚାରପାଶ ଥେକେ ବିକ୍ଷିଷ୍ଟ ହେୟେ ପଡ଼ିଥିଲା । ସୁତରାଂ ତାଦେର କ୍ଷମା କରିଲା, ତାଦେର ମାଗଫିରାତତେର ଜନ୍ୟ ଦୁଆ କରୁନ ଏବଂ (ବିଶେଷ ବିଶେଷ ବ୍ୟାପାରେ) ତାଦେର ପରାମର୍ଶ ନିତେ ଥାକୁନ । ଏରପର ସବନ ଆପନି କୃତସଂକଳ୍ପ ହନ ତଥନ ଆଦ୍ଵାହର ଉପର ଭରସା କରୁନ । ନିଶ୍ଚୟାଇ ଆଦ୍ଵାହ ଏମନ ଭରସାକାରୀଦେର ଭାଲବାସେନ । [ସୁରା ଆଲେ ଇମରାନ-୧୫୯]

ଏଇ ଆୟାତେର ପ୍ରେକ୍ଷାପଟ ମନୋଯୋଗ ଦିଯେ ଚିନ୍ତା କରିଲେ ବୁଝା ଯାବେ, କେମନ ସହନଶୀଳ ଛିଲେନ ଆମାଦେର ନବି ମୁହାମ୍ମଦ (ସ.) । ଆଦ୍ଵାହ ତା’ଆଲା ଉକ୍ତ ଆୟାତେ ନବି (ସ.)’ର କୋମଲତା ଓ ସହନଶୀଳତାକେ ଆଦ୍ଵାହ ପ୍ରଦତ୍ତ ରହମତ ବଳେ ବିଶେଷାୟିତ କରେଛେନ ଏବଂ ଛାହାବାଯେ କେରାମେର ତୁଳ ତୁଟିକେ ଉପେକ୍ଷା କରାର ଓ ତାଦେର ଜନ୍ୟ ଇଞ୍ଜିଗଫାର କରାର ଆଦେଶ ଦିଯେଛେନ । ସୁରାଂ ଆଦ୍ଵାହ ତା’ଆଲା ତାଦେର ପକ୍ଷେ ଇଞ୍ଜିଗଫାରେର ଆଦେଶ କରେଛେନ । କାକେ

আদেশ করেছেন? পেয়ারা নবি হযরত মুহাম্মদ (স.) কে। চিন্তাশীল মুমিন এখান থেকেই বুঝে নিতে পারেন, সাহাবায়ে কেরামের মাকাম ও মর্যাদা।

সমষ্টিগত জীবনে পরম্পরের ভূল ত্রুটি ন্যূনতা ও সহনশীলতার সাথে হাতের সুফল সম্পর্কেও আয়াতে ইঙ্গিত আছে। বলা হয়েছে যে, “আপনি যদি কঠোর মনের হতেন তাহলে ওরা আপনার চারপাশ থেকে সরে যেত।” বুঝা যাচ্ছে যে, চার পাশের মানুষের সাথে সুসম্পর্ক বজায় রাখার ক্ষেত্রে কোমল মনের, ন্যূন আচরণের ও ভূল ত্রুটি উপেক্ষার অনেক প্রভাব রয়েছে। আমাদের পারিবারিক জীবন ও সামাজিক জীবনের নানা ক্ষেত্রে এই মূলনীতি মনে রাখা আবশ্যিক। স্বামী স্ত্রীর পারম্পরিক সম্পর্ক, বাবা ও সন্তানের সম্পর্ক, আত্মীয় স্বজনের সাথে সম্পর্ক, সহকর্মী ও বন্ধু বান্ধবের সাথে সম্পর্ক, পাড়া প্রতিবেশীর সাথে সম্পর্ক বজায় রাখা সব ক্ষেত্রেই ন্যূনতা, কোমলতা ও ভূল ত্রুটি উপেক্ষা করতে পারার অনেক দেখা যায়।

সারকথা হচ্ছে, কুরআন সুন্নাহ্য যে গুণ ও বৈশিষ্ট্য অবলম্বনের আদেশ আমাদের করা হয়েছে, আমরা যদি সমর্পিতচিত্তে আল্লাহর সন্তুষ্টি লাভের আশায় তা অবলম্বন করি তাহলে আমার আবিরাত যেমন সুন্দর হবে দুনিয়ার জীবনও সুন্দর হবে। সচরিত্রের বিভায় আমাদের চারপাশ উজ্জ্বল হয়ে উঠবে। আরমা হবো আলোকিত মানুষ। মহান আল্লাহ আমাদের তাওফিক দান করুন। আমিন॥

আলি আহমদ তক্তী

জাহানামীদের সাত ধরণের খাবার

১. হামীম- এটি হচ্ছে জাহানামের আগুনে ফুটানো গরম পানি। [সূরা মুহাম্মদ-১৫] ২. গাসসাফ- এটি হচ্ছে অতিরিক্ত ঠাণ্ডা পানি, যা অধিক ঠাণ্ডা হওয়ার কারণে পান করা যায় না। [সূরা সাদ-৫৭] ৩. সদীদ। জাহানামে জুলতে জুলতে কাফেরের শরীরের ছামড়া মাংশ থেকে যা কিছু বিগলিত হয়ে গড়িয়ে পড়ে তাই সদীদ। [সূরা ইবরাহিম-১৬,১৭] ৪. গাদ'র ন্যায় পানি। তেল ও শরবতের মতো তরল বস্তুর নিচে গাদ জমে। জাহানামীদেরকে যে পানি পান করতে দেওয়া হবে তা যাইতুন তেলের গাদের মতো দেখা যাবে। [সূরা কাহাফ-২৯] ৫. দরী'। এক ধরণের কাঁটা, বিশ্বাদ ও ভয়ঙ্কর হওয়ার কারণে জীব জন্মে রাও খাবার হবে। [সূরা গাসিয়া-] ৬. গিসলিন। জাহানামীদের শরীর থেকে প্রবাহিত রক্ত, পানি ও পুঁজের সমষ্টি হচ্ছে গিসলিন। এটি জাহানামীদের আহার হিসেবে দেওয়া হবে। [সূরা হাক্কাহ- ৩৫-৩৭] ৭. যাকুম। এক প্রকার খবিছ গাছের ফল। যা জাহানামের গভীরে উৎপন্ন হবে। এ ফল অত্যন্ত বিরক্তকর। জাহানামীরা অপছন্দ করা সত্ত্বেও এই ফল তাদের গিলতে হবে। এটাও এক প্রকার আয়াব। [সূরা দুখান-৪৩-৫০]

ଓয়াହି ଲିଖକ ଛାହାବି

ଯେ ସକଳ ସାହାବି ନବିଜିର ନିର୍ଦ୍ଦେଶେ କୁରାନେର ଆୟାତ ଲିଖେ ରାଖିତେଣ

୧. ହ୍ୟରତ ଆବୁ ବକର ଛିନ୍ଦିକ ରା.	୨. ହ୍ୟରତ ଓମର ଫାରୁକ ରା.
୩. ହ୍ୟରତ ଓସମାନ ବିନ ଆଫଫାନ ରା.	୪. ହ୍ୟରତ ଆଲି ବିନ ଆବି ତାଲିବ ରା.
୫. ହ୍ୟରତ ଉବାଇ ଇବନେ କା'ବ ରା.	୬. ହ୍ୟରତ ଆନ୍ଦୁଲାହ ଇବନେ ଆବୁ ସାରାହ ରା.
୭. ହ୍ୟରତ ଖାଲେଦ ଇବନେ ସାଈଦ ଇବନୁଲ ଆସ ରା.	୮. ହ୍ୟରତ ଯୁବାୟେର ଇବନେ ଆଓୟାମ ରା.
୯. ହ୍ୟରତ ଆବାନ ଇବନେ ସାଈଦ ଇବନୁଲ ଆସ ରା.	୧୦. ହ୍ୟରତ ହାନ୍ୟାଲା ରା.
୧୧. ହ୍ୟରତ ମୁ'ଆଇକିବ ବିନ ଆବୁ ଫାତେମା ରା.	୧୨. ହ୍ୟରତ ଆନ୍ଦୁଲାହ ଇବନେ ଆକରାମ ରା.
୧୩. ହ୍ୟରତ ଶରାହବିଲ ଇବନେ ହାସାନାହ ରା.	୧୪. ହ୍ୟରତ ଆନ୍ଦୁଲାହ ଇବନେ ରାଓୟାହା ରା.
୧୫. ହ୍ୟରତ ଆମେର ରା.	୧୬. ହ୍ୟରତ ଆମର ଇବନୁଲ ଆସ ରା.
୧୭. ହ୍ୟରତ ସାବେତ ଇବନେ କାୟସ ରା.	୧୮. ହ୍ୟରତ ମୁଗିରା ରା.
୧୯. ହ୍ୟରତ ଖାଲେଦ ବିନ ଓୟାଲିଦ ରା.	୨୦. ହ୍ୟରତ ମୁଯାବିଯା ବିନ ଆବୁ ସୁଫିୟାନ ରା.
୨୧. ହ୍ୟରତ ଯାଯୋଦ ଇବନେ ସାବେତ ରା. ଉଲ୍‌ମୂଲ କୋରାଅନ, ପୃ. ୧୮୯	

୧୦ ଜନ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ମୁଫାଚ୍ଛିର ଛାହାବି

ଯେ ସକଳ ସାହାବି କୁରାନେର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ବିଶ୍ଵେଷଣେର କ୍ଷେତ୍ରେ ବିଶେଷ ଯୋଗ୍ୟତାର ଅଧିକାରୀ ଛିଲେନ

୦୧. ହ୍ୟରତ ଆବୁ ବକର ଛିନ୍ଦିକ ରା.	୦୨. ହ୍ୟରତ ଓମର ଫାରୁକ ରା.
୦୩. ହ୍ୟରତ ଓସମାନ ବିନ ଆଫଫାନ ରା.	୦୪. ହ୍ୟରତ ଆଲି ବିନ ଆବି ତାଲିବ ରା.
୦୫. ହ୍ୟରତ ଆନ୍ଦୁଲାହ ଇବନେ ମାଛୁଡ ରା.	୦୬. ହ୍ୟରତ ଆନ୍ଦୁଲାହ ଇବନେ ଆକାସ ରା.
୦୭. ହ୍ୟରତ ଉବାଇ ଇବନେ କା'ବ ରା.	୦୮. ହ୍ୟରତ ଯାଯୋଦ ଇବନେ ଛାବେତ ରା.
୦୯. ହ୍ୟରତ ଆବୁ ମୂସା ଆଲ ଆଶାରି ରା.	୧୦. ହ୍ୟରତ ଆନ୍ଦୁଲାହ ଇବନେ ଯୁବାଇର ରା.

ଆଶରାୟେ ମୁବାଶଶାରା

ଏକଇ ମଜଲିସେ ରାସୁଲ (ସ.) ଏର ମୁଖେ ଯାରା ଜାନ୍ମାତେର ସୁ-ସଂବାଦ ପେଯେଛେ

୦୧. ହ୍ୟରତ ଆବୁ ବକର ଛିନ୍ଦିକ ରା.	୦୨. ହ୍ୟରତ ଓମର ଫାରୁକ ରା.
୦୩. ହ୍ୟରତ ଓସମାନ ବିନ ଆଫଫାନ ରା.	୦୪. ହ୍ୟରତ ଆଲି ବିନ ଆବି ତାଲିବ ରା.
୦୫. ହ୍ୟରତ ତାଲହା ଇବନେ ଉବାଇନ୍‌ଦୁଲାହ ରା.	୦୬. ହ୍ୟରତ ଯୁବାଇର ଇବନେ ଆଓୟାମ ରା.
୦୭. ହ୍ୟରତ ଆନ୍ଦୁର ରହମାନ ଇବନେ ଆଉଫ ରା.	୦୮. ହ୍ୟରତ ସା'ଦ ଇବନେ ଆବି ଓୟାକାସ ରା.
୦୯. ହ୍ୟରତ ସାଈଦ ଇବନେ ଯାଯୋଦ ରା.	୧୦. ହ୍ୟରତ ଉବାଇଦା ଇବନୁଲ ଜାରରାହ ରା.

ଏହାହାବି ବିଭିନ୍ନ ହାଦିଛେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ମତେ ଜାନ୍ମାତେର ସୁସଂବାଦ ପ୍ରାପ୍ତ ହଲେନ

୦୧. ହ୍ୟରତ ଫାତିମା ରା. [ଜାନ୍ମାତେ ନାରୀଦେର ନେତ୍ରୀ]	୦୨. ହ୍ୟରତ ହାସାନ ରା.
୦୩. ହ୍ୟରତ ହୋଛାଇନ ରା. [ଉଭୟେ ଜାନ୍ମାତେର ଯୁବକଦେର ନେତା]	୦୪. ହ୍ୟରତ ବେଲାଲ ରା. [ନବି (ସ.) ଏର ବାହନେର ଚାଲକ]

ଆମ
ହାଜାର

କତିପଯ ମୁଫତି ଛାହାବି

ଯେ ସକଳ ଛାହାବି ହାନିଛେର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଓ ମାସଆଲାର ସମାଧାନେର କ୍ଷେତ୍ରେ
ବିଶେଷଯୋଗ୍ୟତାର ଅଧିକାରୀ ଛିଲେନ

୦୧. ହୟରତ ଆବୁ ବକର ଛିନ୍ଦିକ ରା.	୦୨. ହୟରତ ଓମର ଫାକରକ ରା.
୦୩. ହୟରତ ଉସମାନ ବିନ ଆଫଫାନ ରା.	୦୪. ହୟରତ ଆଲି ବିନ ଆବି ତାଲିବ ରା.
୦୫. ହୟରତ ଆନ୍ଦୁଲାହ ଇବନେ ମାଛ୍ଟୁଦ ରା.	୦୬. ହୟରତ ଉବାଇ ଇବନେ କା'ବ ରା.
୦୭. ହୟରତ ମୁୟାଜ ଇବନେ ଜାବାଲ ରା.	୦୮. ହୟରତ ଆସାର ଇବନେ ଇୟାଛିର ରା.
୦୯. ହୟରତ ଯାୟେଦ ଇବନେ ଜାବେତ ରା.	୧୦. ହୟରତ ଆନ୍ଦୁର ରହମାନ ଇବନେ ଆଉଫ ରା.
୧୧. ହୟରତ ସାଲମାନ ଫାରସି ରା.	୧୨. ହୟରତ ହ୍ୟାଇଫା ରା.
୧୩. ହୟରତ ଆବୁ ଦାରାଦା ରା.	୧୪. ହୟରତ ଆବୁ ମୂସା ଆଲ ଆଶାରି ରା. ।

ଦାରୁଲ ଉଲ୍ଲମ୍ବ ଦେଓବନ୍ଦେର ଉସ୍‌ଲେ ହାଶତେଗାନୀ ବା ୮ଟି ମୂଳନୀତି

୧. ଚାନ୍ଦା ଗ୍ରହଣେର ମାଧ୍ୟମେ ଜରୁରତ ପୂରଣ କରା ।
୨. ମୁଖଲିଛ ବ୍ୟକ୍ତିଦେର ଥେକେ ଚାନ୍ଦା ଗ୍ରହଣ କରା ।
୩. ହ୍ୟାରୀ ଆରୋର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନା କରା ବରଂ ଆନ୍ଦୁଲାହର ଉପର ତାଓୟାକୁଲେର ପଥ ଏଥିତ୍ୟାର କରା ।
୪. କଲ୍ୟାଣକାମୀ ଓ ମୁଖଲିଛ ସନସ୍ୟାଦେର ମାଧ୍ୟମେ ଉପଦେଷ୍ଟା ପରିଷଦ ଗଠନ କରା ।
୫. ଆସାତିଯାଯେ କେରାମ ଏକଇ ମତାଦର୍ଶେର ହେୟା ।
୬. ହ୍ୟାତଦେର ଜନ୍ୟ ମାଦରାସାର ପକ୍ଷ ଥେକେ ଖୋରାକିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରା ।
୭. ନିର୍ଧାରିତ ନେସାବ ଶେଷ କରା ।
୮. ସରକାରି ଅନୁଦାନ ଗ୍ରହଣ ନା କରା ।

କିମ୍ବାମତେର ଦିନ ଆନ୍ଦୁଲାହ ତା'ଆଲା ସାତ ବ୍ୟକ୍ତିକେ ଆପନ ରହମତେର ଛାଯାର ନୀଚେ ଝାଲ ଦିବେନ

୧. ନ୍ୟାଯ ପରାଯନ ବାଦଶାହ । ୨. ସେ ଯୁବକ ଯେ ଯୌବନେ ଆନ୍ଦୁଲାହ ତା'ଆଲାର ଇବାଦତ କରେ । ୩. ସେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯାର ଅନ୍ତର ସର୍ବଦା ମଦ୍ଦଜିଦେର ସାଥେ ଲେଗେ ଥାକେ । ୪. ଏମନ ଦୁଇ ବ୍ୟକ୍ତି ଯାରା ମହାନ ଆନ୍ଦୁଲାହର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପରମ୍ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତ ରାଖେ । ଏଇ ଭିତ୍ତିତେ ତାରା ମିଲିତ ହୁଏ ଏବଂ ପୃଥିକ ହୁଏ । ୫. ସେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯାକେ କୋନ ଉଚ୍ଚ ବଂଶୀୟ ସୁନ୍ଦରୀ ମହିଳା ନିଜେର ଦିକେ ଆକୃଷ କରେ ଆର ସେ ବଳେ ଦେଇ ଯେ, ଆମ ଆନ୍ଦୁଲାହକେ ଡୟ କରି । ୬. ସେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେ ଏମନ ଗୋପନେ ହଦକା କରେ ଯେ, ତାର ବାମ ହାତ ଜାନେ ନା ତାର ଡାନ ହାତ କୀ ଥରଚ କରିଲୋ । ୭. ସେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେ ନିର୍ଜନେ ଆନ୍ଦୁଲାହ ତା'ଆଲାର ଯିକିର କରେ ଆର ଅନ୍ତ୍ର ପ୍ରବାହିତ କରେ ।

---[ସହିହ ବୁଖାରି, ହା. ନଂ-୧୪୨୩]

এক নজরে উম্মাহাতুল মুমিনীন

ক্রমিক	নাম	বিহোর সময় কাল	বিহোর সময় বয়স	নথি (স.) �বং বছর	সংসার জীবন	ইলেক্ট্রনিক	মোট বছর	দাফন	বৈশিষ্ট্য
০১	ই. খাদিজাতুল কেবুরা রা.	অন্তের ২৫তম বছরে	৪০ বছর	২৫ বছর	৩৪ বছর ২৫ বছর	নবুয়াতের ১০ম বছর	৬২	মৃকা মুকাররমাহ	২ পুরু, ৪ কনা
০২	হযরত সাওদা রা.	নবুয়াতের ১০ম বছর	৫০ বছর	৫০ বছর	১৪ বছর	১৯ হিজরি	৭২ বছর	মাদিনা মুনাওয়ারায়	৫ টি হাদিছ
০৩	হযরত আহেশা ছিদ্রিকা রা.	নবুয়াতের ১১তম বছর বিশেষ, ১ম হি. বাসর শাপন	৯ বছর	৫৪ বছর	৯ বছর	৫৭ হিজরি ১৭ রমাজান	৬০ বছর	মাদিনা মুনাওয়ারায়	২২১০টি হাদিছ
০৪	হযরত হাফিজা রা.	২য় হিজরি শা'বান মাস	২০ বছর	৫৫ বছর	৮ বছর	১১ হিজরি জুমাদাল উলা	৫৯ বছর	মাদিনা মুনাওয়ারায়	৬০টি হাদিছ
০৫	ই. যাইনাৰ বিনতে শুয়াইয়া রা.	০৩ হিজরি	৩০ বছর আনুমানিক	৫৫ বছর	৩ মাস	০ হিজরি	৩০ বছর	মাদিনা মুনাওয়ারায়	
০৬	হযরত উম্মে সালমা রা.	৪৪ হিজরি	২৪ বছর	৫৬ বছর	৭ বছর	৬০ হিজরি	৮০ বছর	মাদিনা মুনাওয়ারায়	৩৭৮টি হাদিছ
০৭	ই. যাইনাৰ বিনতে আহশ রা.	৫৫ হিজরি	৩৬ বছর	৫৭ বছর	৮ বছর	২০ হিজরি	৫১ বছর	মাদিনা মুনাওয়ারায়	১১টি হাদিছ
০৮	ই. জুওয়াইয়া রা.	৫৫ হিজরি শা'বান	২০ বছর	৫৭ বছর	৮ বছর	১৬ হি. রবিউল আওয়াল	৭১ বছর	মাদিনা মুনাওয়ারায়	৭টি হাদিছ
০৯	হযরত উম্মে হাবিবা রা.	৬৪ হিজরি	৩৬ বছর	৫৮ বছর	৮ বছর	৪৪ হিজরি	৭২ বছর	মাদিনা মুনাওয়ারায়	৬৫টি হাদিছ
১০	হযরত ছাফিয়া রা.	৭৪ হিজরি জুমাদাল উল্বা	১৭ বছর	৫৯ বছর	০ বছর ৯ মাস	১০ হিজরি রমাজান	৫০ বছর	মাদিনা মুনাওয়ারায়	১০টি হাদিছ
১১	হযরত মাহমুনা রা.	৭৪ হিজরি হিলকান্দাহ	৩৬ বছর	৫৯ বছর	০ বছর ৪ মাস	১১ হিজরি	৮০ বছর	মাদিনা মুনাওয়ারায়	৭৬টি হাদিছ

ইতিহাসের পাতায় হযরত মুহাম্মদ সাল্লাল্লাহু আলাইই ওয়াসাল্লাম এর সন্তান সন্ততি

ক্রমিক	নাম	জন্ম	মৃত্যু	বয়স	দাফন
০১.	হযরত কাসেম রা.	নবিজীর ২৮ তম বছর	নবিজীর ৩০ বছর	২ বছর	মৃকা মুকাররমাহ
০২.	হযরত আব্দুল্লাহ (তায়িব/তাহির)	নবুয়াতের পূর্বে	নবুয়াতের পূর্বে	১ বছর কয়েক মাস	মৃকা মুকাররমাহ
০৩.	হযরত ইবরাহিম রা. (মারিয়া রা. এর গর্তে)	যিলহজ্জ ৮ম হি.	১০ রবিউল আওয়াল ১০ম হি.	১৬ মাস	মাদিনা মুনাওয়ারাহ
০৪.	হযরত যায়নাৰ রা.	নবিজীর ৩০ তম বছর	৮ম হি.	৩৩ বছর	মাদিনা মুনাওয়ারাহ
০৫.	হযরত কুকাইয়া রা.	নবিজীর ৩৩ তম বছর	২০ রমায়ান ২য় হি.	২২ বছর	মাদিনা মুনাওয়ারাহ
০৬.	হযরত উম্মে কুলছুম রা.	নবিজীর ৩৬ তম বছর	৬ শা'বান ৯ম হি.	২৫ বছর	মাদিনা মুনাওয়ারাহ
০৭.	হযরত ফাতেমা যাহারা রা.	নবুয়াতের ১ম বছর	৩ রমায়ান ১১শ হি.	২৩ বছর	মাদিনা মুনাওয়ারাহ

କାଫଫରାର ଥକାରଭେଦ ଓ ତାର ପରିମାଣ

କାଫଫରା ଚାର ପ୍ରକାର । ସଥା- ୧. କୃତଲେର କାଫଫରା (ହତ୍ୟାର କ୍ଷତିପୂରଣ), ୨. ଯିହାରେର କାଫଫରା (ଶ୍ରୀକେ ମୁହରାମାତେର ସାଦୃଶ୍ୟାତ ଦେଓୟାର କ୍ଷତିପୂରଣ), ୩. ରୋଯାର କାଫଫରା (ରୋଯା ଭଙ୍ଗେର କ୍ଷତିପୂରଣ), ୪. କୃସମେର କାଫଫରା (ଶପଥ ଭଙ୍ଗେର କ୍ଷତିପୂରଣ) ।

୧. କୃତଲେର କାଫଫରା ହଲୋ- କ. ଏକଜନ ମୁସଲମାନ ଗୋଲାମ ବା ବାନ୍ଦି ଆୟାଦ କରା । ଖ. ତା ଯଦି ସନ୍ତ୍ଵବ ନା ହୟ ତାହଲେ ଲାଗାତାର ୬୦ଟି ରୋଯା ରାଖା । [ଫତ୍‌ଓୟାଯେ ଶାମି- ୬/୫୮୪, ହିନ୍ଦୀଆ- ୪/୫୮୪]

୨. ଯିହାରେର କାଫଫରା ହଲୋ- କ. ଏକଜନ ଗୋଲାମ ଆୟାଦ କରା । ଖ. ତା ଯଦି ସନ୍ତ୍ଵବ ନା ହୟ ତାହଲେ ଲାଗାତାର ୬୦ଟି ରୋଯା ରାଖା । ଗ. ଏତେବେଳେ ଅକ୍ଷମ ହଲେ ୬୦ ଜନ ମିସକିନକେ ଦୁ'ବେଳା ପେଟ ଭରେ ଆହାର କରାନୋ । [ସୂର୍ଯ୍ୟ ମୁଜାଦାଲା- ୩,୪, ବାଦାଯୋଉସ ସାନାଯୋ- ୩/୩୭୩] ଉତ୍ସ୍ରେଖ୍ୟ ଯେ, ଆହାର କରାନୋର ପରିବର୍ତ୍ତେ ୬୦ଜନ ମିସକିନକେ ଜନପ୍ରତି ଏକଜନେର ଫିତରା ପରିମାଣ ଗମ କିଂବା ତାର ମୂଲ୍ୟ ଦିଲେଓ ଚଲବେ । ଆମାଦେର ପ୍ରଚଲିତ ଓଜନେ ଏକଜନେର ଫିତରା ପରିମାଣ ହଚ୍ଛେ ୧୬୩୬ ଗ୍ରାମ ।

୩. ରୋଯାର କାଫଫରା ହଲୋ- କ. ଏକଜନ ଗୋଲାମ ଆୟାଦ କରା । ଖ. ତା ଯଦି ସନ୍ତ୍ଵବ ନା ହୟ ତାହଲେ ଲାଗାତାର ୬୦ଟି ରୋଯା ରାଖା । ଗ. ଏତେବେଳେ ଅକ୍ଷମ ହଲେ ୬୦ ଜନ ମିସକିନକେ ଦୁ'ବେଳା ଆହାର କରାନୋ । [ଶାମି- ୨/୪୧୨]

୪. କୃସମେର କାଫଫରା ହଲୋ- କ. ଦଶଜନ ମିସକିନକେ ତୃତ୍ତି ସହକାରେ ଦୁ'ବେଳା ଖାନା ଖାଓୟାନୋ । ଖ. ଅଥବା ପ୍ରତ୍ୟେକକେ ଏକ ଜୋଡ଼ା କରେ କାପଡ଼ ଦାନ କରା । ଗ. ଏକଟି ଗୋଲାମ ଆୟାଦ କରା । ଘ. ଏ ତିନଟି କୋନଟିରଓ ସାମର୍ଥ୍ୟ ନା ଥାକଲେ ଏକ ନାଗାଡ଼େ ତିନଟି ରୋଯା ରାଖିବାର ହବେ । [ଆଲ ବାହକୁର ରାଯେକ୍-୪/୩୩୨]

ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାକାତେର ହିସାବ

ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣର ଯାକାତ

ଆମରା ଜାନି,
 ୧ ମିଛକ୍କାଲ / ଦୀନାର = ୪.୨୫ ଗ୍ରାମ
 ୧୧.୩୩୩ ଗ୍ରାମ = ୧ ଭରି / ତୋଳା
 ଆମରା ଆରୋ ଜାନି,
 ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣର ଯାକାତେର ନେଛାବେର ପରିମାଣ ହଲୋ ୨୦ ମିଛକ୍କାଲ
 $\therefore 20 \text{ ମିଛକ୍କାଲ} = 8.25 \times 20 = 85 \text{ ଗ୍ରାମ}$ ।
 ଅଥବା,
 $11.333 \text{ ଗ୍ରାମ} = 1 \text{ ଭରି}$
 $85 \text{ ଗ୍ରାମ} = 85 \div 11.333 = 7.50 \text{ ଭରି}$ ।
 ମନେ କରି,
 $1 \text{ ଭରି ଶର୍ତ୍ତ} = 55,000/- \text{ ଟାକା}$
 $\therefore 7.50 \text{ ଭରି ଶର୍ତ୍ତ} = 55,000 \times 7.50$
 $= 8,12,500/- \text{ ଟାକା}$
 ସୁତରାଂ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣର ପ୍ରତି ଭରିର ଦାମ ୫୫,୦୦୦ ଟାକା
 ହାରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣର ଉପର ଯାକାତେର ନେଛାବ ହବେ
 $- 8,12,500/- \text{ ଟାକା}$ ।

ରୂପାର ଯାକାତ

ଆମରା ଜାନି,
 ୧ ଦିରହାମ = ୨.୯୭୫ ଗ୍ରାମ
 ୧୧.୩୩୩ ଗ୍ରାମ = ୧ ତୋଳା / ଭରି
 ଆମରା ଆରୋ ଜାନି,
 ରୂପାର ଯାକାତେର ନେଛାବେର ପରିମାଣ ହଲୋ ୨୦୦ ଦିରହାମ
 $\therefore 200 \text{ ଦିରହାମ} = 200 \times 2.975 = 595 \text{ ଗ୍ରାମ}$
 ଆବାର,
 $11.333 \text{ ଗ୍ରାମ} = 1 \text{ ତୋଳା}$
 $595 \text{ ଗ୍ରାମ} = 595 \div 11.333 = 52.501 \text{ ତୋଳା}$
 ମନେ କରି,
 $1 \text{ ତୋଳା ରୂପା} = 1300/- \text{ ଟାକା}$
 $52.501 \text{ ତୋଳା ରୂପା} = 1300 \times 52.501$
 $= 68251.3 \text{ ଟାକା}$
 ସୁତରାଂ ରୂପାର ପ୍ରତି ତୋଳାର ଦାମ ୧୩୦୦ ଟାକା
 ହାରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ରୂପାର ଉପର ଯାକାତେର ନେଛାବ ହଲୋ
 $- 68,251 \text{ ଟାକା}$ ।

ଶରଙ୍ଗୀ ଓ ଜନ ସମ୍ମହେର ଆଧୁନିକ ପରିମାପ

କ୍ର.ନଂ	ଶରଙ୍ଗୀ ଓ ଜନ	ବ୍ରିଟିଶ ପଦ୍ଧତି	ମେଟ୍ରିକ ପଦ୍ଧତି
୧	କୁଣ୍ଡାତ	୧.୮ ରତି	୨୧୮.୭ ମିଲିଗ୍ରାମ
୨	ଦାନିକ	୭.୨ ରତି	୮୭୪.୮ ମିଲିଗ୍ରାମ
୩	ଦିରହାମ	୨୫.୨ ରତି	୩.୬୮ ଗ୍ରାମ
୪	ମିଛକ୍କାଳ/ଦିନାର	୪.୫ ମାଶା	୮.୩୭୮ ଗ୍ରାମ
୫	ରିତଲେ ବାଗଦାନି	୩୪ ତୋଳା ଦେଡ ମାଶା	୩୯୮.୩୪ ଗ୍ରାମ
୬	ମୁଦ/ ମଣ	୧୩.୩୬ ଛଟାକ	୭୯୬.୦୬୮ ଗ୍ରାମ
୭	ଆଉକ୍କିଆ	୧୦.୫ ତୋଳା	୧୨୨.୪୭୨ ଗ୍ରାମ
୮	ସା' (ଦିରହାମ ହିସେବେ)	୨୭୩ ତୋଳା	୩.୧୮୪୨୭୨ କିଲୋଗ୍ରାମ
୯	ଆଧା ସା'	୧୩୬.୫ ତୋଳା	୧.୫୯୨୧୩୬ କିଲୋଗ୍ରାମ
୧୦	ସଦକାୟେ ଫିତର (ଗମ)	୧୪୦. ୨୫ ତୋଳା	୧.୬୩୫୮୭୬ କିଲୋଗ୍ରାମ
୧୧	ରୂପାର ନେଛାବ	୫୨.୫ ତୋଳା	୬୧୨.୩୬ ଗ୍ରାମ
୧୨	ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣର ନେଛାବ	୭.୫ ତୋଳା	୮୭.୪୮ ଗ୍ରାମ
୧୩	ମୋହରେ ଫାତେମି	୧୩୧.୨୫ ତୋଳା ରୂପା	୧.୫୩୦୯ କିଲୋଗ୍ରାମ ରୂପା
୧୪	ମୋହରେର ସର୍ବନିମ୍ନ ପରିମାଣ	୩୧.୫ ମାଶା ରୂପା	୩୦.୬୧୮ ଗ୍ରାମ ରୂପା
୧୫	ଶରଙ୍ଗୀ ସଫରେର ଦୂରତ୍ବ	୪୮ ମାଇଲ	୭୭.୨୪୮୫୧୨ କିଲୋମିଟାର

ବାଂଲାଦେଶେର ଜମି ପରିମାପେର ହିସାବ

- ୨୦ ତିଲ = ୧ କ୍ରାନ୍ତି
- ୩ କ୍ରାନ୍ତି = ୧ କଡ଼ା
- ୪ କଡ଼ା = ୧ ଗଭା
- ୨୦ ଗଭା = ୧ ଆନା
- ୧୬ ଆନା = ୧ ଟାକା
- ୧୬ ଆନା = ୩୨୦ ଗଭା
- ୧୬ ଆନା = ୧୨୮୦ କଡ଼ା
- ୧୬ ଆନା = ୩୮୪୦ କ୍ରାନ୍ତି
- ୧୬ ଆନା = ୭୬୮୦୦ ତିଲ
- ୧୦୦୦ ବର୍ଗଲିଙ୍କ = ୧ ଶତାଂଶ
- ୮୩୫.୬୦ ବର୍ଗଫୁଟ = ୧ ଶତାଂଶ
- ୧୯୩.୬୦ ବର୍ଗହାତ = ୧ ଶତାଂଶ
- ୮୮.୮୦ ବର୍ଗଗଜ = ୧ ଶତାଂଶ
- ୮୦.୮୮ ବର୍ଗମିଟାର = ୧ ଶତାଂଶ
- ୧.୬୫୨୮୯ ଶତାଂଶ = ୧ କାଠା
- ୨୪୭ ଶତାଂଶ = ୧ ହେଟ୍ଟର
- ୭୨୦ ବର୍ଗଫୁଟ = ୧ କାଠା
- ୮୫ ବର୍ଗଫୁଟ = ୧ ଛଟାକ
- ୧୬ ଛଟାକ = ୧ କାଠା
- ୨୦ କାଠା = ୧ ବିଷା
- ୧୦୦ ଶତାଂଶ = ୧ ଏକର
- ୧୦୦ ଏଯର = ୧ ହେଟ୍ଟର
- ୧ ବିଷା = ୧୪୪୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ
- ୮ ସୁତା = ୧ ଇଞ୍ଚି
- ୧୨ ଇଞ୍ଚି = ୧ ଫୁଟ
- ୦.୬୬ ଫୁଟ = ୧ ଲିଙ୍କ
- ୩. ୨୮୦୮ ଫୁଟ = ୧ ମିଟାର
- ୧.୬୦୯ କି. ମି. = ୧ ମାଇଲ
- ୧୦୦୦ ମିଟାର = ୧ କି. ମି.
- ୧୭୬୦ ଗଜ = ୧ ମାଇଲ
- ୨୫.୮ ମିଲିମିଟାର = ୧ ଇଞ୍ଚି
- ୨.୫୪ ସେଟିମିଟାର = ୧ ଇଞ୍ଚି

**୧୪୪୦-'୪୧ ହିଜରି ମୋତାବେକ ୨୦୧୯-'୨୦ ଖ୍ରିଷ୍ଟାବ୍ଦ ଶିକ୍ଷାବର୍ଷେ
ଦାଓରାୟେ ହାଦିସ (ମାସ୍ଟାର୍ସ) ସମାପନୀ ଛାତ୍ରଦେର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଠିକାନାସହ ତାଲିକା
[ନିମ୍ନୋକ୍ତ ତାଲିକା ଭର୍ତ୍ତି କ୍ରମାନୁସାରେ ପ୍ରଦତ୍ତ]**

ହାଫେଜ ମୋ: ମୋ: ନୋମାନ ଉଦ୍ଦାହ
ପିତା: ମୋ: ଉମେଦ ଆଲୀ
ଗ୍ରାମ: ପୂର୍ବ ବଡ଼ଘୋନା
ଡାକ: ବଡ଼ଘୋନା
ଘାନା: ବାଶଖାଲୀ
ଜେଲା: ଚଟ୍ଟମ୍ୟାମ
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୭୯-୩୪୧୦୫୧

ମୋ: ମୋ: ଆଲୀ ଆହମଦ ସକ୍ଷିପ୍ତି
ପିତା: ମୋ: ସିଙ୍କିକ ସାଓଦାଗର
ଗ୍ରାମ: ବାଉରିଆ
ଡାକ: ବାନିର ହାଟ
ଘାନା: ସଞ୍ଚିପ
ଜେଲା: ଚଟ୍ଟମ୍ୟାମ
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୫୪-୬୫୦୮୫୬, ୦୧୬୨୦-୫୫୪୦୬୬
ଇ-ମେଇଲ: aliahmadtaqi5@gmail.com

ମୋ: ହାଫେଜ ମୋ: ତାଲେବୁଦ୍ଦାହ
ପିତା: ଆନ୍ଦୁଲ ମତଳବ ସାହେବ
ଗ୍ରାମ: ପାଇରାଙ୍କ
ଡାକ: ଜାଲିଆ ଘାଟା
ଘାନା: ବାଶଖାଲୀ
ଜେଲା: ଚଟ୍ଟମ୍ୟାମ
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୫୦-୩୮୬୮୨୮
ଇ-ମେଇଲ: aliahmadtaqi5@gmail.com

ମୋ: ମୋହମ୍ମଦ ସାଲାହ ଉଦ୍ଦିନ
ପିତା: ଆବୁ ହୈୟନ ସାହେବ
ଗ୍ରାମ: ଜିରି
ଡାକ: ଜିରି ମାଦରାସା
ଘାନା: ପଟ୍ଟିଆ
ଜେଲା: ଚଟ୍ଟମ୍ୟାମ
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୬୪-୮୨୭୭୩୯

ମୋ: ମୋହମ୍ମଦ ସାଇଦୁଦ୍ଦାହ
ପିତା: ନୁବୁଲ କାନ୍ଦେର
ଗ୍ରାମ: ଜିରି
ଡାକ: ଜିରି ମାଦରାସା
ଘାନା: ପଟ୍ଟିଆ
ଜେଲା: ଚଟ୍ଟମ୍ୟାମ
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୬୬-୩୮୩୧୮୮
ଇ-ମେଇଲ: sayedullah3188@gmail.com

ମୋ: ମୋହମ୍ମଦ ଫରିଦୁଲ ଇସଲାମ
ପିତା: ଜନାବ ଆନ୍ଦୁଲ ରହମାନ
ଗ୍ରାମ: ଚିକନୀ ପାଡା
ଡାକ: କାଲାରମାର ଛଡା
ଘାନା: ମହେଶଖାଲୀ
ଜେଲା: କର୍ବଲାବାଜାର
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୩୭-୭୧୩୮୪୯

ମୋ: ମୋହମ୍ମଦ ନାହିର ଉଦ୍ଦିନ (ଜାଫର)
ପିତା: ମୋହମ୍ମଦ ଆନ୍ଦୁଲ ମଜିଦ
ଗ୍ରାମ: ଦକ୍ଷିଣ ଜାଲିଆ ଘାଟା
ଡାକ: ହାରପୁର ବାଜାର
ଘାନା: ବାଶଖାଲୀ
ଜେଲା: ଚଟ୍ଟମ୍ୟାମ
ମୋବାଇଲ: ୦୧୬୨୮-୯୪୬୩୫୬

ମୋ: ହାଫେଜ ମୋ: ରିଦ୍ୟାନୁଲ ହକ
ପିତା: ମରହମ ଛାଲେହ ଆହମଦ
ଗ୍ରାମ: ବୈରାଗ
ଡାକ: ମହଲଖିନ ବାଜାର
ଘାନା: ଆନୋୟାରା
ଜେଲା: ଚଟ୍ଟମ୍ୟାମ
ମୋବାଇଲ: ୦୧୬୨୦-୦୧୬୫୫୮, ୦୧୮୬୭-୮୮୭୯୮୬
ଇ-ମେଇଲ: reduanhaque123@gmail.com

ମୋ: ହାଫେଜ ମୋ: ଏହଛାନ
ପିତା: ଜନାବ ମୋ: ଆନ୍ଦୁଲ ମାବୁଦ
ଗ୍ରାମ: ପଞ୍ଚିମ ଟଇଟ୍, କାନ୍ଦେର ପାଡା
ଡାକ: ଟଇଟ୍, ହାଜି ବାଜାର
ଘାନା: ପେକୁରା
ଜେଲା: କର୍ବଲାବାଜାର
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୭୫-୨୧୧୬୨୨, ୦୧୬୩-୫୭୭୫୮୦

ମୋ: ମୋହମ୍ମଦ ଆବୁ ଶରିଫ
ପିତା: ମୃତ ମୋହମ୍ମଦ ହୋଜାଇନ
ଗ୍ରାମ: ରାମପୁର ମାଦରାସା ପାଡା
ଡାକ: ସାହାର ବିଲ
ଘାନା: ଚକରିଆ
ଜେଲା: କର୍ବଲାବାଜାର
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୭୩-୧୬୭୯୩୮

ମୋ: ହାଫେଜ ମୋ: ଓମର ଫାରୁକ
ପିତା: ହାଫେଜ ଶାହ ଆଲମ
ଗ୍ରାମ: ଆଶିଆ
ଡାକ: ଆଶିଆ
ଘାନା: ପଟ୍ଟିଆ
ଜେଲା: ଚଟ୍ଟମ୍ୟାମ
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୨୪-୦୦୫୧୪୬, ୦୧୯୮୫-୮୨୦୯୦୩

ମୋ: ହାଫେଜ ମୋ: ସେଲିମ ଉଦ୍ଦାହ
ପିତା: ଆନ୍ଦୁଲ ଖାୟେର ସାଓଦାଗର
ଗ୍ରାମ: କୈଖାଇନ
ଡାକ: ପାଇକୋଡା
ଘାନା: ଆନୋୟାରା
ଜେଲା: ଚଟ୍ଟମ୍ୟାମ
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୬୫-୦୪୧୮୭୨, ୦୧୦୦-୭୭୨୭୧୮

ଆଗ୍ରା ହାଜାର

ପ୍ରଦିତ୍ୟ ୨୦୨୦

ମାୟ, ମୋଃ ମାସୁଦୁର ରହମାନ ଚୌଧୁରୀ
 ପିତା: ଗୋଲାମ ମେଲା ଚୌଧୁରୀ
 ଶାମ: ମନସାର ଟେକ, ମେଲା ବିଭିଂ
 ଡାକ: ହୁଲାଇନ
 ଥାନା: ପଟ୍ଟିଆ
 ଜେଳା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୫୯-୫୮୭୩୦୨
 ଇ-ମେଇଲ: mdmashud302@gmail.com

ମାୟ, ହାଫେଜ ମୋହାମଦ ଆନିଛ
 ପିତା: ମରହମ ଆନ୍ଦୁଲ କୁମୁଦ
 ଶାମ: ପଞ୍ଚମ ପୁରୁଷିଆ
 ଡାକ: ପୁରୁଷିଆ
 ଥାନା: ବୌଶଖାଲୀ
 ଜେଳା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୨୮-୩୭୯୫୦୬

ମାୟ, ମୋଃ ଇତ୍ରାହିମ ସଲିଲ ଆଜିଙ୍ଗୀ
 ପିତା: ମରହମ ନୂରିଆ
 ଶାମ: ପଞ୍ଚମ ପୁରୁଷିଆ
 ଡାକ: ବୈଲାପାଣୀ
 ଥାନା: ବୌଶଖାଲୀ
 ଜେଳା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୪୬-୮୨୨୭୦୬

ମାୟ, ମୋହାମଦ ଇମରାନ
 ପିତା: ଜନାବ ଆହମଦ ଜହାର
 ଶାମ: ଜିରି
 ଡାକ: ଜିରି ମାଦରାସା
 ଥାନା: ପଟ୍ଟିଆ
 ଜେଳା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୨୮-୫୬୭୯୩୦୪

ମାୟ, ହାଫେଜ ଆହମଦ ହାହାନ
 ପିତା: ମୌଲାନା ମୌତାକ ଆହମଦ
 ଶାମ: ପଞ୍ଚମ ମନକିଚର
 ଡାକ: ମନକିଚର
 ଥାନା: ବୌଶଖାଲୀ
 ଜେଳା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୪୬-୭୭୮୮୫୭
 ଇ-ମେଇଲ: hmahmad940@gmail.com

ମାୟ, ମୋହାମଦ ଓମର ଫର୍ଜକ
 ପିତା: ନୂର ମୋହାମଦ
 ଶାମ: ମେହେର ନାମା, ନନ୍ଦୀର ପାତା
 ଡାକ: ବାଘଗୁଡ଼ାରା
 ଥାନା: ପେକୁଆ
 ଜେଳା: କର୍ମବାଜାର
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୮୮-୮୮୬୬୦୯

ମାୟ, ମୋଃ ମେରୁଲ ହାସାନ
 ପିତା: ମୋଃ ରକିବୁଲ ଇସଲାମ
 ଶାମ: ବିଶ୍ଵିଲ
 ଡାକ: କଡ଼ିମିହ
 ଥାନା: ପୋରଖ
 ଜେଳା: ନେଣ୍ଣା
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୭୫-୧୫୦୫୭, ୦୧୦୦-୦୭୧୫୮
 ଇ-ମେଇଲ: mdmerulhasan@gmail.com

ମାୟ, ହୀ, ମୋଃ ଫରହାନ ହୋସେନ (ପାରତେଜ)
 ପିତା: ଜନାବ ମୋହାମଦ ଫୋରକାନ
 ଶାମ: ଦୋଲତପୁର
 ଡାକ: ଫାଜିଲାର ହାଟ
 ଥାନା: କର୍ମଫୁଲୀ
 ଜେଳା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୨୮-୦୦୧୬୮, ୦୧୮୨୭-୦୮୯୫୬୪

ମାୟ, ମୋଃ ଆନ୍ଦୁଲ କାଇୟମ କୁତୁବୀ
 ପିତା: ମରହମ ନୂରୁଲ ହୁନ୍ଦା
 ଶାମ: ଉତ୍ତର ଧୂର୍ବ
 ଡାକ: ବାଇଂଗାକଟା
 ଥାନା: କୁତୁବନଦିଆ
 ଜେଳା: କର୍ମବାଜାର
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୫୬-୮୮୧୦୮୫

ମାୟ, ମୋହାମଦ ସିରାଜୁଲ ଇସଲାମ
 ପିତା: ମୋଃ ଆନ୍ଦୁଲ ରହମାନ
 ଶାମ: ଚିକନୀ ପାଡ଼ା
 ଡାକ: କାଲାରମାର ଛଡ଼ା
 ଥାନା: ମହେଶଖାଲୀ
 ଜେଳା: କର୍ମବାଜାର
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୬୩୦-୨୨୦୧୨୨

ମାୟ, ମୋହାମଦ ନୂରୁଲ ଆବହାର
 ପିତା: ହା, ମୋଃ ଆନ୍ଦୁଲ ସାନ୍ତାର
 ଶାମ: ଶାହମୀରପୁର
 ଡାକ: ଫକିରନୀର ହାଟ
 ଥାନା: କର୍ମଫୁଲୀ
 ଜେଳା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୪୯-୬୦୭୩୦୭

ମାୟ, ମୋହାମଦ ମିସବାହ ଉକ୍ତିନ
 ପିତା: ମୁହିକୁଲାହ
 ଶାମ: ଜିରି
 ଡାକ: ଜିରି ମାଦରାସା
 ଥାନା: ପଟ୍ଟିଆ
 ଜେଳା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୫୬-୦୪୬୯୦୧

ମାୟ, ମୋଃ ଆଲୀ ମକ୍ସୁଦ ମିଯା
 ପିତା: ମୋଃ ଗୁରା ମିଯା
 ଶାମ: ମେହେର ନାମା, ନନ୍ଦୀର ପାଡ଼ା
 ଡାକ: ପେକୁଆ
 ଥାନା: ପେକୁଆ
 ଜେଳା: କର୍ମବାଜାର
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୫୦-୪୫୯୦୦୮

ମାୟ, ହୀ, ମୋଃ ସାଙ୍କାନ ହୋଛାଇନ
 ପିତା: ମୋହାମଦ ଆଲୀ
 ଶାମ: କେରଣଟାଟୀ
 ଡାକ: ହାଜିର ବାଜାର
 ଥାନା: ପେକୁଆ
 ଜେଳା: କର୍ମବାଜାର
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୫୧-୮୨୪୮୮୧୫

ମାୟ, ମୋହାମଦ ଆବରାବୁଲ ହକ୍
 ପିତା: ମାୟ, ହୈୟାଦୁଲ ହକ୍
 ଶାମ: ସାଇରାର ଡେଇଲ
 ଡାକ: ମାତାର ବାଡ଼ୀ
 ଥାନା: ମହେଶଖାଲୀ
 ଜେଳା: କର୍ମବାଜାର
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୬୪୪-୨୮୨୫୮୭

আগুন প্রদর্শনা | ২০২০

মাও. মোঃ মুজাহিদুল ইসলাম
 পিতা: হৈয়দেন আকবর
 গ্রাম: মহুবী পাড়া
 ডাক: মগনামা
 থানা: পেকুয়া
 জেলা: করুণাজার।
 মোবাইল: ০১৮৮৭-৬৫৩৭৩৮

মাও. মোঃ খুরশেদুল আলম
 পিতা: জনাব আব্দুল গফি
 গ্রাম: জিরি
 ডাক: জিরি মাদরাসা
 থানা: পটিয়া
 জেলা: চট্টগ্রাম।
 মোবাইল: ০১৮৫৮-৯৬৫২৯২

মাও. মোহাম্মদ ইলিয়াছ
 পিতা: আব্দুল জলিল
 গ্রাম: ডেলো পাড়া
 ডাক: টেকনাফ
 থানা: টেকনাফ
 জেলা: করুণাজার।
 মোবাইল: ০১৮৯৫-০৩৮৪৪৫

মাও. মোহাম্মদ মনিহুস্তাহ
 পিতা: শামসুল হক
 গ্রাম: শাহপুরবাড়ি
 ডাক: শাহপুরবাড়ির বীপ, রাঙ্গার মাধা
 থানা: টেকনাফ
 জেলা: করুণাজার।
 মোবাইল: ০১৮৫৬-৩৩২৮১৯

মাও. হ্য. মোঃ আজগর হোছাইন
 পিতা: মৃত মোঃ ছাদেক আলী
 গ্রাম: নয়াপাড়া
 ডাক: সরল বাজার
 থানা: বৌশখালী
 জেলা: চট্টগ্রাম।
 মোবাইল: ০১৮৫৮-৬৭৫২০৬, ০১৮৫৪-৫০৫৫৬৯

মাও. হ্য. মোঃ ফুল্ল আমিন
 পিতা: মরহুম নূরুল আমিন
 গ্রাম: তৈলারবীপ
 ডাক: তৈলারবীপ
 থানা: আনোয়ারা
 জেলা: চট্টগ্রাম।
 মোবাইল: ০১৮৩১-৫১৭৫৯২

মাও. হ্য. মোঃ সুলাইমান টেকনাফী
 পিতা: মোঃ হৈয়দুল হক সাহেব
 গ্রাম: উন্ছি প্রাং
 ডাক: নয়াপাড়া
 থানা: টেকনাফ
 জেলা: করুণাজার।
 মোবাইল: ০১৮৩৩-২৮৩৫২৩

মাও. হাফেজ মোঃ রেজাউল করিম
 পিতা: রশিদ আহমদ
 গ্রাম: দক্ষিণ মোলভী পাড়া
 ডাক: ফাসিয়াখালী
 থানা: চকরিয়া
 জেলা: করুণাজার।
 মোবাইল: ০১৮৫৯-৭২৬১৮৯

মাও. মোঃ কামরুল ইসলাম সিদ্দিকী
 পিতা: মোহাম্মদ সিদ্দিক সাহেব
 গ্রাম: মধ্যম নিছানিয়া
 ডাক: ইনানী
 থানা: উবিয়া
 জেলা: করুণাজার।
 মোবাইল: ০১৮৪৪-৮৭৩৪৯৮

মাও. হ্যঃ এছচান উত্তাহ
 পিতা: হাছচান আলী
 গ্রাম: পূর্ব গোমাতালী
 ডাক: পোকখালী
 থানা: করুণাজার
 জেলা: করুণাজার।
 মোবাইল: ০১৮২৫-৮০৯৫৮৬

মাও. হ্যঃ মোঃ হৈয়দুল হক
 পিতা: আবুল কাশেম
 গ্রাম: নতুন পাড়া
 ডাক: ভাবুয়াখালী
 থানা: করুণাজার।
 জেলা: করুণাজার।
 মোবাইল: ০১৮৫৭-৬৭৯০৫০

মাও. হাফেজ মাহমুদুল হক
 পিতা: বনিউল আলম
 গ্রাম: ছাতিনাখালী পাড়া
 ডাক: বনরূপালী
 থানা: চকরিয়া
 জেলা: করুণাজার।
 মোবাইল: ০১৮২৯-৮৭৭৬২২

মাও. মোহাম্মদ হামিদ হোসেন
 পিতা: মোঃ আবু সুফিয়ান
 গ্রাম: কৃতুপালং
 ডাক: কৃতুপালং
 থানা: উবিয়া
 জেলা: করুণাজার।
 মোবাইল: ০১৬৮৪-৭৯৯৯২৩

মাও. মোহাম্মদ আব্দুল করিম
 পিতা: মোঃ আব্দুল হাকিম
 গ্রাম: ঝনখোলার কুই
 ডাক: ঢহটং
 থানা: পেকুয়া
 জেলা: করুণাজার।
 মোবাইল: ০১৮৭২-৪৪০৬৮১

মাও. মোঃ আসহাব উক্তিন (আল-আমিন)
 পিতা: মোঃ জাফর আহমদ
 গ্রাম: পূর্ব বড়ঘোনা
 ডাক: বড়ঘোনা
 থানা: বৌশখালী
 জেলা: চট্টগ্রাম।
 মোবাইল: ০১৮২৯-১১২৭৫১

ଆଗ୍ରା ହାଜାର

ମାଓ. ଏଇଚ ଏମ ସାଇଫ୍ସ ଇସଲାମ
ପିତା: ମୋ: ଜାମାଲ ହସାଇନ
ପ୍ରାମ: ପୁକୁରିଆ
ଡାକ: ବୈଲାଣୀ
ଥାନା: ବାଶଖାଲୀ
ଜେଳା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୮୦-୬୧୯୯୪୭
ଇ-ମେଲ: abcsaifuli@gmail.com

ମାଓ. ମୋହାମ୍ମଦ ସୋଲାଇମାନ
ପିତା: ଜନାବ ଓମର ଫାରୁକ
ପ୍ରାମ: ହରିଲ ଖାଇନ
ଡାକ: ବୁଧପୁରା ବାଜାର
ଥାନା: ପଟ୍ଟିଆ
ଜେଳା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ
ମୋବାଇଲ: ୦୧୩୦୦-୦୧୪୧୬୨

ମାଓ. ମୋ: ଇଯାଛିନ ଆରଫାତ
ପିତା: ହାଫେଜ ସାଇଫ୍ସାହ
ପ୍ରାମ: ରାମପୁର
ଡାକ: ଶାହରବିଲ
ଥାନା: ଚକରିଆ
ଜେଳା: କର୍ବାଜାର
ମୋବାଇଲ: ୦୧୬୪୨-୧୯୩୨୩୭

ମାଓ. ମୋହାମ୍ମଦ ମୋଛଲେହ ଉଦ୍ଦୀନ
ପିତା: ମରହମ ଆସାଦୁଲ ହକ
ପ୍ରାମ: ଜିରି
ଡାକ: ଜିରି ମାଦରାସା
ଥାନା: ପଟ୍ଟିଆ
ଜେଳା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୮୮-୩୦୫୩୦୮

ମାଓ. ମୋହାମ୍ମଦ ଜାହେଦୁଲ ଇସଲାମ
ପିତା: ମୋଲାନା ନୂରୁଲ ଆଲମ
ପ୍ରାମ: ରାଜ୍ୟାର ଘୋନା
ଡାକ: ହୋଯାନକ
ଥାନା: ମହେଶଖାଲୀ
ଜେଳା: କର୍ବାଜାର
ମୋବାଇଲ: ୦୧୬୨୭-୮୧୨୧୪୯
ଇ-ମେଲ: mdjahedcox999@gmail.com

ମାଓ. ମୋହାମ୍ମଦ ବୋରହାନ ଉଦ୍ଦୀନ
ପିତା: ମରହମ ଆଶ୍ଵର ରାଜାକ ସିକଦାର
ପ୍ରାମ: ପୂର୍ବ ବଡ଼ଘୋନା
ଡାକ: ପଞ୍ଚମ ବଡ଼ଘୋନା
ଥାନା: ବାଶଖାଲୀ
ଜେଳା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୫୮-୬୪୦୭୮୨

ମାଓ. ମୋହାମ୍ମଦ ନିଦାରଲ ଇସଲାମ
ପିତା: ମୋହାମ୍ମଦ ହୈୟନ
ପ୍ରାମ: ମଲିଯାର
ଡାକ: ଜିରି
ଥାନା: ପଟ୍ଟିଆ
ଜେଳା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୭୧-୬୪୭୧୧୯

ମାଓ. ମୋହାମ୍ମଦ ସୋଲାଇମାନ
ପିତା: ମାଓଲାନା ବେଲାଲ ହସାଇନ
ପ୍ରାମ: ମଗଡେଇଲ
ଡାକ: ମାତାରବାଡ଼ୀ
ଥାନା: ମହେଶଖାଲୀ
ଜେଳା: କର୍ବାଜାର
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୬୭-୯୯୫୯୭୭

ମାଓ. ମୋ: ଆନୋୟାରଲ ଇସଲାମ ବିନ
ପିତା: ମୋ: ଆବୁଲ ହୋସେନ
ପ୍ରାମ: ବୋୟାଲିଆ
ଡାକ: ବୋୟାଲିଆ
ଥାନା: ଆନୋୟାର
ଜେଳା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୬୮-୯୪୮୨୮୮
ଇ-ମେଲ: mdanowarulislamctg@gmail.com

ମାଓ. ମୋହାମ୍ମଦ ରଶିଦ ଆହମଦ
ପିତା: ମୋହାମ୍ମଦଦୁର୍ଗାହ
ପ୍ରାମ: ଚେନ୍ଦା
ଡାକ: ଖୁଲିଆ
ଥାନା: ରାମୁ
ଜେଳା: କର୍ବାଜାର
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୮୫-୨୧୫୯୫୬

ମାଓ. ମୋହାମ୍ମଦ ଆମିର ହାମଜା
ପିତା: ଆନିଛ ଆଲୀ
ପ୍ରାମ: ଆଜୀଜ ନଗର
ଡାକ: ଆଜୀଜ ନଗର
ଥାନା: ତେତୁଲିଆ
ଜେଳା: ପକ୍ଷଗଢ଼
ମୋବାଇଲ: ୦୧୬୨୮-୬୦୦୬୬୨

ମାଓ. ହାଫେଜ ମୋ: ଆନ୍ଦୁରାହ ଟେକନାରୀ
ପିତା: ମାଓଲାନା ଫଜଲ ଆହମଦ
ପ୍ରାମ: ମହେଶଖାଲୀଆ ପାଡ଼
ଡାକ: ଟେକନାରୀ ସନର
ଥାନା: ଟେକନାରୀ
ଜେଳା: କର୍ବାଜାର
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୨୮-୭୦୩୮୫୯

ମାଓ. ମୋହାମ୍ମଦ ଇସହାକ ଖାଲୀ
ପିତା: ମୌଲଭୀ ମୋ: ଇତ୍ରାଇମ
ପ୍ରାମ: ପଞ୍ଚମ ପୋକଖାଲୀ
ଡାକ: ପୋକଖାଲୀ
ଥାନା: କର୍ବାଜାର
ଜେଳା: କର୍ବାଜାର
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୩୧-୯୪୦୭୧୪

ମାଓ. ମୋ: ଏରଶାଦୁଲ ଇସଲାମ
ପିତା: ଗିଯାସ ଉଦ୍ଦୀନ
ପ୍ରାମ: ଉତ୍ତର ମେଧାକର୍ତ୍ତପିଯା
ଡାକ: ଖୁଟାଖାଲୀ
ଥାନା: ଚକରିଆ
ଜେଳା: କର୍ବାଜାର
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୭୬-୭୦୯୮୦୬

ମାଓ. ହା: ମୋ: ଏନାମୁଲ ହକ
ପିତା: ମରହମ ଆଜିଜୁଲ ହକ
ପ୍ରାମ: ଜିରି, ମଜୁମଦାର ପାଡ଼
ଡାକ: ଜିରି ମାଦରାସା
ଥାନା: ପଟ୍ଟିଆ
ଜେଳା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୨୩-୫୬୦୫୪୦

ମାଓ, ହାଃ ମୋହାମ୍ମଦ ଆଶ୍ରୁଲ ଓୟାନ୍ଦ
ପିତା: ମୋହାମ୍ମଦ ହୋସନ
ଗ୍ରାମ: ନକିଳ ଚାକମାର କୁଳ
ଡାକ: ରାମୁ
ଥାନା: ରାମୁ
ଜେଲ୍ଲା: କର୍ବାଜାର ।
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୫୮-୫୩୨୧୧୨

ମାଓ, ମୋହାମ୍ମଦ ନୂରଲ ଆବଜାର
ପିତା: ଆଶ୍ରୁଲ ରଶିଦ
ଗ୍ରାମ: ମୁସିର ଡେଇଲ
ଡାକ: ବଡ଼ ମହେଶ୍ବାଲୀ
ଥାନା: ମହେଶ୍ବାଲୀ
ଜେଲ୍ଲା: କର୍ବାଜାର ।
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୩୪-୬୭୩୩୫୨

ମାଓ, ମୋହାମ୍ମଦ ତାଫାଜୁଲ ହୋହାଇନ
ପିତା: ନୁରୁজ୍ଜାମାନ
ଗ୍ରାମ: ଖଲିଫାର ମୋଡ଼ା
ଡାକ: ହାଜି ବାଜାର
ଥାନା: ପେକୁଯା
ଜେଲ୍ଲା: କର୍ବାଜାର ।
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୬୪-୭୬୯୦୭୫
ଈ-ମେଲ୍: hossainmohammad232974@gmail.com

ମାଓ, ହାଃ ମୋହାମ୍ମଦ ହସାନ
ପିତା: ମାଓ, ମୋହାମ୍ମଦ ହସାନ
ଗ୍ରାମ: କାଲାମିଯା ବାଜାର
ଡାକ: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ ଜି, ପି, ୭-୮୦୦୦
ଥାନା: ବାକଲିଆ
ଜେଲ୍ଲା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ ।
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୮୪-୭୪୬୨୫୫

ମାଓ, ମୋହାମ୍ମଦ ଇଯାହିନ ରହମାନ
ପିତା: ଜାମାଲ ଆହମଦ
ଗ୍ରାମ: ପିଣ୍ଡଳା
ଡାକ: ବୁଧପୁରା
ଥାନା: ପଟିଆ
ଜେଲ୍ଲା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ ।
ମୋବାଇଲ: ୦୧୬୬୦-୧୦୭୦୬୭

ମାଓ, ମୋହାମ୍ମଦ ଜୁନାଇନ
ପିତା: ହାଫେଜ ନୁରୁଛ୍ବାଜ
ଗ୍ରାମ: ପୂର୍ବ ଚାଷଲ
ଡାକ: ଚାଷଲ ବାଜାର
ଥାନା: ବାଶ୍ବାଲୀ
ଜେଲ୍ଲା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ ।
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୩୫-୦୫୬୩୫୧

୧୪୮୦-'୪୧ ହିଜରି ମୋତାବେକ ୨୦୧୯-'୨୦ ପ୍ରିଷ୍ଟାବ ଶିକ୍ଷାବର୍ଷେ ଆଦବ ବିଭାଗେର ଛାତ୍ରଦେର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଠିକାନାସହ ତାଲିକା

ମାଓ, ବୋରହାନ ଉଦ୍‌ଦୀନ ଜହିର
ପିତା: କରିମୁଲାହ ରଫିକ
ଗ୍ରାମ: ପାହାଡ଼ତଳୀ
ଡାକ: କର୍ବାଜାର
ଥାନା: କର୍ବାଜାର
ଜେଲ୍ଲା: କର୍ବାଜାର ।
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୮୪-୧୪୨୫୧୦

ମାଓ, ଶାମସୁଲ ଆମୀନ
ପିତା: ମୋହାମ୍ମଦ ହୋସମ
ଗ୍ରାମ: କାନିର ପାଡ଼ା
ଡାକ: ଉଥିଆ
ଥାନା: ଉଥିଆ
ଜେଲ୍ଲା: କର୍ବାଜାର ।
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୮୦-୮୨୮୯୫୬

ମାଓ, ସାଇଦୁଲ ଆମୀନ
ପିତା: ମୋହାମ୍ମଦ ଶରୀଫ
ଗ୍ରାମ: ବାଲୁଖାଲୀ
ଡାକ: ବାଲୁଖାଲୀ
ଥାନା: ଉଥିଆ
ଜେଲ୍ଲା: କର୍ବାଜାର ।
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୩୬-୦୯୮୦୪୩

ମାଓ, ମୋହାମ୍ମଦ ହସାନ
ପିତା: ମୁଫତି ଆଶ୍ରୁଲ ହେକ
ଗ୍ରାମ: ବାପୁଯା
ଡାକ: କାଲାରମାର ଛଡ଼ା
ଥାନା: ମହେଶ୍ବାଲୀ
ଜେଲ୍ଲା: କର୍ବାଜାର ।
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୨୦-୧୨୦୭୬୨

୧୪୮୦-'୪୧ ହିଜରି ମୋତାବେକ ୨୦୧୯-'୨୦ ପ୍ରିଷ୍ଟାନ୍ ଶିକ୍ଷାବର୍ଷେର
କ୍ରେତାତ ବିଭାଗେର ଛାତ୍ରଦେର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଠିକାନାସହ ତାଲିକା

ମାଓ, ମୋହାମ୍ମଦ ଆଜିମ ନୂର
ପିତା: ଜନାବ ଜହିର ଆହମଦ
ଗ୍ରାମ: ଦରବେଶ କାଟା
ଡାକ: ମକ୍ରୁଳ ଆବାଦ
ଘାନା: ଚକରିଆ
ଜେଲ୍ଲା: କର୍ବାଜାର ।
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୨୭-୫୮୧୦୦୨

ମାଓ, ମୋଃ ଇଯାହେଇୟା
ପିତା: ମୋଃ ନୂରୁଲ ହର
ଗ୍ରାମ: ବସରାତି ପାଡା
ଡାକ: ରାଶପାଳ
ଘାନା: ଉଦ୍ଧିଆ
ଜେଲ୍ଲା: କର୍ବାଜାର ।
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୦୨-୯୨୧୦୯୭

ମାଓ, ମୋଃ ହକ୍କେଜ ଜୋବାହେର
ପିତା: ମାଓ, ମୋଃ ମନିର ଆହମଦ
ଗ୍ରାମ: ଠ୍ୟାଂଖାଲୀ
ଡାକ: ଠ୍ୟାଂଖାଲୀ
ଘାନା: ଉଦ୍ଧିଆ
ଜେଲ୍ଲା: କର୍ବାଜାର ।
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୮୦-୦୮୧୦୭୭

ମାଓ, ମୁଫ୍ତି ମୋହାମ୍ମଦ ହାଜାନ
ପିତା: ନୂରୁଲ ଇସଲାମ
ଗ୍ରାମ: ବରଇତଳୀ
ଡାକ: ବରଇତଳୀ
ଘାନା: ଚକରିଆ
ଜେଲ୍ଲା: କର୍ବାଜାର । (ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ)
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୧୦-୧୬୪୦୪୧, ୦୧୬୨୦-୬୬୮୧୦୯

ମାଓ, ମୁଫ୍ତି ଆବୁ ବକର ଛିନ୍ଦୀକ
ପିତା: ଏୟାର ମୋହାମ୍ମଦ
ଗ୍ରାମ: ବୋୟାଲିଆ
ଡାକ: ବୋୟାଲିଆ
ଘାନା: ଆନୋଆରା
ଜେଲ୍ଲା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ । (ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ)
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୧୬-୮୩୦୬୫୯

ମାଓ, ମୁଫ୍ତି ମୋଃ ଜୀମି ଉଦ୍ଦିନ
ପିତା: ଆମୀନ ଶରୀଫ
ଗ୍ରାମ: ଚାଷଲ
ଡାକ: ଚାଷଲ ବାଜାର
ଘାନା: ବାନ୍ଦିଥାଲୀ
ଜେଲ୍ଲା: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ । (ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ)
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୬୦-୦୩୫୨୨୯

ମାଓ, ମୁଫ୍ତି ମୋଃ ଆନୋଆର ହୋସାଇନ
ପିତା: ମୋହାମ୍ମଦ ନୂରୁନ୍ଦୀ
ଗ୍ରାମ: ବାଲୁଖାଲୀ
ଡାକ: ଦାନ୍ତମାରା ବାଜାର
ଘାନା: ରାମଗଡ଼
ଜେଲ୍ଲା: ସାଗଢ଼ାହାଡି । (ପାର୍ବତୀ ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ)
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୬୮-୨୫୩୯୭୩

ମାଓ, ମୁଫ୍ତି ହାଃ ଆଦୁଲ ମାଲେକ ହାବିଦୀ
ପିତା: ରହମତ ଉଦ୍ଦାହ
ଗ୍ରାମ: ବାଲୁଖାଲୀ
ଡାକ: ବାଲୁଖାଲୀ
ଘାନା: ଉଦ୍ଧିଆ
ଜେଲ୍ଲା: କର୍ବାଜାର । (ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ)
ମୋବାଇଲ: ୦୧୯୧୦-୯୫୦୭୭୭

ମାଓ, ମୁଫ୍ତି ମୋଃ ସିକାନ୍ଦାର ଆଲୀ
ପିତା: ମୋଃ ମତିଉର ରହମାନ
ଗ୍ରାମ: ଉତ୍ତର ସୁଖାତୀ
ଡାକ: ସୁଖାତୀ
ଘାନା: ନାଭେଶ୍ଵରୀ
ଜେଲ୍ଲା: କୁଡ଼ିଆମ । (ରଙ୍ଗୁର)
ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୧୪-୧୯୦୦୬୬, ୦୧୭୫୧-୨୬୯୨୦୦

ମାଓ, ମୁକ୍ତି ମୋହାମ୍ମଦ ଇରଫାନ ହାରୁନ
 ପିତା: ହାଫେଜ ମାଓଲାନା ଆୟୁବ ହୋଜାଇନ
 ଶାମ: ପଞ୍ଚମ ରଶିଦାବାଦ, (ବଜୀର ବାଡ଼ୀ)
 ଡାକ: ଶୋଭନଦୀ
 ଧାନା: ପଟିଆ
 ଜେଳ: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ
 ମୋବାଇଲ: ୦୯୮୨-୯୮୫୧୯୨, ୦୯୬୬-୯୧୫୭୫
 ମେଲ୍: mohammedharun262@gmail.com

ମାଓ, ମୁକ୍ତି ହାଫେଜ ମହିନ ଉଦ୍ଦିନ
 ପିତା: ମୋଃ ରକ୍ତଲ ଆମିନ
 ଶାମ: କାଶିମପୁର ରୋଡ
 ଡାକ: ନିଲ ନଗର
 ଧାନା: ଗାଜିପୁର ସିଟି କର୍ପୋରେସନ
 ଜେଳ: ଗାଜିପୁର (ଢାକା)

ମାଓ, ମୁକ୍ତି ଆଶରାଫ ଆଲୀ
 ପିତା: ମାଓଃ ଆଦୁଲ ମାନାନ
 ଶାମ: ଫାଁସିଆଖାଲୀ
 ଡାକ: ଫାଁସିଆଖାଲୀ
 ଧାନା: ଚକରିଆ
 ଜେଳ: କର୍ବବାଜାର (ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ)
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୨୪-୮୦୭୦୮୨

ମାଓ, ମୁକ୍ତି ହାଫେଜ ଛାନ୍ତାହ ରାମୁଭୀ
 ପିତା: ଆଲହାଜ୍ ମରହମ ଅଲୀ ଆହମଦ
 ଶାମ: ଜାରାଇଲାଖାଲୀ
 ଡାକ: ରାମୁ
 ଧାନା: ରାମୁ
 ଜେଳ: କର୍ବବାଜାର (ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ)
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୮୧-୮୭୩୯୫୮

ମାଓ, ମୁକ୍ତି ଆଦୁଲ ହାମ୍ମାନ ଜୁଲକ୍ଷିକାର
 ପିତା: ନୁରୁଲ ଇସଲାମ ମୁୟାଜିନ
 ଶାମ: ଗୋମତୀ ବାଜାର
 ଡାକ: ଗୋମତୀ ବାଜାର
 ଧାନା: ମାଟିରାଙ୍ଗା
 ଜେଳ: ଖାଗଡ଼ାଛାଡ଼ି (ପାର୍ବତୀ ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ)
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୧୫-୮୫୧୫୯୭

ମାଓ, ମୁକ୍ତି ମୁଜିବୁର ରହମାନ
 ପିତା: ଛୈଯାଦୁଲ ଆମିନ
 ଶାମ: ଦମଦମିଆ
 ଡାକ: ରବିଆଖାଲୀ
 ଧାନା: ଟେକନାଫ
 ଜେଳ: କର୍ବବାଜାର (ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ)
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୨୧-୬୪୧୦୩୯
 ମେଲ୍: mvmojiborrahman1234@gmail.com

ମାଓ, ମୁକ୍ତି ହାଃ ମୁହାଁ ସାଦେକ ଜମିରୀ
 ପିତା: ମୌଲାନା ଆଦୁଲ ଗାଫକାର ଗେଫାରୀ
 ଶାମ: ଟେଂଖାଲୀ
 ଡାକ: ଟେଂଖାଲୀ
 ଧାନା: ଉଥିଆ
 ଜେଳ: କର୍ବବାଜାର (ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ)
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୨୯-୧୧୫୧୪୪

ମାଓ, ମୁକ୍ତି ଏଇଚ୍, ଏମ ଜମିର ଉଦ୍ଦିନ
 ପିତା: ମରହମ ଆଦୁଲ ଖାୟେର
 ଶାମ: ମାନିକ ପାଠାନ
 ଡାକ: କାଥରିଆ
 ଧାନା: ବାଁଶଖାଲୀ
 ଜେଳ: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୫୦-୩୭୭୧୬୮

ମାଓ, ମୁକ୍ତି ମୋଃ ନକୀର ଉଦ୍ଦିନ ସର୍ବିପୀ
 ପିତା: ମୋଃ ଓମର ଫାତ୍ହ
 ଶାମ: ସନ୍ତୋଷପୁର
 ଡାକ: ସନ୍ତୋଷପୁର
 ଧାନା: ସନ୍ତୀପ
 ଜେଳ: ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ (ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ)
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୨୭-୬୭୯୫୧୧

ମାଓ, ମୁକ୍ତି ମୋହାମ୍ମଦ ଫାଇୟାଜ
 ପିତା: ଆଲହାଜ୍ ମରହମ ଶିକ୍ଷିର ଆହମଦ
 ଶାମ: କୋରବାନୀଆ ମୋନା
 ଡାକ: ଉତ୍ତର ହାରବାଂ, ଆଜିଜାନଗର
 ଧାନା: ଚକରିଆ
 ଜେଳ: କର୍ବବାଜାର (ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ)
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୮୬୭-୮୮୫୪୬୭

ମାଓ, ମୁକ୍ତି ମୋଃ ଆଦୁଲ ରଶିଦ ନନ୍ଦଗୀବୀ
 ପିତା: ମୋଃ ହାମିଦୁର ରହମାନ
 ଶାମ: ସ୍ଵର୍ଗ ପୁର
 ଡାକ: ଚାରାଗପୁର
 ଧାନା: ମହାଦେବପୁର
 ଜେଳ: ନନ୍ଦଗୀ (ରାଜଶାହୀ)
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୭୬୫-୦୮୫୫୮୭

ମାଓ, ମୁକ୍ତି ମୋହାମ୍ମଦ ଆଦୁଲ ରହମାନ
 ପିତା: ମୋଃ ତୋଫାଜଲ ହୋସେନ
 ଶାମ: ଜିଶୁ
 ଡାକ: ବଦଲଗାହୀ
 ଧାନା: ବଦଲଗାହୀ
 ଜେଳ: ନନ୍ଦଗୀ (ରାଜଶାହୀ)
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୯୫୭-୫୮୮୦୦୫, ୦୧୬୮୧-୫୮୭୧୦୮

ମାଓ, ମୁକ୍ତି ଆରିଫ ହୋସିନ
 ପିତା: ମରହମ ହାଜି ତୈୟବ ଆଲୀ
 ଶାମ: ଉତ୍ତର ଇସଲାମପୁର
 ଡାକ: ମୁଲିଗଞ୍ଜ
 ଧାନା: ମୁଲିଗଞ୍ଜ
 ଜେଳ: ମୁଲିଗଞ୍ଜ
 ମୋବାଇଲ: ୦୧୬୪୮-୧୧୬୧୨୨

ମୁକ୍ତାର ମାଲା

ଆହେଦୁଲ ଇସଲାମ ମହେଶ୍ୟାଳୀ

ଏକ ସୁତୋଯ ଗୀଥା ମୋରା
ହରେକ ମୁକ୍ତାର ଦାନା,
ଛିଲାମ ଏକ ହୟେ ହସି-ମୁଖେ
ଛିଲୋ ନା ଦୁଟିନା ।
ଯେ ମାଲାଯ ଗୀଥା ଆଛେ
ହରେକ ମେଧାବୀର ମୁଖ
ଆଜୀ ଆହମଦ କିବା
ଆମୁଲପ୍ରାହ ଇସହାକ ପ୍ରମୁଖ ।
ଭାଲୋଜନ ପିଯା-ଦିପନ
ଆବଜ୍ଞାର, ଆବରାର,
ରଯୋହେ ପ୍ରତିଭାବାନ, ତାକୁଗ୍ରହାବାନ
ଆହମଦ, ଦିଦାର ।
ତେଜାରୀ ମେଧାବୀ ମରୋମ ଫତାବୀ
ମୋହାମ୍ବଦ ରିଦ୍ୟାନ,
ପଡ଼ାଶୋନା ଯାର ଅନୁଭୂତି
ଫତାବ ଆଜେ ଆରୋ
ସୈଯାନ, ଏହଜାନ ।
ସୃଜ ମେଧାଯ ପଡ଼େ ଯାରା-
ଆମୁଲ କରିମ, ମୁଜାହିଦ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ,
ଶାହୀ ଫତାବେର ଆହେ କ'ଜନ
ମୁନୀର, ଫରହାନ, ମକତୁଦ ପିତାତମ ।
ସାଦାସିଦ୍ଧେ ମନୋହର ଯାରା
ଆହେ ନୋମାନ, ଏନାମ, ରଶିଦ
ବକ୍ତ୍ଵା ସୂଲଭେର କିଛୁଜନ-
ଆମିର ହାମଜା, ଓୟାଦୁଦ, ଇଲିଯାଛ, ହାମିଦ ।
ଯାଦେର ଦୁଇ ଫତାବେ-
ମିଲତୋ ଖୁଶି, ହତୋ ମନ ଭାଲୋ
ସାଇଫ୍ତୁଲ, ଆସହାବ, ଆନୋଯାର
ମାସୁଦ, କାଇୟୁମ ଅତି ରସାଲୋ ।
ଶିଟାଚାରେ ମୋଜାମ ପଢ-
ଜୁନାଇଦ, ସାଜାଦ, ରେଜାଉଲ
ଛୁଫିରଙ୍ଗ ମୁଖତ୍ରୟ- ଆବଜ୍ଞାର କିବା
ମେହେର, କାମରମଲ ।
ଭାତ୍ତପ୍ରିୟ, ସଂଗୀତପ୍ରେମୀ
ଏରଶାଦ, ସିରାଜ, ଓମର
ତତ୍ର ଯାଦେର ମନ, ମିଷ୍ଟ ଆଚରଣ

ଦିନ୍ଦ ବିବେକ ପ୍ରଥର ।
ସେଲିମ, ଜାଫାଜଲ, ନାହିଁର
ରହିଲ ଆରୋ କତଜନ
ସାଂଗ୍ଠନିକ ମନା ଯାରା
ଆନିସ ଓ ସାଥେର ସଙ୍ଗେପନ ।
ଫରିଦ, ଫାରଜକ କିବା ତାଲେବ
ସୋଲାଇମାନ କିବା ଏହଜାନ କିବା ଆଜଗପ
ହଜରେର ସେବାଯ ନିଯୋଜିତ ସନା
ସେବା ମନନ ନିରାଳେବ ।
ନିତ୍ୟ ହାସ୍ୟାଜୁଲ କିନ୍ତୁ ମୁଖ
ଅବୁ ଶରିଫ କିବା ଇଯାହିନ ସାହିନ ମାହମୁଦ
ସୋଲାଇମାନ ଏନାମ ହାସି ଖୁଶି ସନା
ଥାକେ ସୁ-ପ୍ରବୋଧ ।
ନମନୀତ ଏକ ମୁକ୍ତ ଭାବ-ଫତାବି
ମୋହାମ୍ବଦ ସାଲାଉଡ଼ିମ
ସାହିତ୍ୟ ମେମେ ତୁବେ ଥାକେ ବୈମିକ
ବୋରହାନ ଆରୋ ଇଯାସିନ ।
ଟପବଲେ କିନ୍ତୁ ସହେତି ଲିଯେ
କରେଯେ ଏଇ ମାଲା
ଇମରାନ ମୁସଲେହ ଖୁବଶିଦ-
କିବା ମିଜବାହ;
ନିରହକାର ଉଜାଲା ।
ଏଇ ମୁକ୍ତାର ମାଲା ହୋକ ବିଶ୍ଵମୟ
ହୋକ କୁନି ମୁଜାହେଦ,
ରବେର କାହେ ଏଇ ଆକୃତି,
କରହି ଆମି ଜାହେସ ।

ଶେଷ ଯାମାନା
ମୋହାମ୍ବଦ ଫରିଦୁଲ ଇସଲାମ

ଶେଷ ଯାମାନା ! ଫିତନାର
ରାଶେ ଭରେଛେ ଧରା
ଲୋକ ସକଳ ବ୍ୟକ୍ତି ପୁଣ୍ୟୋ
ହୋଇଛେ ମତୋଯାବା ।
ଇମାନହୀନ ଲୋକ ଧରେଛେ
ଧର୍ମର ଲାଗାମ,
ଧର୍ମର ଦୋହାୟେ କରାଇଁ
ଆଜବ ବଦକାମ ।
ଶେଷ ଯାମାନା ! ଘୁରେ ବସେଇଁ
କାଜାବ
ଧର୍ମର ଲେବାସେ ତହାଛେ
ମରେ ଆଜାବ ।
ଆବିର୍ଭୂତ ଆଜ ଘରେ ଘରେ
ଦାଙ୍ଗଜାଲ ଆସାର ଆଗେ
ବେସାମାଲ ।
ଶେଷ ଯାମାନା ! ଦ୍ଵିମାନ ରକ୍ଷାର
ନିରୀକ୍ଷଣ
ହଙ୍କୁ ନାମି ବାତିଲ ବଲେ-
ଆମି ସତୋର ଦର୍ଶନ ।
ଧର୍ମ ନାମି ବିଦର୍ମି ବଲେ-
ଆମି ଆଲୋର ପଥ
ଭେଜାଲ ସେଜେଜେ
ସିନ୍ଧି, କୋଥା ସତୋର ପଥ
ଶେଷ ଯାମାନା ! ତୋମାର ଘୁରେ
ଦୌଡ଼ାବାର ସମୟ
ଧର୍ମଭୋଲା ଲୋକଦେର
ଦେବବାର ସୁ-ଆଲୟ ।
ରହେସ ଦିତେ ସବ
ଇସଲାମଫୋବିଯାର
ଭାଇରାସ-
ଆନ୍ତରିକ୍ରିଯାର ବଡ଼
ପ୍ରୟୋଜନ, ସାହାବା
ସଂକାଶ ।

الجعفرية الإسلامية الأهلية

فتية، شيتاغونغ، بنجلاديش - الناس ۱۴۲۸

আল-জাফেয়াতুল আরবিয়াতুল ইসলামিয়া জিরি

জিরি, পটিয়া, চট্টগ্রাম। স্থাপিত : ১৯১০ খ্রীষ্টাব্দ।

E-mail : jamiaziri@gmail.com, jamiaziri@yahoo.com

Web : www.jamaiislamiaziri.org